

ကမ္ဘာလုံးဆိုင်ရာ
တားမြစ်သီးနှံပင် စိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်သူများ
ညီလာခံ
(GFPPP)

၂၀၁၆ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလအတွင်း ကမ္ဘာလုံးဆိုင်ရာ တားမြစ်သီးနှံပင်စိုက်ပျိုးသူများ ညီလာခံ (GFPPP) အတွက် ကမ္ဘာ့အရပ်ရပ်မှ တားမြစ်သီးနှံ စိုက်ပျိုးသည့် တောင်သူပေါင်း (၆၀) ကျော်နှင့် တောင်သူ ကိုယ်စားလှယ်များသည် နယ်သာလန်နိုင်ငံ၌ Transnational Institute (TNI) ၏အစီအစဉ်ဖြင့် စုဝေးခဲ့ကြပြီး တရားမဝင်သီးနှံပင် စိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်မှု ထိန်းချုပ်ရေးမူဝါဒများ နှင့်ပတ်သက်သည့် မိမိတို့၏ သဘောထားများ နှင့် အတွေ့အကြုံများကို နှီးနှောဖလှယ်ခဲ့ကြသည်။

ယေဘုယျအားဖြင့် ကမ္ဘာလုံးဆိုင်ရာ မူးယစ်ဆေးဝါးရေးရာမူဝါဒစကားပိုင်းအတွင်း ကိုကာရွက်၊ ဘိန်းပင်နှင့် ဆေးခြောက်ပင်စိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်မှုအတွင်း ပါဝင်လျက်ရှိသည့် ထိခိုက်ခံလူထုလူတန်းစားများ၏ အသံများပျောက်ဆုံးလျက်ရှိသဖြင့် ၂၀၁၆ ခုနှစ်တွင် ကျင်းပခဲ့သည့် ကုလသမဂ္ဂ အထွေထွေညီလာခံ၏ ကမ္ဘာ့မူးယစ်ဆေးဝါးပြဿနာဆိုင်ရာ အထူးအစီအစဉ် (UNGASS) မှချန်လှပ်ခံရနိုင်သည့် အရေစွန့်ရမှု အန္တရာယ်ရှိလာခဲ့သည်။

“ဟမ်းစကတ် ကြေညာစာတမ်း”^၁ ဟုခေါ်ဆိုသည့် GFPPP ၏ဆွေးနွေးသုံးသပ်မှု ရလဒ်များကို အရပ်ဖက်လူမှုအဖွဲ့အစည်းဆိုင်ရာ အထူးလုပ်ငန်းအဖွဲ့မှတစ်ဆင့် ကုလသမဂ္ဂသို့ တင်သွင်းခဲ့ပြီး ညီလာခံကိုယ်စားလှယ်တစ်ချို့လည်း ၂၀၁၆ ခုနှစ် ဧပြီလ ၁၉ နှင့် ၂၁ ရက်နေ့ အကြား နယူးယောက်မြို့၌ ကျင်းပခဲ့သည့် UNGASS ၌ တက်ရောက်ပါဝင်ခဲ့ကြပါသည်။

ဤအစီရင်ခံစာ၌ နှီးနှောဖလှယ်ရေးလုပ်ငန်းပုံရိပ်များနှင့်အတူ ဟမ်းစကတ်ကြေညာစာတမ်းပါ GFPPP ၏သုံးသပ်တင်ပြချက်များကို အသေးစိတ်ရှင်းလင်း တင်ပြထားပါသည်။

နောက်ခံသမိုင်းအကျဉ်း

GFPPP သည် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ မူးယစ်ဆေးဝါးမူဝါဒရေးရာဆွေးနွေးပွဲများ၌ တားမြစ်သီးနှံပင် စိုက်ပျိုးသည့် တောင်သူများ၏ အမြင်သဘောထားများကို ရှင်းလင်းတင်ပြနိုင်စေရန် စဉ်ဆက်မပြတ်စီစဉ်ကျင်းပလာခဲ့သည့် အခမ်းအနားများ၏ လတ်တလော အဖြစ်ဆုံး အစီအစဉ်တစ်ရပ်ဖြစ်သည်။ အခြားအဖွဲ့အစည်းများနှင့်အတူ TNI သည် ပထမဦးဆုံးသော အခမ်းအနားဖြစ်သည့် ပထမအကြိမ်မြောက် တရားမဝင်ကြောင်း၊ ထုတ်ပြန်ကြေညာထားသည့် သီးနှံပင် စိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်သူများ၏ ကမ္ဘာလုံးဆိုင်ရာညီလာခံ ကို

၂၀၀၉ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလအတွင်း ဘာစီလိုနာ၌ ကျင်းပဖြစ်ခဲ့သည်။ ညီလာခံသို့ အာရှ၊ အာဖရိက၊ လက်တင်အမေရိကနှင့် ကာရေဘီယံဒေသများရှိ ဆေးခြောက်၊ ကိုကာနှင့် ဘိန်းစိုက်ပျိုးမှုအတွင်း ပါဝင်ပတ်သက်လျက်ရှိသည့် တောင်သူကိုယ်စားလှယ်များနှင့် ခေါင်းဆောင်စုစုပေါင်း ၇၀ ကျော်တို့အပြင် နိုင်ငံတကာပညာရှင်များ၊ NGO များနှင့် အစိုးရကိုယ်စားလှယ်ပေါင်း ၃၀ ကျော်လည်း တက်ရောက်ခဲ့ကြသည်။

၂၀၁၆ စိုက်ပျိုးသူများ ညီလာခံ၌ ဂျမေကာတောင်သူများကိုယ်စား ကိုယ်စားလှယ်တစ်ဦးမှ ဆွေးနွေးတင်ပြစဉ် / Floris Leeuwenberg ၏ မှတ်တမ်းဓာတ်ပုံ

၂၀၀၉ ခုနှစ် ဘာစီလိုနာညီလာခံ အလုပ်အဖွဲ့ / Vicente Duato ၏ မှတ်တမ်းဓာတ်ပုံ

ပထမအကြိမ်မြောက် ညီလာခံအကြံပြုဆွဲဆောင်ရေးကို ၂၀၀၇ ခုနှစ်၌စတင်ခဲ့ပြီး တစ်နှစ်ခွဲအကြာ၌ ဗလန်စီယာအခြေစိုက် NGO တစ်ခုဖြစ်သည့် CERAI အပါအဝင် အခြားအဖွဲ့အစည်းပေါင်းများစွာ၏ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုဖြင့် သမိုင်းတွင်သည့် အဆိုပါအခမ်းအနားကို လက်ခံကျင်းပနိုင်ခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။

ညီလာခံ၏ အရေးပါသည့် အစီအစဉ်တစ်ရပ်မှာ၂၀၀၉ ခုနှစ် မတ်လအတွင်း ကုလသမဂ္ဂ မူးယစ်ဆေးဝါးထိန်းချုပ်ရေးအဖွဲ့အစည်းများ၏၁၉၉၈ခုနှစ် UNGASS နိုင်ငံရေးဆိုင်ရာလုပ်ငန်းစီမံချက်ကိုပီယံနာ၌ ပြန်လည်သုံးသပ်အကဲဖြတ်မည့် အဆင့်မြင့် ကိုယ်စားလှယ်များအဖွဲ့ကို အကြံပြုရမည့် အရပ်ဖက်လူမှုအဖွဲ့အစည်းများ၏ သုံးသပ်ချက်အတွင်း တားမြစ်သီးနှံပင်စိုက်ပျိုးသည့် တောင်သူများ၏ အသံများကို ကြားသိ၍ ထည့်သွင်းစဉ်းစားပေးနိုင်စေမည့် အခွင့်အလမ်းတစ်ရပ်ကို ဖန်တီးပေးရန် ရည်ရွယ်ခြင်းဖြစ်သည်။ အဆင့်မြင့်ကိုယ်စားလှယ်များအဖွဲ့သို့တင်ပြအကြံပြုရန်ပီယံနာ NGO ကော်မတီမှ စီစဉ်ကျင်းပခဲ့သည့် ၂၀၀၈ ခုနှစ်အလွန် တရားဝင်အရပ်ဖက် လူမှုအဖွဲ့အစည်းများ ဆွေးနွေးတိုင်ပင်ပွဲ၌ တောင်သူကိုယ်စားလှယ်များကို ထည့်သွင်းပါဝင်စေခြင်းမရှိခဲ့ပေ။ (ထိုကဲ့သို့ ချန်လှပ်ထားမှုအား ၂၀၁၆ ခုနှစ် UNGASS သို့တင်ပြမည့် အရပ်ဖက်လူမှုအဖွဲ့အစည်းများ၏ ထည့်ဝင်အကြံပြုချက်များကို ပြင်ဆင်သည့် လုပ်ငန်းစဉ်ဖြင့် ပြန်လည်အဖတ်ဆယ်ခဲ့သည်။)

၁၉၉၈ ခုနှစ် UNGASS နိုင်ငံရေးဆိုင်ရာ လုပ်ငန်းစီမံချက်အတွင်း ကမ္ဘာ့နိုင်ငံများက “တရားမဝင် ကိုကာပင်၊ ဆေးခြောက်ပင်နှင့် ဘိန်းပင်စိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်မှုများကို ၂၀၀၈ ခုနှစ်အမီ တိုက်ဖျက်သွားရန် သို့မဟုတ် ထိထိရောက်ရောက်လျှော့ချရန်” ကတိကဝတ်ပြုခဲ့ကြသည်။ တောင်သူများနှင့် ၎င်းတို့၏ မိသားစုများသည် မူးယစ်ဆေးဝါးထုတ်လုပ်ဖြန့်ဖြူးမှု ထိန်းချုပ်ရေးမူဝါဒများ၏ ဆိုးရွားပြင်းထန်သည့် နောက်ဆက်တွဲ သက်ရောက်မှုများကို ခါးစည်းခံခဲ့ကြရသဖြင့် ၎င်းတို့၏ စိုးရိမ်ပူပန်မှုများကို ထုတ်ဖော်ပြောဆိုနိုင်သည့် အခွင့်အလမ်းရရှိရန်နှင့် အရေးကြီးသည့် ၂၀၀၉ ခုနှစ် အဆင့်မြင့် ကိုယ်စားလှယ်များအဖွဲ့၏ မူဝါဒရေးရာအရွေ့အတွင်း ပါဝင်အကြံ

ပြုခြင်းသည် အလွန်အရေးပါလျက်ရှိသည်။

တရားမဝင်ကြောင်း ထုတ်ပြန်ကြေညာထားသည့် သီးနှံပင်စိုက်ပျိုးသူများ၏ပထမအကြိမ်မြောက်ကမ္ဘာလုံးဆိုင်ရာညီလာခံမှ^၆ ထုတ်ပြန်ခဲ့သည့် ဘာစီလိုနာကြေညာစာတမ်း^၇ကိုနိုင်ငံပေါင်း၁၅ နိုင်ငံမှ အစိုးရကိုယ်စားလှယ်များ၊ ပညာရေးနယ်ပယ်နှင့် NGO အသိုက်အဝန်းများမှ ကိုယ်စားလှယ်များအပါအဝင် တက်ရောက်သူပေါင်း ၇၀ ကျော်ပါဝင်ခဲ့သည့် နေ့လည်စာသုံးဆောင်သည့် အချိန်တွင်ကျင်းပသည့် အစီအစဉ်၌ ကုလသမဂ္ဂအဆင့်မြင့်ကိုယ်စားလှယ်များအဖွဲ့ကို ရှင်းလင်းတင်ပြခဲ့သည်။

၂၀၁၃ ခုနှစ် မတ်လတွင် ကျရောက်သည့် မူးယစ်စေတတ်သော ဆေးဝါးများဆိုင်ရာကော်မရှင် (CND) ၏ ၅၈ ကြိမ်မြောက် အစည်းအဝေးအတွင်း ကုလသမဂ္ဂ၏ ပြောင်းလဲဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးဆိုင်ရာ လမ်းညွှန်အခြေခံမူများအပေါ် ဆွေးနွေးသုံးသပ်ခဲ့ပြီးနောက် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ မူးယစ်ဆေးဝါးထိန်းချုပ်ရေး ကဏ္ဍအတွက် နောက်ထပ်ပဓာနကျသည့် မူဝါဒအရွေ့တစ်ခု ထပ်မံပေါ်ပေါက်လာခဲ့သည်။ ယင်းအတွက်ပြင်ဆင်ရန်နှင့် တောင်သူများ၏ အသံများကိုယ်စားပြုပါဝင်မှုရှိကြောင်း သေချာစေရန်အတွက်ပထမအကြိမ်မြောက်ကမ္ဘာ့ညီလာခံကို ကမကထပြုခဲ့ကြသူများက ၂၀၁၂ ခုနှစ် နိုဝင်ဘာလအတွင်း ဗလန်စီယာ၌ ပညာရှင်များ တွေ့ဆုံစည်းဝေးပွဲတစ်ရပ်ကို ကြီးမှူးကျင်းပခဲ့သည်။ အစည်းအဝေး၌ တားမြစ်သီးနှံပင်စိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်မှုကို ကိုင်တွယ်ဖြေရှင်းမည့် မူဝါဒရေးရာလမ်းညွှန်ချက်များကို စုစည်းထားသည့် ကုလသမဂ္ဂ၏ ပြောင်းလဲဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးဆိုင်ရာ လမ်းညွှန်အခြေခံမူများကို နှိုက်နှိုက်ချွတ်ချွတ် ပြန်လည်သုံးသပ်၍ ပြောင်းလဲဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးဆိုင်ရာဗလန်စီယာကြေညာစာတမ်းကို ထုတ်ပြန်ခဲ့သည်။^၈ မူဝါဒရေးရာ လမ်းညွှန်ချက်များကို CND၏၅၈ကြိမ်မြောက်အစည်းအဝေးသို့အဆိုပြုတင်သွင်းမှုမပြုမီ ပီရူးနိုင်ငံ လီမာ၌ကျင်းပခဲ့သည့် ပြောင်းလဲဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးဆိုင်ရာ နိုင်ငံတကာညီလာခံ (ICAD) ၌ ဆက်လက်အတည်ပြုခဲ့သည်။

Pien Metaal (TNI)၊ Abdellatif Adebibe (မော်ရိုကို)နှင့် Dionisio Nunez (ဘိုလီးဗီးယား) တို့မှ ဘာစီလိုနာ ညီလာခံရလဒ်များကို ဗလန်စီယာ၌ ရှင်းလင်းတင်ပြနေစဉ် / Javier Gonzales ၏ မှတ်တမ်းဓာတ်ပုံ

ပီရူးနှင့် ကုလသမဂ္ဂအဆင့် စကားပိုင်းများ၌ တင်ပြအသိပေးရန်အတွက် TNI မှ “စိတ်ကူးနှင့် လက်တွေ့အကြား ကွာဟမှု - ပီရူးနိုင်ငံရှိ တားမြစ်သီးနှံပင် စိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်သည့် နယ်မြေဒေသများအတွက် ပြောင်းလဲဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးနှင့် လမ်းညွှန်အခြေခံမူများ” ဟူသည့် အစီရင်ခံစာတစ်စောင်ကို ဖြန့်ဖြူးထုတ်ဝေခဲ့သည်။ ယင်းအစီရင်ခံစာကို ၂၀၁၃ခုနှစ်တွင်ကျရောက်သည့် CND ၏ ၅၈ ကြိမ်မြောက် မူးယစ်စေတတ်သောဆေးဝါးများဆိုင်ရာအစည်းအဝေး၌ ဗလန်စီယာကြေညာစာတမ်းနှင့်အတူ ဖြန့်ဝေခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ လမ်း

ညွှန်အခြေခံမူများကို CND မှ သဘောတူလက်ခံ၍ ဆက်လက်အတည်ပြုကျင့်သုံးရန်ဆုံးဖြတ်ခဲ့သည်။ နောက်ပိုင်း၌ စီးပွားရေးနှင့် လူမှုရေးကောင်စီ (ECOSOC) နှင့် ၂၀၁၃ ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာလတွင် ကျရောက်သည့် ကုလသမဂ္ဂအထွေထွေညီလာခံ၏ ၆၈ ကြိမ်မြောက် ညီလာခံ၌ ဆက်လက်အတည်ပြုခဲ့သည်။

၂၀၁၆ ခုနှစ် ကုလသမဂ္ဂအထွေထွေညီလာခံ အထူးအစီအစဉ်(UNGASS)

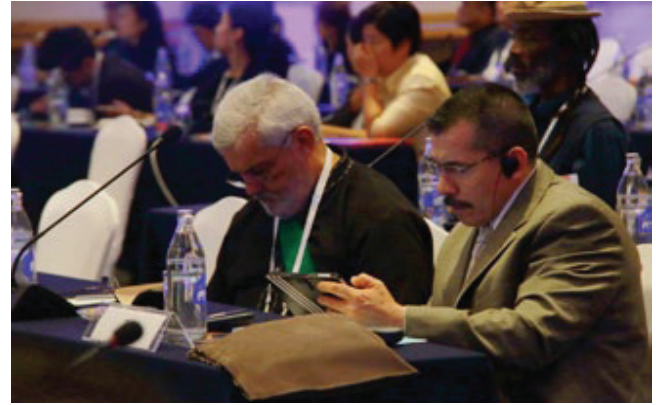
ကမ္ဘာ့မူးယစ်ဆေးဝါးပြဿနာဆိုင်ရာ UNGASSကို ၂၀၁၆ ခုနှစ် ဧပြီလ ၁၉ မှ ၂၁ ရက်နေ့အထိ နယူးရောက်မြို့တွင် ကျင်းပခဲ့သည်။ နဂိုအစီအစဉ်အရဆိုပါက ဤအထူးအစီအစဉ်ကို ဗီယက်နာ၌ကျင်းပခဲ့သည့် ၂၀၀၉ ခုနှစ် အဆင့်မြင့်ကိုယ်စားလှယ်များအဖွဲ့၏ သုံးသပ်မှုအပြီး ၁၀ နှစ်အကြာဖြစ်သည့် ၂၀၁၉ ခုနှစ်တွင် စီစဉ်ကျင်းပရန် ရည်ရွယ်ခဲ့ခြင်းဖြစ်သော်လည်း သမ္မတသုံးဦးက (ကိုလံဘီယာ၊ မက္ကဆီကိုနှင့် ဂွာတီမာလာ) မိမိတို့၏ နိုင်ငံအသီးသီးရှိ မူးယစ်ဆေးဝါးဈေးကွက်များနှင့် ဆက်စပ်သည့် အကြမ်းဖက်မှုများ မြင့်တက်လာမှုကို လက်ရှိမူးယစ်ဆေးဝါး ထိန်းချုပ်ရေး မဟာဗျူဟာများက လွှမ်းမိုးထိန်းချုပ်နိုင်ခြင်းမရှိတော့သဖြင့် ဖြစ်နိုင်ခြေရှိသည့် အလားအလာများအားလုံးကို အပူတပြင်း ဆွေးနွေးအဖြေရှာရန် နိုင်ငံအစိုးရများကိုတောင်းဆိုခဲ့ခြင်းကြောင့် ရှေ့သို့ရွှေ့၍ ကျင်းပခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ နှိပ်ကွပ်ပြစ်ဒဏ်ပေးမှုအပေါ် အခြေခံထားသည့်လက်ရှိ နိုင်ငံတကာမူးယစ်ဆေးဝါးရေးရာ မူဝါဒများကိုအစားထိုးရာ၌ကျန်းမာ

Valencia Polytechnic တက္ကသိုလ်တွင်ကျင်းပသည့် ဗလန်စီယာအစည်းအဝေး၌ ပီရူး၊ ကိုလံဘီယာနှင့် မြန်မာနိုင်ငံမှ ပညာရှင်များက ပြောင်းလဲဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးကို ဆွေးနွေးနေကြစဉ်/ Vincent Duato ၏ မှတ်တမ်းဓာတ်ပုံ

တောင်သူများ အဓိပ္ပာယ်ပြည့်ဝစွာ ပူးပေါင်းပါဝင်ပိုင်ခွင့်နှင့် စပ်လျဉ်းသည့် TNI ၏ ICAD2 ဆက်စပ်အစီအစဉ် / ICAD2 ၏ မှတ်တမ်းဓာတ်ပုံ

နောက်ပိုင်းကျသည့် ထိုင်ခုံများ၌ နေရာယူထားကြသည့် ဦးဆောင်ကော်မတီဝင်များဖြစ်သည့် Oscar Baez (မက္ကဆီကို)၊ Abdellatif Adebibe (မော်ရိုကို) နှင့် Patrick Jr Cottle (St. Vincent & Grenadines)/ ICAD2 ၏ မှတ်တမ်းဓာတ်ပုံ

ICAD2 ၏ မျက်နှာစုံညီစကားပိုင်း၌ ပါဝင်ဆွေးနွေးလျက်ရှိသည့် Pien Metaal / ICAD2 ၏ မှတ်တမ်းဓာတ်ပုံ

ထိုင်းတော်ဝင်မင်းသမီးနှင့်ဆွေးနွေးနေသော ဦးဆောင်ကော်မတီဝင်တစ်ဦး / Lloyd Narcisse ၏ မှတ်တမ်းဓာတ်ပုံ

ICAD2၌ ဦးဆောင်ကော်မတီဝင်တစ်ဦးဖြစ်သူ Abdellatif Adebibe (မော်ရိုကို)မှ ဦးဆောင်ဆွေးနွေးနေပုံ // ICAD2 ၏ မှတ်တမ်းဓာတ်ပုံ

ရေးနှင့် လူ့အခွင့်အရေးကို အလေးပေးအာရုံစိုက်သော အခြားရွေးချယ်စရာမူဝါဒများကိုပွင့်ပွင့်လင်းလင်း ဆွေးနွေးအဖြေရှာသင့်ကြောင်း နိုင်ငံတကာအစိုးရများကသဘောတူခဲ့ကြသည်။ သို့ပါသောကြောင့် UNGASS ၂၀၁၆ သည် နိုင်ငံတကာ မူးယစ်ဆေးဝါးထိန်းချုပ်ရေးစနစ် အတွင်း လိပ်ခဲတည်းလည်း ဖြစ်နေသည့် ဖိအားများကို ကိုင်တွယ်ဖြေရှင်းရန်နှင့် ဖြစ်နိုင်ခြေရှိသမျှ ရွေးချယ်စရာမူဝါဒများအားလုံးကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားရန် စိတ်ပိုင်းဖြတ်ခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။

မီယင်နာနှင့် နယူးယောက်အခြေစိုက် NGO ကော်မတီများ အတူတကွစုစည်း၍ အရေးပါသည့် ဤနိုင်ငံရေးအရွေ့၌ တစ်ကမ္ဘာလုံးရှိ အရပ်ဖက်လူမှုအဖွဲ့အစည်းများအားလုံးကိုယ်စားသုံးသပ်တင်ပြမည့် အဆိုပြုချက်များကို ရေးဆွဲပြင်ဆင်ခဲ့ကြသည်။ အရပ်ဖက်လူမှုအဖွဲ့အစည်းများဆိုင်ရာ လုပ်ငန်းအဖွဲ့ (CSTF) ကို ဖွဲ့စည်းတည်ထောင်၍ ကမ္ဘာအပွမ်းလေ့လာသုံးသပ်မည့် စစ်တမ်းကို ပြင်ဆင်ခဲ့ကြသည်။ ယင်းလုပ်ငန်းအဖွဲ့အတွင်း တောင်သူများအပါအဝင် “အထူးတလည်ထိခိုက်ခံစားနေရသည့် လူထုလူတန်းစားများ” နှင့်အတူ ကမ္ဘာအရပ်ရပ်ရှိ တိုက်ဒေသကြီးအလိုက် ကိုယ်စားလှယ်များပါဝင်သည်။ TNI ၏ မူးယစ်ဆေးဝါးနှင့် ဒီမိုကရေစီအဖွဲ့မှ Pien Metaal သည် အဆိုပါလူထုလူတန်းစားများကိုယ်စား CSTF အတွင်း ကိုယ်စားပြုပါဝင်ဆွေးနွေးပေးရန် ရွေးချယ်ခံခဲ့ရသည်။ ၎င်းအနေဖြင့် ဘိန်းပင်၊ ဆေးခြောက် သို့မဟုတ် ကိုကာစိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်မှုအတွင်း ပါဝင်လုပ်ကိုင်နေကြသည့် တိုက်ဒေသအသီးသီးရှိ တောင်သူကိုယ်စားလှယ်များ အဓိကအားဖြင့် ပါဝင်လျက်ရှိသည့် ဦးဆောင်ကော်မတီတစ်ရပ်ကိုဖွဲ့စည်းခဲ့သည်။ ဤဦးဆောင်ကော်မတီသည် UNGASS နှင့် CSTF တို့၏ မူဘောင်အတွင်းရှိ ကမ္ဘာလုံးဆိုင်ရာ ဆွေးနွေးတိုင်ပင်မှုအတွင်း အလွန်အရေးပါသည့် အခန်းကဏ္ဍမှ ပါဝင်လှုပ်ရှားခဲ့သည်။

၂၀၁၅ ခုနှစ် နိုဝင်ဘာလအတွင်း ဒုတိယအကြိမ်မြောက် ပြောင်းလဲဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးဆိုင်ရာအလုပ်ရုံဆွေးနွေးပွဲနှင့်ညီလာခံ (ICAD2) သည် UNGASS ၂၀၁၆ မတိုင်မီ ဆွေးနွေးတင်ပြရန် အခွင့်အလမ်းတစ်ရပ် ဖန်တီးပေးခဲ့သည်။ ICAD2 ကို ဂျာမနီဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စုအစိုးရ၊ ပြည်ထောင်စုသမ္မတမြန်မာနိုင်ငံတော်အစိုးရနှင့် ကုလသမဂ္ဂမူးယစ်ဆေးဝါးနှင့် ရာဇဝတ်မှုဆိုင်ရာအဖွဲ့အစည်း (UNODC) တို့၏ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုဖြင့် ထိုင်းဘုရင့်နိုင်ငံတော်အစိုးရက လက်ခံကျင်းပခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။

TNI သည် အထက်တွင်ဖော်ပြခဲ့သည့် ပွဲကိုင်ကော်မတီ အစည်းအဝေးအပါအဝင် သီးခြားဆက်စပ်အစည်းအဝေးတစ်ရပ်ကို လည်းစီစဉ်ကျင်းပခဲ့သည်။ အဆိုပါအစည်းအဝေး၌ “ပြောင်းလဲဖွံ့ဖြိုး တိုးတက်ရေး အစီအစဉ်များ၌ တောင်သူများ အဓိပ္ပာယ်ပြည့်ဝစွာ ပါဝင်ဆောင်ရွက်ရေး” ကို အလေးထားဆွေးနွေးခဲ့သည်။ ငါးရက် တာအစီအစဉ်အတွင်း ဦးဆောင်ကော်မတီဝင်များသည် ကွင်းဆင်း လေ့လာခြင်းများနှင့် အလုပ်ရုံဆွေးနွေးပွဲများ၌ ပူးပေါင်းပါဝင်ခဲ့ကြပြီး မိမိတို့၏ အဓိကကျသည့် နိဂုံးချုပ်သုံးသပ်ချက်များနှင့် ထောက်ခံ အကြံပြုချက်များပါဝင်သည့် **နောက်ဆုံးစာတမ်း**ကို ပြင်ဆင်အတည် ပြုရန် ဆွေးနွေးညှိနှိုင်းခဲ့ကြသည်။^{၁၀}

၂၀၁၆ ခုနှစ် တောင်သူများညီလာခံ

နည်းနိဿယ

၂၀၁၆ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလ၏ အလွန်အေးသည့် သုံးရက်တာ ကာလအတွင်း ကမ္ဘာ့အနှံ့မှ ကိုယ်စားလှယ်ပေါင်း ၆၄ ဦးတို့သည် နယ်သာလန်မြောက်ပိုင်း ဟမ်းစကတ်ရှိ စလော့ဒ်အစွမ်းဘဏ်၌ တွေ့ဆုံစည်းဝေးခဲ့ကြသည်။ နိုင်ငံနှင့် တိုက်ဒေသကြီးအလိုက် ကိုယ်စား ပြုပါဝင်မှု စာရင်းအပြည့်အစုံကို စာမျက်နှာ ၇ တွင် ကြည့်ရှုပါ။

နှစ်ရက်တာတွေ့ဆုံစည်းဝေးမှုတစ်ခုလုံး၌ ဦးဆောင်ကော် မတီမှ ကြိုတင်ဖော်ထုတ်သတ်မှတ်ခဲ့သည့် အောက်ပါနယ်ပယ်ကဏ္ဍ

လေးခုအပေါ် ဆွေးနွေးအကြံပြုရန် တက်ရောက်လာသူများအား တောင်းဆိုခဲ့သည်။

- သီးနှံထိန်းချုပ်ရေးမူဝါဒများနှင့် အင်အားသုံးတိုက်ဖျက်ရေး၊
- ကန့်သတ်သီးနှံပင်များ၏ ရိုးရာအစဉ်အလာ၊ ဆေးဝါးနှင့် ခေတ်သစ်သုံးစွဲမှုပုံစံများ၊
- ရေရှည်တည်တံ့ခိုင်မြဲသည့် ကျေးလက်ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး၊
- မူးယစ်ဆေးဝါးများနှင့် ပဋိပက္ခ၊

တက်ရောက်လာသူပေါင်း ၆၄ ဦးကိုအဖွဲ့ငယ် ၄ ခုအဖြစ် စုဖွဲ့ပေးခဲ့ပြီး အထက်တွင်ဖော်ပြထားသည့် နယ်ပယ်ကဏ္ဍများကို ဆွေးနွေးသုံးသပ်စေခဲ့သည်။ အဖွဲ့အသီးသီးကို ဘာသာပြန်တစ်ဦး (အင်္ဂလိပ်-စပိန်အပြန်အလှန်)၊ ဦးဆောင်ပံ့ပိုးကူညီသူနှစ်ဦးနှင့်အစည်း အဝေးမှတ်တမ်းတင်သူနှစ်ဦးစီဖြင့် အထောက်အကူပြုပေးခဲ့သည်။ အဖွဲ့ခွဲရာ၌ တိုက်ဒေသကြီး သို့မဟုတ် မိခင်နိုင်ငံ၊ ဘာသာစကား၊ အမျိုးသမီး-အမျိုးသားရေးရာနှင့် စိုက်ပျိုးသည့် သီးနှံပင်အလိုက် မျှမျှတတခွဲဝေနေရာချပေးခဲ့သည်။

ပထမတစ်ရက်တာလုံး၌ အဖွဲ့ငယ်လေးဖွဲ့စလုံးသည် သက် ဆိုင်ရာခေါင်းစဉ်တစ်ခုချင်းစီအလိုက် ပိုင်းဝန်းဆွေးနွေးခဲ့ရာမှ စီမံ ချက်များနှင့် ဆွေးနွေးချက်များစွာပါဝင်လျက်ရှိသည့် စာတမ်းများ ပေါ်ထွက်လာခဲ့သည်။

ဟမ်းစကတ်ရှိ စလော့ဒ် အစွမ်းဘဏ် / Floris Leeuwenberg ၏ မှတ်တမ်းဓာတ်ပုံ

UNGASS တောင်သူကိုယ်စားလှယ်များ

Ms. Amapola Duran Salas -
ပီရူးနိုင်ငံ ကိုကာစိုက်ပျိုး
ထုတ်လုပ်သူများနှင့် CONPACCP
၏ ခေါင်းဆောင် / Floris
Leeuwenberg ၏ မှတ်တမ်းဓာတ်ပုံ

Mr. Abdellatif Adebibe -
မော်ရိုကိုမှ Sanja Du Rif
ဆေးခြောက်ပင်
စိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်သူများအသင်း၏
အမှုဆောင်ညွှန်ကြားရေးမှူး /
La Région Tanger-Tetouan-Al
Hoceima ၏ မှတ်တမ်းဓာတ်ပုံ

ဦးစိုင်းလုံ - မြန်မာနိုင်ငံ
ဘိန်းစိုက်တောင်သူများညီလာခံ၏
ညှိနှိုင်းရေးတာဝန်ခံ /
Floris Leeuwenberg ၏
မှတ်တမ်းဓာတ်ပုံ

ဒုတိယနေ့၏ မနက်ပိုင်း၌ တက်ရောက်လာသည့်အဖွဲ့မှ အနီးပတ်ဝန်းကျင်ကိုသွားရောက်လည်ပတ်လေ့လာနေစဉ်အတွင်း ဦးဆောင်ကော်မတီသည် ကြေညာစာတမ်းမူကြမ်းကို ရေးသားပြုစုရန်အတွက် ပထမနေ့စာတမ်းများကို အသုံးပြုခဲ့သည်။ ထို့နောက် ဒုတိယနေ့ ညနေပိုင်း၌ ကြေညာစာတမ်းမူကြမ်းကို မျက်နှာစုံညီရှင်းလင်းတင်ပြ၍ အချောသတ်ပြင်ဆင်ကာ အတည်ပြုခဲ့သည်။

ဟမ်းစကတ်ကြေညာစာတမ်းကို အချောသတ်ပြင်ဆင်ပြီး နောက်ပိုင်း နယူးယောက်၌ကျင်းပမည့် UNGASS ညီလာခံသို့တက်ရောက်ရန်အတွက် စိုက်ပျိုးသည့်အပင်အလိုက် ကိုယ်စားပြုတင်ပြမည့်သူများကို ရွေးချယ်ပေးရန် တက်ရောက်လာသည့် ကိုယ်စားလှယ်များကို တောင်းဆိုခဲ့သည်။

အလုပ်အဖွဲ့အတွင်း တက်ရောက်ပါဝင်သည့် ကိုယ်စားလှယ်များက မိမိတို့၏ အတွေ့အကြုံများကို နီးနှောဖလှယ် နေပုံ / Floris Leeuwenberg ၏ မှတ်တမ်းဓာတ်ပုံ

အစည်းအဝေးပထမနေ့ နယ်ပယ်ကဏ္ဍအလိုက် ဆွေးနွေးသုံးသပ်ချက်များမှ ကောက်နုတ်ချက်များ

သီးနှံထိန်းချုပ်ရေးမူဝါဒ များနှင့် အင်အားသုံးတိုက်ဖျက်ရေး

သီးနှံပင်များကို အင်အားသုံးတိုက်ဖျက်ခြင်းသည် ယနေ့ ခေတ်မူးယစ်ဆေးဝါး ထိန်းချုပ်ရေးမူဝါဒများ၏ အခြေခံနည်းနာ တစ်ခုဖြစ်ပြီး နိုင်ငံတိုင်းလိုလို ကျင့်သုံးလျက်ရှိသကဲ့သို့ အစိုးရများ၏ အောင်မြင်မှုကို တိုင်းတာရာ၌ အသုံးပြုလေ့ရှိသည့် ညွှန်းကိန်းတစ်ခုလည်းဖြစ်သည်။ လျော်ကန်သင့်မြတ်သည့် သီးနှံပင်ထိန်းချုပ်ရေးကို အစီစဉ်တကျ ဆောင်ရွက်မှုသည် တရားဝင်မူဝါဒရေးရာ အခင်းအကျင်း၏ အစိတ်အပိုင်းတစ်ခုအဖြစ်ပါရှိလေ့ရှိသော်လည်း လက်တွေ့အခြေအနေ၌ သီးနှံခင်းဖျက်ဆီးခံခဲ့ကြရသည့်တောင်သူအများစုသည် မည်သည့်အစားထိုး ရွေးချယ်စရာနည်းလမ်းကိုမျှ ခံစားခွင့်မရခဲ့ကြပေ။

GFPPPတွင် အဓိကအားဖြင့် ကိုယ်စားပြုတက်ရောက်လာသည့် နိုင်ငံများအားလုံးနှင့် တိုက်ဒေသကြီးများအတွင်းရှိ တရားမဝင်ရည်ရွယ်ချက်များအတွက် သီးနှံပင်များကို အသုံးပြုလျက်ရှိသည့် နယ်မြေဒေသများ၌ အာဏာပိုင်များ၏ မူဝါဒရေးရာအရေးယူဆောင်ရွက်ချက်သည် သီးနှံပင်များကို အင်အားသုံး၍ အတင်းအကျပ်တိုက်ဖျက်ခြင်းဖြစ်ပြီး တိုက်ဖျက်ရေးတစ်ခုတည်းကိုသာ ဖော်ဆောင်သည့် ဒေသများပင်ရှိနေကြသည်။ အများအားဖြင့် အဆိုပါသီးနှံများကို ပေးလံခေါင်ဖျား၍ အစိုးရလုံးဝနီးပါးလက်လှမ်းမမီသည့် နယ်မြေဒေသများ၌ စိုက်ပျိုးလေ့ရှိသည်။

မတူညီသည့်နည်းလမ်းနှင့် ပုံစံအမျိုးမျိုးကို အသုံးပြု၍ တိုက်ဖျက်ခဲ့ကြရာ၌ မြေပြင်မှဖြစ်စေ၊ ဝေဟင်မှဖြစ်စေ ဓာတုဓာတ်ငွေ့များ

အသုံးပြု၍ ဆေးဖျန်းတိုက်ဖျက်ခြင်း၊ အပင်ရောဂါများ သို့မဟုတ် မှိုပိုးများကို အသုံးပြု၍ ဇီဝနည်းဖြင့် တိုက်ဖျက်ခြင်း၊ သို့မဟုတ် စက်ယန္တရားများအသုံးပြု၍ဖြစ်စေ၊ လူအင်အားသုံး၍ဖြစ်စေ တိုက်ဖျက်သည့်နည်းလမ်းများကို အသုံးပြုလေ့ရှိသည်။ နောက်ဆုံးနည်းလမ်းသည် လူသုံးအများဆုံးဖြစ်ပြီး တစ်ခါတစ်ရံအခြား နည်းနာများဖြင့်လည်း တွဲဖက်ဖော်ဆောင်လေ့ရှိသည်။

တိုက်ဖျက်ရေးကို ဖော်ဆောင်ရာ၌ အမြဲတမ်းလိုလို မတူကွဲပြားသည့် အင်အားစုများကို အသုံးပြုလေ့ရှိရာ၌ အများအားဖြင့် အတွေ့များသည့် အင်အားစုများမှာ လက်နက်ကိုင်ရဲတပ်ဖွဲ့များ၊ အထူးတပ်ဖွဲ့များ သို့မဟုတ် တပ်ရင်းတပ်ဖွဲ့များဖြစ်ကြပြီး တစ်နည်းနည်းဖြင့် အင်အားသုံး၍ အတင်းအကျပ်တိုက်ဖျက်လေ့ရှိသည်။ အခြေအနေအတော်များများ၌ တောင်သူများကို ကိုယ်ထိလက်ရောက်ထိုးနှက်ကန်ကျောက်၍ ဖမ်းဆီးလေ့ရှိသည်။ အပင်များကို ခုတ်ထွင်ဖျက်ဆီးခြင်း၊ အမြစ်မှဆွဲနုတ်ခြင်းနှင့် မီးရှို့ခြင်းများကို အလျဉ်းသင့်သလို ဖော်ဆောင်ကြသည်။ တိုက်ဖျက်ရေးအဖွဲ့များသည် တားမြစ်သီးနှံများကိုသာမက အခြားသီးနှံများနှင့် ပစ္စည်းဥစ္စာများကိုပါ ကြုံသလိုဖျက်ဆီးသွားလေ့ရှိသည်။

တိုက်ဖျက်ရေးအဖွဲ့များသည် မည်သည့်အခါကမျှ ခြွင်းချက်ထား၍ ကြိုတင်ကြေညာလေ့မရှိဘဲ ရုတ်တရက် ပေါ်လာသည့် တပ်ဖွဲ့များအင်အားအလုံးအရင်းဖြင့် ရှောင်တခင်ဝင်ရောက်လာပြီး အတင်းအကျပ်အင်အားသုံးခြင်းသည် စိတ်ဒဏ်ရာများရရှိစေနိုင်ပြီး အထူးသဖြင့် ကလေးသူငယ်များကို အထိတ်တလန့်ဖြစ်စေလေ့ရှိသည်။ ဤကဲ့သို့သော အပြုအမူများသည် လူ့အခွင့်အရေးဆိုင်ရာ အခြေခံမူများကိုချိုးဖောက်ရာရောက်ပြီး ထိခိုက်နစ်နာရသည့် လူထုလူတန်းစားများအကြား ပြဿနာပေါင်းစုံ ပေါ်ပေါက်စေလျက်ရှိသည်ဟု တက်ရောက်လာသူအားလုံးက တညီတညွတ်တည်း လက်ခံသဘောတူခဲ့ကြသည်။ ထို့အပြင် တောင်သူအများအပြားသည် သီးနှံများကို မရိတ်သိမ်းမီ ကြိုတင်ရောင်းချထားလေ့ရှိသဖြင့် သီးနှံတိုက်ဖျက်

Pien Metaal နှင့် Pedro Arenas (အလယ်) တို့ ညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်သည့် အလုပ်အဖွဲ့အတွင်း ကိုယ်စားလှယ်များက အတွေ့အကြုံခြင်း နှီးနှောဖလှယ်နေစဉ် / Floris Leeuwenberg ၏ မှတ်တမ်းဓာတ်ပုံ

ရေးသည် ၎င်းတို့အား အကြွေးသံသရာ၌ နှစ်မွန်းသွားစေရန် တွန်းပို့လျက်ရှိသည့်အပြင် စိုက်ထည့်ထားရသည့် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုများ သို့မဟုတ်ချေးငှားထားသည့်ကြွေးမြီများကိုပြန်လည်ခန့်ခံဖမ်းဆီးပေးနိုင်သည့် အခွင့်အရေးကိုလည်း လက်လွှတ်ဆုံးရှုံးသွားစေခဲ့သည်။ ရိုက်သိမ်းရမည့်သီးနှံများ အဖျက်ဆီးခံလိုက်ရသဖြင့် ပြင်ပအကူအညီမပါဘဲ မိသားစုကို ကျွေးမွေးပြုစုရန်၊ အသုံးအဆောင်ပစ္စည်းများ ဝယ်ယူရန်သို့မဟုတ် သီးနှံသစ်များ၌ရင်းနှီးမတည်ရန် တတ်နိုင်ခြင်း မရှိတော့ပေ။

ဘိုလီးဗီးယား^{၁၁} ၁၀၀၈ ဥပဒေနှင့် ၂၀၀၄ ခုနှစ် ကာတိုသဘောတူချက်အရ သတ်မှတ်ရပ်ရွာလူထုများအား ကိုယ်ထူကိုယ်ထ တစ်ပိုင်တစ်နိုင်စိုက်ကွက်များ၌ ကိုကာပင်စိုက်ပျိုးရန် ခွင့်ပြုပေးခဲ့သည်။ ကိုကာကို အဓိကထားစိုက်ပျိုးသည့် အပူပိုင်းဒီကိုချာဘမ်ဘာဒေသ၌ ဆယ်စုနှစ်နှစ်ခွဲစာမျှ စစ်ပုံသွင်းထားသည့် အရေးယူဆောင်ရွက်ချက်များကို ဖော်ဆောင်ခဲ့ပြီးနောက် ငြိမ်ဝပ်ပိပြားရေးမူဝါဒတစ်ရပ်ကို စတင်အကောင်အထည်ဖော်ခဲ့သည်။ ယင်း၌ မတိုက်ဖျက်မီ တောင်သူများထံသို့ အရောက်သွား၍ သဘောတူညီချက်ဦးစွာရယူသည့် အစီအစဉ်တစ်ရပ်ပါရှိခဲ့သည်။ သို့သော်လည်း အခြားဒေသများရှိ တစ်ပိုင်တစ်နိုင်တောင်သူလူထုများ၏ ကိုကာနှင့်ဆေးခြောက်စိုက်ခင်းများအား အင်အားသုံး၍ အတင်းအကျပ်တိုက်ဖျက်မှုများကို ဆက်လက်လုပ်ဆောင်နေဆဲဖြစ်သည်။ အစိုးရတပ်ဖွဲ့များ၏ လူအင်အားဖြင့် စိုက်ခင်းများကို လိုက်လံဖျက်ဆီးရာ၌ ဌာနေတိုင်းရင်းသားများနှင့် တောင်သူအသိုက်အဝန်းများအပေါ် လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်မှုများနှင့် အတင်းအကျပ်နေရပ်စွန့်ခွာတိမ်းရှောင်ရစေခြင်းများအမြဲလိုလို ခွန်တွဲပါလာလေ့ရှိသော်လည်း တဖြည်းဖြည်းကျ ဆင်းသွားခဲ့သည်။

"ဘယ်သူတွေ ဘယ်လိုပုံစံနဲ့ ဖျက်သွားသလဲဆိုတာကို သတိရပါ။ ဒီနေ့ဘိုလီးဗီးယားရဲ့ အကျဉ်းထောင်တွေကိုကြည့်မယ်ဆိုရင် နိုင်ငံရေးအရရပ်တည်နေတဲ့ အင်အားစုတွေ (စစ်တပ်နဲ့ရဲတပ်ဖွဲ့) နဲ့ ကိုကာတောင်သူခေါင်းဆောင်တွေ ပါဝင်နေတဲ့ လူမှုရေးအင်အားစုတွေလည်းရှိနေတယ်။ ဆိုတော့ ကျနော်တို့ ရပ်ရွာခေါင်းဆောင်တွေကနေတစ်ဆင့် လူမှုရေးအရ ထိန်းချုပ်တဲ့စနစ်တွေရှိနေတာကို အစိုးရက ဘာကြောင့်အတင်းအကျပ်တိုက်ဖျက်ချင်နေရသလဲ ကျနော်တို့ နားမလည်တော့ဘူး။ ကိုကာစိုက်တဲ့သူတွေက ကိုကာနဲ့အသက်ဆက်နိုင်အောင် မနည်းကြိုးစားထားရတာပါ။ အဲဒါကိုလာပြီးတိုက်ဖျက်လိုက်မယ်ဆိုရင် သူတို့အတွက် ဘာမှရှေးချယ်စရာမရှိတော့ဘူး။ တိုက်ဖျက်ရေးလုပ်ငန်းတွေအားလုံး ပြီးဆုံးသွားတဲ့အခါမှာ တောင်သူတွေက ငါးဖမ်းရင်း၊ အမဲလိုက်ရင်းနဲ့ နောက်တစ်သီးပြန်စိုက်လိုရမယ့် အချိန်ထိ သုံးလလောက်စောင့်လိုက်တယ်။ တိုက်ဖျက်ရေးရဲ့ နောက်ထပ်ဘေးထွက်ဆိုးကျိုးတစ်ခုကတော့ သူတို့တွေဆေးဖျန်းတဲ့အခါမှာ ကိုကာပင်တွေကိုသာမက တစ်ခြားသီးပင်စားပင်တွေကိုပါ ဖျန်းချသွားတာပါ။ ဒါကြောင့် အင်အားသုံးတိုက်ဖျက်တာဟာ ကိုကာအပြင်အခြားသီးနှံတွေနဲ့ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ကိုပါရောပြီး ဖျက်ဆီးသွားတဲ့အတွက် တောင်သူတွေကို အဖက်ဖက်ကနေ ထိခိုက်နှစ်နာစေပါတယ်။"

ကိုလံဘီယာ^{၁၂} တိုက်ဖျက်ရေးလုပ်ငန်းများ အကြီးအကျယ် ဆက်လက်ဖြစ်ပွားလျက်ရှိသောကြောင့် နောက်ဆက်တွဲ ထိခိုက်ပျက်စီးမှုများ ဆက်လက်ဖြစ်ပေါ်လာမည်ဖြစ်သဖြင့် နိုင်ငံ၏ တည်ငြိမ်အေးချမ်းမှု ဆက်လက်ပျက်ပြားနေဦးမည်ဖြစ်သည်။

ကိုလံဘီယာမှ တက်ရောက်လာသူများအားလုံးက အင်အားသုံး၍ အတင်းအကျပ်တိုက်ဖျက်မှုများ အထူးသဖြင့် လေကြောင်းမှအပင်သေစေသည့်ဂလိုဖီဆိတ်ဓာတ်ငွေ့များ (Glyphosate) ဖျန်းချခြင်းကြောင့် အောက်ပါပြဿနာများပေါ်ပေါက်စေလျက်ရှိသည်ဟု တစ်ညီတစ်ညွတ်တည်း အတည်ပြုပြောဆိုခဲ့ကြသည်။

- သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာသက်ရောက်ထိခိုက်မှုများ - ဆေးဖျန်းရာ၌ အသုံးပြုသည့် ပေါင်းသတ်ဆေးကြောင့် ရေ (အထူးသဖြင့် မြေအောက်ရေ) များ ညစ်ညမ်းကုန်သည့်အပြင် မြေဆီလွှာခန်းခြောက်၍ အဆိပ်သင့်သွားခြင်း၊
- အနီးဝန်းကျင်လူထုကို ဘေးဖြစ်စေသည့်အပြင် လူထုကျန်းမာရေးဆိုင်ရာ နောက်ဆက်တွဲဆိုးကျိုးသက်ရောက်မှုများ၊
- ဌာနေတိုင်းရင်းသားများ၏ လူ့အခွင့်အရေးများ ချိုးဖောက်ခံရခြင်းများ၊
- တောင်သူများ၊ လက်နက်ကိုင်တော်လှန်ရေး တပ်ဖွဲ့များနှင့် အစိုးရအကြား ပဋိပက္ခပိုမို ပြင်းထန်လာစေ လျက်ရှိသည်။ အင်အားသုံး၍ အတင်းအကျပ်တိုက်ဖျက်မှုသည် ဒေသခံလူထု လူတန်းစားများအား တော်လှန်ရေးတပ်ဖွဲ့များ၊ အစိုးရတပ်ဖွဲ့များနှင့် မူးယစ်ရာဇာများ ပြဿနာရသည့်အခြေအနေသို့ ဆိုက်ရောက်သွားစေခြင်း၊
- ရှောင်လွှဲ၍မရသည့် သို့မဟုတ် အတင်းအကျပ်နေရပ်စွန့်ခွာတိမ်းရှောင်ရစေခြင်း။

ထို့အပြင် တိုက်ဖျက်ရေးလုပ်ငန်းများ၌ တစ်ကိုယ်ရေ ကိုကာသုံးစွဲမှုကို အလေးထားစဉ်းစားပေးခြင်းမရှိခဲ့ပေ။

တက်ရောက်လာသူတစ်ဦး၏ ပြောဆိုချက်အတိုင်း ပြောရမည်ဆိုပါက -

"ကိုလံဘီယာနိုင်ငံဟာ အထူးသဖြင့် ဆေးခြောက်နဲ့ ကိုကာကို ပစ်မှတ်ထားပြီး လေကြောင်းကနေ ဆေးဖျန်းသတ်တာကို အများဆုံးလုပ်နေတဲ့ နိုင်ငံတစ်ခုဖြစ်ပါတယ်။ မနှစ်ကစပြီး ဂလိုဖီဆိတ် (Glyphosate) ဓာတ်ငွေ့သုံးပြီး လေယာဉ်နဲ့ဆေးဖျန်းတာကို ဆိုင်းငံ့ထားဖို့ အစိုးရဘက်ကနေ ဆုံးဖြတ်ခဲ့ပေမယ့် လူအင်အားသုံးပြီး လက်နဲ့လိုက်ဖျက်ဆီးတာမျိုးတွေကို ဆက်လုပ်နေတုန်းပဲ။ ရလဒ်တစ်ခုအနေနဲ့ လူပေါင်းများစွာ နေရပ်စွန့်ခွာတိမ်းရှောင်ခဲ့ရတယ်။ ပေါင်းသတ်ဆေးဖျန်းမှုရဲ့ နောက် ဆက်တွဲဆိုးကျိုးတွေကို အသေးစားကိုကာတောင်သူတွေနဲ့ သူတို့ကိုပိုမိုကူညီနေသူတွေကပဲ ခါးစည်းခံကြရတယ်။ အစိုးရအနေနဲ့ မူးယစ်ရာဇာကြီးတွေထက် ထုတ်လုပ်ဖြန့်ဖြူးမှုကွင်းဆက်တစ်ခုလုံးရဲ့ ဟိုးအောက်ခြေအဆင့်က စိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်သူတွေကိုပဲ လိုက်ပြီးနှိပ်ကွပ်နေသလိုဖြစ်နေတယ်။ ဆိုတော့ ကြွယ်ဝချမ်းသာဖို့ ထက်ဝမ်းရေးဖြေရှင်းဖို့ စိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်နေသူတွေကပဲ တိုက်ဖျက်ရေးလုပ်ငန်းတွေရဲ့ သက်ရောက်ထိခိုက်မှုဒဏ်ကို ခံစားနေကြရတာပါ။"

ဓာတုဓာတ်ငွေ့သုံး၍ စိုက်ခင်းများကို လိုက်လံတိုက်ဖျက်မှုသည် လက်တင်အမေရိကနိုင်ငံများတွင်သာ ဖြစ်ပွားခြင်းမဟုတ်ပေ။ **တောင်အာဖရိက** နိုင်ငံရှိ^{၁၃} တောင်သူများသည်လည်း လူမျိုးရေးခွဲခြားမှုများ လွန်မြောက်ပြီး စကာလများမှစတင်၍ အမေရိကန်နိုင်ငံ၏ အထောက်အပံ့ဖြင့် တားမြစ်ပင်နှင့် တရားဝင်သီးနှံပင်များကို ခွဲခြားမှုမရှိပဲ လေကြောင်းမှ ဆေးဖျန်းတိုက်ဖျက်မှုကို ကြုံတွေ့ခံစားခဲ့ကြရသည်။ ဤကဲ့သို့သော တိုက်ဖျက်ရေးလုပ်ငန်းများ၏ သက်ရောက်

မော်ရိုကိုမှ GFPPP ကိုယ်စားလှယ်တစ်ဦး / Floris Leeuwenberg ၏ မှတ်တမ်းဓာတ်ပုံ

ထိခိုက်မှုများကို လေ့လာဆန်းစစ်ရန်အတွက် တောင်အာဖရိက အစိုးရအနေဖြင့် ဓာတ်ငွေ့မိုင်းတိုက်ရေးလုပ်ငန်းများ မဖော်ဆောင်မီ ကတည်းက သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်အပေါ် သက်ရောက်ထိခိုက်မှု လေ့လာဆန်းစစ်ရေး (EIAs) လုပ်ငန်းများကို ဖော်ဆောင်ခဲ့သင့် သည်။ ယေဘုယျအားဖြင့် အစိုးရသည် ထိုကဲ့သို့သော လေ့လာဆန်း စစ်မှုများကို ဖော်ဆောင်ရန် ပျက်ကွက်ခဲ့သည်။ ထို့ထက်ပို၍ဆိုရ သော်အစိုးရသည် တားမြစ်သီးနှံစိုက်ပျိုးသည့် တောင်သူများကို လူသိရှင်ကြားအရေးယူ ပြစ်ဒဏ်ပေးမှုမပြုဘဲ ထိပ်တိုက်တရားဆိုင် မှုကို ရှောင်လွှဲလေ့ရှိသဖြင့် တောင်သူများမှာ မိမိတို့ကိုယ်ကို တရားဝင် ခုခံကာကွယ်နိုင်သည့် အခွင့်အရေးဆုံးရှုံး လျက်ရှိသည်။

"အဓိကပစ်မှတ်ထားပြီး ဆေးဖျန်းလေ့ရှိတဲ့ နယ်မြေတွေဟာ (အရှေ့ဖက်ကမ်းရိုးတန်းတစ်လွှား) ဇီဝမျိုးစုံမျိုးကွဲစုံလင်များပြား ပြီးအမျိုးသားဥယျာဉ်တွေရှိတဲ့ ဒေသတွေဖြစ်ပါတယ်။ ဆေး မဖျန်းခင် အစိုးရဖက်ကနေ EIAs အကောင်အထည်ဖော်ခဲ့တာ မရှိပါဘူး။ တားမြစ်သီးနှံစိုက်ပျိုးတဲ့တောင်သူတွေကိုတော့ ပြစ်မှု ကြောင်းအရ အရေးယူပြစ်ဒဏ်ပေးတာမရှိပါဘူး။ ရဲတပ်ဖွဲ့ဝင် တွေ ရောက်လာပြီးတော့ ဆေးဖျန်းပြီး ပြန်ထွက်သွားကြတယ်။ ဘယ်သူ့ကိုမှ ဖမ်းတာဆီးတာမရှိတဲ့အတွက် တောင်သူတွေကို တရားခွင့်မှာ ဥပဒေကြောင်းအရ အကူအညီပေးလို့ မရဘူးဖြစ် နေတယ်။"

မြန်မာနိုင်ငံကိုယ်စားပြု တက်ရောက်လာကြသူများသည် လည်း ၎င်းတို့၏ ဘိန်းခင်းများ ပစ်မှတ်ထားဖျက်ဆီးခံ ရသည့်အခါ ရပ်ရွာအတွင်းဖြစ်ပေါ်လာသည့် ကိစ္စရပ်များကိုရှင်းလင်းတင်ပြခဲ့ကြ သည်။

"မြန်မာနိုင်ငံမှာတော့ လေယာဉ်နဲ့ ဆေးဖျန်းတာတွေ လုပ်လေ့ လုပ်ထမရှိပါဘူး။ လူအင်အားသုံးပြီး လက်နဲ့လိုက်ပြီး ဖျက်ဆီး တာပဲရှိပါတယ်။ စစ်တပ်နဲ့ ရဲတွေက ဦးဆောင်ပြီးတော့ စိုက်ခင်း တွေကို လိုက်လံဖျက်ဆီးကြပါတယ်။ အဲဒီလိုဖျက်ဆီးဖို့အတွက် သူတို့က သက်ဆိုင်ရာစည်ပင်သာယာနယ်နိမိတ်က လူတွေကို ငှားရမ်းသုံးစွဲလေ့ရှိသလို တောင်သူတွေကို အတင်းအကျပ် ဖိအားပေးပြီး ကိုယ့်စိုက်ခင်းကို ကိုယ်တိုင်ဖျက်ဆီးခိုင်းတာမျိုး တွေလည်း လုပ်လေ့ရှိတယ်။ ဘိန်းပင်တွေက တားမြစ်သီးနှံတွေ ဖြစ်တဲ့အတွက် စိုက်ပျိုးလို့မရဘူးလို့ ပိတ်ပင်ထားပါတယ်။ အဲဒါ

ကြောင့်စိုက်ပျိုးတဲ့သူတွေကို ရာဇဝတ်သားတွေလို သဘောထား ကြပါတယ်။ အချိန်တိုတိုလေး (သုံးလလောက်) အတွင်း စိုက် ပျိုးပြီးတော့ ရိတ်သိမ်းနိုင်တဲ့အတွက် ဘိန်းပင်ဟာ တောင်သူ တွေအတွက်တော့ မြန်မြန်ငွေဖြစ်တဲ့ သီးနှံဖြစ်နေပါတယ်။ သူတို့ အနေနဲ့ ကိုယ်တိုင်သုံးဖို့ထက် စီးပွားရေးအခက်အခဲကိုဖြေရှင်းဖို့ စိုက်ပျိုးကြတာပါ။ တကယ်လို့ အဖမ်းခံခဲ့ရရင်လည်း နှစ်ရှည် ထောင်ဒဏ်ကျနိုင်ပါတယ်။ အဲဒါကြောင့် အစိုးရအနေနဲ့ ပြောင်း လဲဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးကို အလေးထားပြီး အာရုံစိုက်ဖို့ ကျနော် တို့အနေနဲ့ အဆိုပြုချင်ပါတယ်။ အဲဒီလိုလုပ်တဲ့အခါမှာလည်း အစိုးရအနေနဲ့ လူထုလူတန်းစားတွေရဲ့ သဘောထားတွေကို ဆွေးနွေးတိုင်ပင်သင့်ပါတယ်။ သူတို့လိုချင်တာက အောက်ခြေ ကနေ အထက်ကိုသွားတဲ့ပုံစံမျိုးဖြစ်ပြီး အထက်စီးကနေ အောက် ကိုအမိန့်ပေးတာမျိုးကို မလိုချင်ကြပါဘူး။"

မော်ရိုကိုမြောက်ပိုင်း ဒေသများ၌ ဆေးခြောက်ပင်များကို တိုက်ဖျက်နေသည်မှာ ဆယ်စုနှစ်တစ်ခုစာမျှ ရှိလာခဲ့ပြီ ဖြစ်သည်။ မော်ရိုကန်ကိုယ်စားလှယ်နှစ်ယောက်ထဲကတစ်ယောက်က (အခြား နှစ်ဦးသည် နယ်သာလန်နိုင်ငံ ၏ ပြည်ဝင်ခွင့်မီအာဠင်းခံခဲ့ရသဖြင့် ပါဝင်နိုင်ခဲ့ခြင်းမရှိပေ) အောက်ပါအတိုင်း သုံးသပ်ပြောဆိုခဲ့သည်။

"ကျနော်တို့က ကမ္ဘာတစ်လွှား ဆေးခြောက်စိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်မှု အများဆုံးနိုင်ငံတစ်ခုဖြစ်ပါတယ်။ ကျနော်တို့နိုင်ငံလွတ်လပ်ရေး ရခဲ့တဲ့ ၁၉၅၅-၁၉၅၆ ခုနှစ်ကတည်းက ဆေးခြောက်ကို တရား မဝင်ကြောင်း ကြေညာခဲ့ပေမယ့် ၁၉၉၄ ခုနှစ်လောက်ရောက်မှပဲ တိုက်ဖျက်ရေးလုပ်ငန်းတွေ စလုပ်ဖြစ်ခဲ့တယ်။ အဲဒီမှာ အစိုးရက တောင်သူတွေကို ဘာရွေးချယ်စရာမှ ချမပေးခဲ့တဲ့အတွက် လူ တွေဆက်ပြီး စိုက်ပျိုးခဲ့ကြတယ်။ တားမြစ်သီးနှံဖြစ်တဲ့အတွက် စိုက်ပျိုးတဲ့တောင်သူအနေနဲ့ အဖမ်းခံထိရင် ထောင်ကျသွားနိုင် ပါတယ်။ ရောင်းဝယ်ဖောက်ကားသူအနေနဲ့ အဖမ်းခံရမယ် ဆိုရင်တော့ ငါးနှစ်ကနေ ရှစ်နှစ်အထိ ထောင်ကျနိုင်ပါတယ်။ တောင်သူတွေကလည်း တကယ်လို့ရွေးချယ်စရာသာပေးခဲ့မယ် ဆိုရင် အဲဒါကို ကောင်းကောင်းအသုံးပြုဖြစ်ပါလိမ့်မယ်လို့ ပြော နေကြတယ်။ ဥပမာ တရားဝင်စည်းကြပ်ခွင့်ပြုပြီးတော့ ဆက်ပြီး စိုက်ပျိုးနိုင်တဲ့ အခွင့်အရေးမျိုး ဖန်တီးပေးတာဖြစ်ဖြစ်၊ တရား မဝင်သီးနှံအဖြစ် ပိတ်ပင်လိုက်တာမျိုးဖြစ်ဖြစ် လုပ်တဲ့အခါမှာ အခြားနည်းလမ်း တစ်ခုခုကို ပြောင်းလဲဖော်ဆောင်နိုင်အောင် ကျနော်တို့ကို ရှင်းရှင်းလင်းလင်းပြောဆို အသိပေးထားသင့်

ပီရူးကိုယ်စားလှယ်က မိမိတို့နိုင်ငံရှိ ကိုကာစိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်သည့် တောင်ကြား ဒေသများ၌ ဖော်ဆောင်သည့် တိုက်ဖျက်ရေးလုပ်ငန်းများ၏ အခြေအနေကို ရှင်းလင်းတင်ပြနေစဉ် / Floris Leeuwenberg ၏ မှတ်တမ်းဓာတ်ပုံ

တယ်။ အခုကျတော့ အကျိုးအမြတ်တွေကို အကြီးစားရောင်း ဝယ်ရေးသမားတွေကပဲ သိမ်းကျုံးယူသွားပြီး တောင်သူတွေက သူတို့ရဲ့ အလုပ်သမားတွေလိုလို 'ကျွန်ခံနေကြရတယ်။' တောင် သူတွေက တစ်ဝမ်းတစ်ခါးဖူလုံရုံ အသက်ဆက်နိုင်ဖို့ပဲ စိုက်ပျိုး ကြတာပါ။”

ပိန့်ပင်းဆင့်နှင့် ဂရန်နာဒင်း (Saint Vincent & the Grenadines) ၌ တိုက်ဖျက်ရေးကို နိုင်ငံရေးအသွင်ဖြင့် စတင် ဖော်ဆောင်ခဲ့ပြီး ခုတ်ထွင်မီးရှို့သည့်နည်းလမ်းများကို အသုံးပြု ခဲ့ကြသည်။

“အမေရိကန်အစိုးရအနေနဲ့ ဒီတိုက်ဖျက်ရေးလုပ်ငန်းတွေ (ဆေး ခြောက်) ကို ဖော်ဆောင်ဖို့ တာဝန်ရှိခဲ့ပေမယ့် အခုကျတော့ ကျနော်တို့ရဲ့ အမျိုးသားရဲတပ်ဖွဲ့ကပဲ ခြေကျင်နဲ့ လိုက်ပြီးဖျက်ဆီး နေရတယ်။ လက်ရှိသမ္မတက အမေရိကန် ဝင်ရောက်စွက်ဖက် တာကို မလိုလားတဲ့သူဖြစ်တယ်။ တောင်သူတွေကလည်း တိုက် ဖျက်ရေးလုပ်ငန်းရဲ့ ခြေစာပင်ဘဝရောက်သွားမှာ မလိုလားတဲ့ အတွက် ပိုပြီးမြင့်မားတဲ့ တောင်စဉ်တောင်တန်းတွေပေါ် ရွှေ့ ပြောင်းစိုက်ပျိုးလာကြတယ်။ ကျနော်တို့ရဲ့ ရဲတပ်ဖွဲ့နဲ့အမေရိကန် ရဲ့ တိုက်ဖျက်ရေးလုပ်ငန်းအကြား ကွာခြားချက်အနေနဲ့ ခြေကျင် သွားရဲတပ်ဖွဲ့ ဖျက်ဆီးလိုက်တဲ့ ပမာဏကပိုများနေတာပါပဲ။ သူတို့တိုက်ဖျက်ပြီး ပြန်သွားတာနဲ့ တောင်သူတွေကလည်း နောက်တစ်ခါထပ်စိုက်ကြတော့တာပဲ။”

အင်ဒိုနီးရှားမှ တက်ရောက်လာသူတစ်ဦးကလည်း ၎င်းတို့ နိုင်ငံ၏ ရှည်လျားသည့် ဆေးခြောက်စိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်မှု နောက်ခံ သမိုင်းကြောင်းကို^{၁၄} ဤကဲ့သို့ ရှင်းလင်းပြောဆိုခဲ့သည်။

“အင်ဒိုနီးရှားနိုင်ငံအနေနဲ့ ဆေးခြောက်စိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်မှုကို ၁၉၉၉ ခုနှစ် ပတ်ဝန်းကျင်လောက်ကစပြီး တိုက်ဖျက်လာခဲ့ တယ်။ အဓိကအားဖြင့်တော့ အင်ဒိုနီးရှားနိုင်ငံရဲ့ ခရိုင်ပေါင်း ၃၃ ခုထဲက အိန္ဒိယနဲ့နီးစပ်တဲ့စူမတ်တြားကျွန်းစု မြောက်ပိုင်းစွန်းက အေ့ရှ် (Aceh) ခရိုင်ကစပြီး တိုက်ဖျက်ခဲ့တာပါ။ အများစုကအစဉ် အလာအရ (အထင်ကရအခမ်းအနားများ၊ ဆေးဝါးဆိုင်ရာနှင့်

ချက်ပြုတ်မှုဆိုင်ရာ) ယဉ်ကျေးမှုဆိုင်ရာရည်ရွယ်ချက်တွေအတွက် ပဲသုံးစွဲကြတဲ့အတွက် တိုက်ဖျက်ရေးလုပ်ငန်းတွေအားလုံးလုံးဝ နှီးပါးမအောင်မြင်ခဲ့ကြပါဘူး။

၂၀၀၄ ခုနှစ်တုန်းက ဆေးခြောက်စိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်မှုနှင့် စိုက်ခင်းပေါင်းများစွာကို ဆူနာမီရိုက်ခတ်သွားခဲ့တယ်။ အဲဒီနယ်မြေ တွေဟာ ဆေးခြောက်ကို “ဟာရမ်” (မသုံးဆောင်အပ်သောအသီး အနှံ) ပင်ဖြစ်တယ်လို့ အခိုင်အမာ လက်ခံယုံကြည်ထားတဲ့ အစ္စလာမ် အာဏာပိုင်တွေ ထိန်းချုပ်ထားတဲ့ ဒေသတွေဖြစ်ပါတယ်။ ဘာသာ ရေးခေါင်းဆောင်တွေနဲ့ အစိုးရတို့က ဆေးခြောက်ပင်စိုက်ပျိုးတဲ့ အတွက် ဘုရားသခင်ဒဏ်ခတ်ခြင်းဖြစ်တယ်လို့ ပြောဆို ဝါဒဖြန့်ဖို့ ဆူနာမီကို အသုံးပြုခဲ့ကြတယ်။”

အင်ဒိုနီးရှားနိုင်ငံတန်းဒေသ နိုင်ငံတစ်ခုဖြစ်သည့် **ပိရူး**နိုင်ငံ သည်ကုန်လွန်ခဲ့သည့် လတ်တလောဆယ်စုနှစ်များအတွင်း အင် အားသုံး၍ အတင်းအကျပ်တိုက်ဖျက်ရေးလုပ်ငန်းများကို ဖော်ဆောင် ခဲ့သည့်နိုင်ငံတစ်ခုဖြစ်သည်။ တက်ရောက်လာသည့်ကိုယ်စားလှယ် တစ်ဦးက အောက်ပါအတိုင်း ရှင်းပြခဲ့သည်။

“ကျနော်တို့နိုင်ငံမှာ ဓာတ်ငွေ့မှိုင်းတိုက်တာရော လူအင်အားနဲ့ လိုက်ဖျက်ဆီးတာရောသွယ်ဝိုက်နည်းလမ်းတွေရော (မြိမ်းခြောက် မှု) အကုန်လုံးသုံးခဲ့တယ်။ ယခင်နဲ့လက်ရှိအစိုးရတွေဟာစေ့စပ် ညှိနှိုင်းမှုကို လိုလားခဲ့တဲ့ တောင်သူတွေရဲ့ တောင်းဆိုမှုတွေကို ဥပေက္ခာပြုခဲ့ကြတယ်။ တိုက်ဖျက်ရေးလုပ်ငန်းတွေက အာဏာ ပိုင်တွေကို အကျင့်ပျက်ခြစားလာစေပြီး တောင်သူတွေကို ပိုပြီး တော့ဆင်းရဲတွင်းနက်သွားစေပါတယ်။ ဒါ့အပြင် အစိုးရက အမေရိကန်ရဲ့ တိုက်ဖျက်ရေးလုပ်ငန်းတွေအတွက်လည်းကိုယ် စားလှယ်အဖွဲ့တွေ စေလွှတ်ပေးခဲ့ပြီး အမေရိကန်သံအမတ်က ဒီလူပုဂ္ဂိုလ်တွေကို လိုအပ်သလိုညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်ပြီးကြီးကြပ် ကွပ်ကဲခဲ့တယ်။ အစားအစာနှင့် ဆေးဝါးရည်ရွယ်ချက်တွေအပါ အဝင် ကိုကာစိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်မှုကို ပိတ်ပင်တားမြစ်လိုက်တဲ့ အတွက် ဒီမိုကရေစီလုပ်ငန်းစဉ်လည်း အကျင့်ပျက်ခြစားလာခဲ့ တယ်။”

မြန်မာနိုင်ငံကိုယ်စားလှယ်အဖွဲ့ဝင်များ / Floris Leeuwenberg ၏ မှတ်တမ်းဓာတ်ပုံ

ကာရေဘီယံဒေသမှ တက်ရောက်လာကြသည့် GFPPP ကိုယ်စားလှယ်သုံးဦး / Floris Leeuwenberg ၏ မှတ်တမ်းဓာတ်ပုံ

ကန့်သတ်သီးနှံပင်များ၏ ရိုးရာအစဉ်အလာ၊ ဆေးဝါးနှင့် ခေတ်သစ်သုံးစွဲမှုပုံစံများ

နိုင်ငံတကာ မူးယစ်ဆေးဝါးရေးရာ ပဋိညာဉ်သဘောတူညီချက်များအရ ဆေးခြောက်၊ ကိုကာနှင့် ဘိန်းတို့အား ရိုးရာအစဉ်အလာအရ အသုံးပြုမှုကို တရားဝင်အသိအမှတ်ပြုထားခြင်းမရှိသကဲ့သို့ ခေတ်သစ်အသုံးပြုမှုပုံစံများကိုလည်း တားမြစ်ပိတ်ပင်ထားသည်။ ဆေးဝါးဆိုင်ရာရည်ရွယ်ချက်များအတွက် အသုံးပြုမှုသည် မူးယစ်ဆေးဝါးထိန်းချုပ်ရေးစနစ်၏ အခြေခံအကျဆုံးအပိုင်းဖြစ်သော်လည်း လူတိုင်းလက်လှမ်းမီသုံးစွဲနိုင်ခြင်းမရှိပေ။

နိုင်ငံတကာမူးယစ်ဆေးဝါးရေးရာ သဘောတူညီချက်များသည်ဘိန်း၊ ကိုကာနှင့် ဆေးခြောက်အသုံးပြုမှုကို သိပ္ပံနှင့် ဆေးဝါးရည်ရွယ်ချက်များအတွက်သာကွက်၍ သုံးစွဲခွင့်ပြုထားသည်။ အဆိုပါအပင်များကို ရိုးရာအစဉ်အလာအရအသုံးပြုမှုကို လက်ရှိကမ္ဘာ့မူးယစ်ဆေးဝါးထိန်းချုပ်ရေးစနစ်အတွင်း ထည့်သွင်းအသိအမှတ်ပြုထားခြင်းမရှိသော်လည်းသဘောတူညီချက်များကိုဆွေးနွေးညှိနှိုင်းခဲ့စဉ်အခါကထိုကဲ့သို့ကွက်၍ချန်လှပ်ထားရှိမှုအပေါ် အချေအတင်ဆွေးနွေးငြင်းခုံခဲ့ကြသည်။ ဤကဲ့သို့ချန်လှပ်ထားခဲ့ခြင်းကြောင့် အဆိုပါဥပဒေပြဌာန်းချက်များ၏ တရားဝင်မှုနှင့်ပတ်သက်၍ပီပီဒီဒီမရှိကွဲသွားစေခဲ့သည်။ အစိုးရအနည်းအကျဉ်းခန့်သည်သာ ရိုးရာအစဉ်အလာအရ သို့မဟုတ် အခမ်းအနားလုပ်ထုံးလုပ်နည်းအရ အဆိုပါအပင်များ အသုံးပြုခွင့် အခွင့်အရေးကို အကာအကွယ်ပေးခဲ့ကြပြီး မူးယစ်ဆေးဝါး ထိန်းချုပ်ရေးစနစ်အတွင်း အဘယ်ကြောင့်ခွင့်မပြုနိုင်ရသနည်းဟု မေးခွန်းထုတ်ခဲ့ကြသည်။

ထို့အတူ နိုင်ငံတကာမူးယစ်ဆေးဝါးဆိုင်ရာပဋိညာဉ်သဘောတူစာချုပ်များ၌ ရည်ညွှန်းထားသည့် ဆေးဝါးဆိုင်ရာရည်ရွယ်ချက်အတွက် အသုံးပြုမှုနှင့် ပတ်သက်၍လည်း ဝိရောဓိဖြစ်နေဆဲဖြစ်သည်။ လူ့သမိုင်းတစ်လျှောက် တိုင်းရင်းဆေးဝါးများအတွင်း ဆေး

ခြောက်၊ ကိုကာနှင့် ဘိန်းများကိုပုံစံအမျိုးမျိုးဖြင့် ထည့်သွင်းအသုံးပြုလာခဲ့ကြသည်။ သို့သော်လည်း အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ မူးယစ်ဆေးဝါးထိန်းချုပ်ရေးဘုတ်အဖွဲ့ (INCB) က ဆေးဝါးထုတ်လုပ်ရေးလုပ်ငန်းအတွင်း စည်းကြပ်ထားသည့် မျက်မှောက်ခေတ်လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများကို လိုက်နာခြင်းမရှိသည့် ထိုကဲ့သို့သော ရိုးရာအစဉ်အလာအရ ပေါင်းစပ်အသုံးပြုမှုကို “ရမ်းသမ်းဖော်စပ်သည့်အတုအယောင်ဆေးဝါးများ” ဟု အမည်တပ်ပေးခဲ့သည်။

ဟမ်းစကတ်ညီလာခံသို့ တက်ရောက်ခဲ့ကြသည့် ကိုယ်စားလှယ်များက ကျေးလက်နေ လူထုလူတန်းစားများအနေဖြင့်အဆိုပါအပင်များကို ရိုးရာအစဉ်အလာအရ လက်လှမ်းမီရယူသုံးစွဲနိုင်ရန် အလွန်အရေးကြီးကြောင်း သုံးသပ်ဆွေးနွေးခဲ့ကြသည်။

မြန်မာနိုင်ငံ၌ ဘိန်းကို အခြေခံဆေးဝါး လိုအပ်ချက်များအတွက်ရိုးရာအစဉ်အလာအရ သုံးစွဲလာခဲ့ကြသကဲ့သို့ အရှေ့တောင်အာရှနိုင်ငံများ၌လည်း ဆေးဝါးအဖြစ် ဆေးခြောက်ကိုစိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်၍ သုံးစွဲလာခဲ့ကြသည်။

“စီးပွားရေးအခက်အခဲကိုဖြေရှင်းဖို့အဓိကထားစိုက်ပျိုးကြတယ်ဆိုပေမယ့် နိုင်ငံထဲမှာ ဆေးဝါးရည်ရွယ်ချက်အတွက်ပါအသုံးပြုလာတာတော်တော်ကြာပါပြီ။ ဆေးဝါးတစ်လက်အနေနဲ့ ဆက်ပြီး သုံးစွဲနိုင်ဖို့အတွက် ကျနော်တို့အနေနဲ့ ဘိန်းကိုဆက်ပြီးစိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်ကြပါတယ်။ ကျနော်တို့အနေနဲ့ အကိုက်အခဲပျောက်ဆေး၊ ချောင်းဆိုးရင်ကျပ်သက်သာဆေး၊ ပမ်းလျှောပမ်းပျက်နဲ့ သွေးတိုးလိုမျိုးရောဂါတွေကို ကုသဖို့အခြေခံဆေးဝါးတွေအဖြစ် ဘိန်းကိုပဲ ရိုးရာအစဉ်အလာအရ သုံးစွဲလာခဲ့ကြတာပါ။ အဲသလိုပဲ ယဉ်ကျေးမှုအရလည်းသုံးစွဲတာမျိုးတွေရှိပါတယ် (ဥပမာအဓိကအားဖြင့် ဧည့်သည်တွေကို သိတတ်တဲ့အနေနဲ့ ပြန်ပြီးလက်ဆောင်ပေးတဲ့ မင်္ဂလာလက်ဖွဲ့)။ ထို့အတူ ဆေးခြောက်ကိုလည်း စားချင်သောကချင်စိတ်ရှိလာစေပြီး စိတ်ဖိစီးမှုတွေကို လျော့ပါးသက်သာလာစေတဲ့ ဆေးဝါးတစ်လက်အနေနဲ့ အသုံးပြုလာခဲ့ကြတာပါ။”

မည်သို့ဆိုစေ ကျန်ကမ္ဘာဒေသများရှိ ဘိန်းစိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်မှုများအတွင်း ဆေးဝါးဆိုင်ရာ သို့မဟုတ် ရိုးရာအစဉ်အလာဆိုင်ရာအလေ့အထများ ပေါင်းစပ်ပါဝင်နေခြင်းမရှိကြောင်းကို **မတ္တလီကန်** ကိုယ်စားလှယ်တစ်ဦးက အောက်ပါအတိုင်း တင်ပြပြောဆိုခဲ့သည်။

"အထူးသဖြင့် ဆိုင်နာလိုအာ (Sinaloa) မှာဆိုရင် အရင်ဘယ်တုန်းကမှ ဘိန်းနဲ့ ဆေးခြောက်အသုံးပြုခဲ့တဲ့ သမိုင်းကြောင်း နောက်ခံ မရှိခဲ့ဖူးဘူး။ အဲဒါကြောင့် ရိုးရာအစဉ်အလာအရ သုံးစွဲတာမျိုးတွေ မရှိခဲ့ပါဘူး။ အများအားဖြင့်တော့ စီးပွားရေးအနေနဲ့ လုပ်ကိုင်ကြတာများပြီး မာဖီယာတွေ သို့မဟုတ် မူးယစ်ရာဇာတွေကပဲ အဓိကအားဖြင့် ကြီးကိုင်ချယ်လုပ်နေကြတာပါ။ ဒီရောက်မှပဲ အဲဒီလိုရိုးရာအစဉ်အလာအရ အသုံးပြုတဲ့ပုံစံတွေ အများကြီးရှိနေမှန်း လေ့လာသိရှိခဲ့ရတာပါ။"

ကရော်ဘီယဒေသ၌ ဆေးခြောက်ကို ယဉ်ကျေးမှုဆိုင်ရာ၊ ဓလေ့ထုံးတမ်းဆိုင်ရာနှင့် တိုင်းရင်းဆေးဝါးအနေဖြင့် သုံးစွဲခဲ့ကြသည့်အလေ့အထများစွာ ထွန်းကားခဲ့သည်။ **ဂျမေကာ**၌ နက်နက်ရှိုင်းရှိုင်းအမြစ်တွယ်နေသည့်ဂန်ဂျာယဉ်ကျေးမှုကို ကြည့်ပါက ယင်းကျွန်းပေါ်၌ ဆေးခြောက်ကို ဆယ်စုနှစ်ပေါင်းများစွာကတည်းက တရားမဝင်ကြောင်း ပြဋ္ဌာန်းထားသည့် အမှန်တရားပင် မှေးမှိန်ပျောက်ကွယ်သွားနိုင်သည်။ ၂၀၁၅ ခုနှစ် ဧပြီလအတွင်း ဥပဒေပြဋ္ဌာန်းချက်အသစ်ကိုရေးဆွဲအတည်ပြု၍ဆေးခြောက်ကိုတစ်စိတ်တစ်ပိုင်းဖြေလျှော့ပေးခဲ့သဖြင့် တစ်ကိုယ်ရေသုံးအတွက် ဆေးခြောက်ပင်ငါးပင်အထိစိုက်ပျိုးခွင့်နှင့် သတ်မှတ်ပမာဏတစ်ခုအထိ သယ်ဆောင်နိုင်ရန် ခွင့်ပြုပေးခဲ့သည်။

ရက်စတာဖာရီယန် (Rastafarian) လူထု၏ ဘာသာရေးနှင့်ဓလေ့ထုံးတမ်းဆိုင်ရာ ဆေးခြောက်သုံးစွဲမှုကိုလည်း ဥပဒေအရ အသိအမှတ်ပြုထားသဖြင့် ၎င်းတို့၏ ရှေးထုံးတမ်းစဉ်လာ အလေ့အထများအတွက်ဆေးခြောက်ကို စိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်၍ သယ်ယူပို့ဆောင်နိုင်သည်။ သို့သော်ယခုအချိန်အထိ ကျွန်းပေါ်ရှိ ရိုးရာအစဉ်အလာအရ ဆေးခြောက်အသုံးပြုမှုပုံစံအားလုံးကို အသိအမှတ်ပြုခြင်းမရှိသေးဘဲ ဆေးခြောက်အသုံးပြုရသည့် ယဉ်ကျေးမှု အလေ့အထရှိသည့် အခြားမျိုးနွယ်စုများကို ကွက်၍ချန်လှပ်ထားလျက်ရှိသည်။

"ဂျမေကာအစိုးရက ရက်စတာဖာရီယန် (Rastafarian)မျိုးနွယ်စုရဲ့ရိုးရာအစဉ်အလာအရ ဆေးခြောက်သုံးတဲ့ ယဉ်ကျေးမှုကိုပဲ သီးသန့်ကွက်ပြီး ခွင့်ပြုထားတယ်။ ကျနော်တို့ဆီမှာ အားကောင်းတဲ့ဌာနေတိုင်းရင်းသား အသိုက်အဝန်းတစ်ခုရှိတယ်။ တစ်ခြားအုပ်စုတွေကလည်း သူတို့ရဲ့ ရိုးရာအစဉ်အလာအရ ဆေးခြောက်ကိုအသုံးပြုချင်ပေမယ့် အခုထိတော့ အသိအမှတ်ပြုတာမျိုး မရှိသေးဘူး။ ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် အသိအမှတ်ပြုသုံးစွဲခွင့်ရလာအောင် ကျနော်တို့အားလုံး ပိုင်းတွန်းနေကြပါတယ်။ အစိုးရကတော့ နိုင်ငံတကာဥပဒေနဲ့ သဘောတူညီချက်တွေရှိတာကြောင့် သူတို့အနေနဲ့အတိုင်းအတာတစ်ခုအထိပဲခွင့်ပြုပေးနိုင်တဲ့အတွက် ရိုးရာအစဉ်အလာအရ အသုံးပြုမှုတွေကို ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် အသိအမှတ်ပြုပေးလို့ မရဘူးလို့ အမြဲတမ်းဆင်ခြေပေးလေ့ရှိတယ်။ ဂျမေကာနိုင်ငံမှာ ဆေးခြောက်ကို အပျော်သဘော သုံးစွဲတဲ့နှုန်းအရမ်းကို မြင့်မားပါတယ်။ ရက်စတာဖာရီယန်မျိုးနွယ်စုထက်အဆမတန်များပြားတဲ့ သုံးစွဲသူအုပ်စုကြီးရှိနေတဲ့အတွက် 'ရိုးရာအစဉ်အလာအရသုံးစွဲမှု' ဆိုတဲ့အဓိပ္ပာယ်ကိုပြန်လည်ပြင်ဆင်ဖို့ လိုအပ်နေပါတယ်။"

စိန်ပင်းဆင့်နှင့် ဒီဂရန်နာဒိုင်း (St. Vincent & The

Grenadines) မှ တက်ရောက်လာသူတစ်ဦးကလည်း အောက်ပါအတိုင်း ပြောဆိုခဲ့သည်။

"ဆေးဝါးအနေနဲ့ ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် သုံးစွဲတာမျိုးကိုတော့ မတွေ့မိပါဘူး။ ဆေးခြောက်ရဲ့ အသုံးဝင်ပုံနဲ့ အသုံးပြုနည်းတွေကိုရက်စတာဖာရီယန်တွေကသာ အသိဆုံးပါ။ ဆေးခြောက်အမြစ်ကို ပန်းနာရင်ကျပ်ရောဂါ ကုသဖို့အတွက် သုံးစွဲကြတယ်။ ဆေးဝါးအဖြစ် အသုံးပြုနိုင်တဲ့ နည်းလမ်းတွေအကြောင်း များများပညာပေးဖို့လိုတယ်။"

ကမ္ဘာအနှံ့ ဆေးခြောက်ကို ဆေးဝါးအနေဖြင့် သုံးစွဲသည့် သာဓကပေါင်းများစွာ ရှိနေပါသည်။ နိုင်ငံတကာပဋိညာဉ်သဘောတူစာချုပ်များအရ ဆေးခြောက်ကို ဆေးဝါးရည်ရွယ်ချက်အတွက် အသုံးပြုရန်ခွင့်ပြုထားလင့်ကစား **တောင်အာဖရိက**မှသည် **မော်ရိုကို**၊ **အင်ဒိုနီးရှား**မှသည် **မတ္တလီကို**အထိ ဆေးခြောက်အသုံးပြုမှုကို တရားဝင်စည်းကြပ်ခွင့်ပြု၍ အသိအမှတ်ပြုထားခြင်းမရှိပေ။ မည်သို့ဆိုစေ နိုင်ငံပေါင်းများစွာ၌ ဆေးခြောက်ကို ဆေးဝါးတစ်လက်အနေဖြင့် စည်းကြပ်ခွင့်ပြုမည့်ကိစ္စရပ်နှင့်ပတ်သက်၍အရေးပါသည့်ဆွေးနွေးပွဲများ လုပ်ဆောင်နေကြပြီဖြစ်သော်လည်း ကမ္ဘာတစ်လွှား၌ ဆေးခြောက်ကို အပျော်သဘောသုံးစွဲမှုမှာ အတွင်ကျယ်ဆုံးဖြစ်ကြောင်း တက်ရောက်လာသူအားလုံးကလက်ခံသဘောတူခဲ့ကြသည်။

"ကိုကာပင်ပေါက်ရောက်တဲ့အင်ဒီးစ်တောင်တန်းဒေသအမေရိကတောအတွင်း၌သာမက ပြင်ပကမ္ဘာထိပါ ကိုကာရွက်ကို ရှေးအစဉ်အဆက် တွင်တွင်ကျယ်ကျယ်အသုံးပြုလာခဲ့တဲ့ သမိုင်းကြောင်းနောက်ခံ အခိုင်အမာရှိနေပါတယ်။ အသုံးပြုကြတဲ့ပုံစံတွေက လန်းဆန်းတက်ကြွနေစေဖို့အတွက်သုံးတာ၊ လုပ်အားနဲ့ရပ်ရေးရွာရေး မြှင့်တင်ဖို့အသုံးပြုတာ၊ လူမှုရေးနဲ့ ယုံကြည်ကိုးကွယ်မှု အလေ့အထတွေအတွက်သုံးစွဲတာ၊ ဖြည့်စွက်အာဟာရနဲ့အရေးပါတဲ့ဓလေ့ထုံးတမ်းဆိုင်ရာ အခမ်းအနားတွေမှာ သုံးစွဲတာတွေနဲ့ ဆက်စပ်နေပါတယ်။ ကမ္ဘာ့ကျန်းမာရေးအဖွဲ့အစည်း

ကိုကာပင် / Pien Metaal ၏ မှတ်တမ်းဓာတ်ပုံ

က ၁၉၉၅ ခုနှစ် သုတေသနလုပ်ခဲ့ပေမယ့် ဘယ်တုန်းကမှ ပုံနှိပ် ထုတ်ဝေခဲ့ခြင်းမရှိတဲ့ လေ့လာဆန်းစစ်မှုထဲမှာ ကိုကာနွဲ့ကိုကင်း ဆိုင်ရာ လေ့လာတွေ့ရှိချက်တွေကို ဒီလိုချီသုံးသပ်ထားပါတယ်။ "ကိုကာရွက်ကို စားသုံးခြင်းဖြင့် မည်သည့်ကျန်းမာရေး ဆိုင်ရာ ဆိုးကျိုးသက်ရောက်မှုမျှ ဖြစ်ပေါ်စေခြင်းမရှိဘဲ အင်ဒိုင်းစ် တောင်တန်းဒေသနေ ဌာနေလူထုလူတန်းစားများအတွက် ကုသ ရေးဆိုင်ရာ၊ အတွင်းအမြတ်ထားရာနဲ့ လူမှုရေးဆိုင်ရာ ကောင်းကျိုး ကျေးဇူးပေါင်းများစွာ ရရှိစေပါသည်။"^{၁၅}

ဤတွေ့ရှိချက်များကို GFPPP ၌ ထပ်လောင်းခိုင်မာစေခဲ့ပါ သည်။ **ဘိုလီးဗီးယား၊ ဝီရူးနှင့် ကိုလံဘီယာ**နိုင်ငံများမှ တက်ရောက် လာကြသည့် ကိုယ်စားလှယ်များအားလုံးက ကိုကာကိုရည်ရွယ်ချက် အမျိုးမျိုးအတွက် ရှေးအစဉ်အဆက်ကတည်းက အသုံးပြုလာခဲ့ကြ သည်ဟု ပြောဆိုခဲ့သည်။

ဘိုလီးဗီးယားကိုယ်စားလှယ်တစ်ဦးက -

"ကိုကာဆိုတာက စိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်သူအတွက်ရော သုံးစွဲသူ အတွက်ရော ယဉ်ကျေးမှုလက္ခဏာရပ်တစ်ခုဖြစ်တယ်။ ကိုကာ ကကျနော်တို့ကို မူးယစ်စေတာမျိုးထက်စာရင် အင်အား တွေ့နဲ့ စွမ်းအင်တွေ ပေးစွမ်းနိုင်ပါတယ်။ ကျနော်တို့လည်း ရင်းကပ်စွဲ လန်းတာမျိုး မရှိပါဘူး။ စုစုပေါင်းလူဦးရေရဲ့ ၆၀ ကနေ ၇၀ ရာခိုင်နှုန်းလောက်ကို ကိုကာရွက်အသုံးပြုကြတယ်။ တက္ကသိုလ် ကျောင်းသူကျောင်းသားတွေ အကြားမှာဆိုရင် ပိုတောင်သုံးကြ သေးတယ်" ဟု ပြောဆိုခဲ့သည်။

ကိုလံဘီယာ ကိုယ်စားလှယ်တစ်ဦးကလည်း -

"ဌာနေတိုင်းရင်းသားအိမ်ထောင်မှာ 'နာဇတ္တူ (Nazatulu)' လို့ကျနော် တို့ခေါ်တဲ့ အရာထဲမှာ အသက်ရှင်ဖို့အတွက်လိုအပ်တဲ့ ပစ္စည်း အကုန်ပါတယ်။ အဲဒီအထဲမှာ ကိုကာရွက်က လည်းတစ်ခုအပါ အဝင်ဖြစ်ပါတယ်။ ကိုကာရွက်က အလုပ်သမားတွေနဲ့တောင်သူ တွေကို တစ်နေကုန် လန်းဆန်းတက်ကြွနေစေတဲ့ ကာယစွမ်းအား

တွေပေးတယ်။ နောက်ပြီး ကျနော်တို့အနေနဲ့ ကိုကာရွက်ကို ဆေးဝါးအနေနဲ့သုံးတဲ့ ရိုးရာလေ့တွေလည်းရှိတယ်။ ကိုကာရွက် ဆိုတာ နတ်ဆေးတစ်လက်လို့ပါပဲ။ စိတ်ကိုလည်း ကြည်လင် ပြတ်သားစေတယ်။ ကျနော်တို့က လူတွေကို ကိုကာရွက်ရဲ့ ကောင်းကျိုးကျေးဇူးတွေကို လိုက်ပြောပြတယ်။ အိပ်မပျော်စား မဝင်တာနဲ့ အစာမကြေတဲ့ ရောဂါမျိုးတွေကို ကုစားပေးနိုင်တယ် ဆိုတာကို သူတို့ကိုယ်တွေ့ပဲလေ။ ကိုကာရွက်ဆိုတာ လူတိုင်း အတွက် အရမ်းကိုပြီးပြည့်စုံတဲ့ အစားအစာတစ်မျိုးပါပဲ။ ကျနော် တို့အနေနဲ့ကမ္ဘာသူကမ္ဘာသားအားလုံးကိုကိုကာရဲ့ ကောင်းကျိုး ကျေးဇူးတွေကို သိမြင်လာစေချင်တယ်" ဟု ပြောဆိုခဲ့သည်။

ဝီရူးကိုကာစိုက်ပျိုးသူများကလည်း ၎င်းတို့ကိုယ်ကိုမူးယစ် ဆေးဝါးတိုက်ပွဲနှင့် မိမိတို့စိုက်ပျိုးသည့် အပင်အပေါ် ရှင်းလင်းပြတ် သားမှုမရှိသည့် နိုင်ငံတကာ၏ချဉ်းကပ်ဆောင်ရွက်ချက်များကြောင့် ထိခိုက်နစ်နာရသည့် သားကောင်များအဖြစ် ရှုမြင်လျက်ရှိသည်။ ကိုကာစိုက်ပျိုးခြင်းသည်သာလျှင် ၎င်းတို့အား ဆင်းရဲတွင်းမှ လွတ်မြောက် စေ၍ အဖက်ဖက်မှ နိမ့်ကျလျက်ရှိသည့် အခြေအနေကို မီးစင်ကြည့် ကနိုင်သည့် အခွင့်အရေးမျိုးကို ဖန်တီးပေးနိုင်သည်။ ထို့ထက်ပို၍ ဆိုရသော် ကိုကာစိုက်ပျိုးခြင်းဖြင့် ၎င်းတို့၏ သမိုင်းအစဉ်အလာနှင့် ယဉ်ကျေးမှုဆိုင်ရာ ရပိုင်ခွင့် အခွင့်အရေးများကို တောင်းဆိုမှုများ ပြုလုပ်သည့်အပြင် ကိုကာတောင်သူများသည် သဘာဝကိုကာ ထုတ်ကုန်များကို အားပေးမြှင့်တင်ခြင်းဖြင့် စီးပွားရေးအခွင့်အလမ်း သစ်များကိုပါ ရှာဖွေဖော်ထုတ်လျက်ရှိသည်။

"ကျနော်တို့အနေနဲ့ ကိုကာကို ခုခံကာကွယ်နေတာက သူ့ရဲ့ ဆေး ဖက်ဆိုင်ရာအသုံးပြုမှုအတွက်သာမက ယဉ်ကျေးမှုအမွေအနှစ် တစ်ရပ်အနေနဲ့ကို ထိန်းသိမ်းနေကြတာပါ။ အဲဒီလိုကြေညာ လာတာ ၁၉၉၅ ခုနှစ်လောက်ကတည်းက ဖြစ်ပေမယ့် ကျနော် တို့ရဲ့ သမ္မတက ဒါကိုလက်တွေ့ အသိအမှတ်မပြုပေးခဲ့ဘူး။ ဒါ ကြောင့်ကျနော်တို့က အမှန်တကယ် စိုက်ပျိုးတဲ့တောင်သူတွေကို

စေတနာ့လုပ်အားရှင်တစ်ဦး ဝတ်ဆင်ထားသည့် တီရှပ် / Floris Leeuwenberg ၏ မှတ်တမ်းဓာတ်ပုံ

စစ်တမ်းကောက်ယူပြီးတော့ ကိုကာထုတ်လုပ်မှုကို တရားဝင် စည်းကြပ်ခွင့်ပြုပေးဖို့ အဆိုပြုခဲ့ကြတာပါ။ တောင်သူတွေအနေနဲ့ ကျနော်တို့ ခုခံကာကွယ်နေတာက ကိုကိန်းကဲ့သို့ တစ်ဆင့်ခံပြောင်းလဲထားတဲ့ ဆေးဝါးတွေမဟုတ်ဘဲ သဘာဝအတိုင်းရှိနေတဲ့ကိုကာကို ကာကွယ်နေကြတာပါ။ ဒါကြောင့် ကိုကိန်းရဲ့ ထိခိုက်ပျက်စီးမှုတွေအတွက် ကျနော်တို့ တာဝန်မရှိပေမယ့် ကိုကိန်းကိုအပျော်သဘောသုံးစွဲတာကိုတော့ ကျနော်တို့လည်း မထောက်ခံပါဘူး။ ကျနော်တို့ကတော့ ဥပမာ ပန်းတွေ၊ သကြားလုံးတွေ၊ ဆီ၊ ကိတ်နဲ့ ကိုကာဟင်းချိုလိုမျိုး အခြားနည်းနဲ့ အသုံးပြုနိုင်မယ့်နည်းလမ်းတွေကို ရှာဖွေနေကြတာပါ။”

ကိုကာအပါအဝင် ဆေးခြောက်နှင့် ဘိန်းတို့ကို ၎င်းတို့၏ သဘာဝအဆင့်ကတည်းက တားဆီးပိတ်ပင်လိုက်ခြင်းသည် ရိုးရာအစဉ်အလာအရ အသုံးပြုသည့်ပုံစံများအပေါ် ဆိုးဆိုးရွားရွားဘေးဖြစ်စေသကဲ့သို့ ယင်းအပင်များကို အခြားရည်ရွယ်ချက်များဖြင့် ဝင်ငွေဖန်တီးလျက်ရှိသည့် တောင်သူများနှင့် လူထုလူတန်းစားများ၏ အစားထိုးဝင်ငွေရင်းမြစ် ဖန်တီးနိုင်မည့် စီးပွားရေးအလားအလာများကိုပါ ကန့်သတ်ပိတ်ပင်လျက်ရှိသည်။

“ဌာနေတိုင်းရင်းသားတွေဟာ ကိုကာပင်ကို ရိုးရာအစဉ်အလာ၊ ယဉ်ကျေးမှုဓလေ့နဲ့ ကိုးကွယ်ယုံကြည်မှုအတွက် ပုံစံအမျိုးမျိုးနဲ့ အသုံးပြုနေကြတာပါ။ ကျနော်တို့က ထုတ်လုပ်မှုကို စီးပွားဖြစ် ထုတ်လုပ်ရေးအထိ ပြောင်းနိုင်ဖို့ နည်းလမ်းရှာနေပေမယ့် အဲဒီလိုချဲ့ထွင်ဖို့အတွက် စီးပွားရေးအရ အခက်အခဲရှိနေတယ်။ အခြားပုံစံနဲ့ပြောင်းလဲအသုံးပြုမယ့် စီမံကိန်းတွေကို အစိုးရဖက်က ဘာအကူအညီမှ မပေးတဲ့အပြင် သူတို့ရဲ့ တားမြစ်ပိတ်ပင်မှုကြောင့် ဈေးကွက်ကိုလက်လှမ်းမီဖို့ပါခဲယဉ်းသွားတယ်။ ဒါ့အပြင်တောင်သူတွေနဲ့ ဌာနေတိုင်းရင်းသားတွေအကြားမှာလည်း ခွဲခြားထားတဲ့အကန့်တွေရှိနေတယ်။ မကြာခဏဆိုသလိုပဲ တောင်သူတွေဟာ ကိုကာဌာနေတိုင်းရင်းသားတွေကို ထိန်းသိမ်းကာကွယ်ပေးခြင်းမရှိဘူးလို့ ကဲ့ရဲ့ပြစ်တင်ခံနေကြရပြီး အဲဒီရည်ရွယ်ချက်တွေအတွက် ခွင့်ပြုထားတဲ့အကျိုးခံစားခွင့်တွေကနေ ချန်လှပ်ထားခံကြရသလို အသိပညာလွှဲပြောင်းပေးတာမျိုးလည်း အရမ်းနည်းပါတယ်။”

မော်ရိုကို ကိုယ်စားလှယ်တစ်ဦးကလည်း ဤသို့ပြောဆိုခဲ့သည်။

“ကျနော်တို့ဘက်က အစိုးရကနေတစ်ဆင့် မူဝါဒပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုတွေ ပြုလုပ်ဖို့အတွက် ဘုရင်ကို စည်းရုံးလှုံ့ဆော်မှုတွေ ပြုလုပ်နေပါတယ်။ ကျနော်တို့အနေနဲ့ စိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်နေတဲ့ တောင်သူတွေဆီကနေ တိုက်ရိုက်လာတဲ့ အဆိုပြုချက်တွေကိုသုံးပြီး တော့စည်းရုံးလှုံ့ဆော်မှုတွေ ပြုလုပ်နေပါတယ်။ ဒါတွေကို လွှတ်တော်နဲ့ တီဗီအစီအစဉ်တွေကနေတစ်ဆင့် အများပြည်သူသိရှိအောင် ဆွေးနွေးမှုတွေလည်း ပြုလုပ်နေပါတယ်။ အဆိုပြုချက်တစ်ခုအတွက် အတိုက်အခံတွေနဲ့ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ဖို့ကျနော်တို့ပြင်ဆင်နေပါတယ်။ သူတို့ဖက်ကတော့ ဒီနယ်တစ်လွှားက မဲရဖို့အတွက် ကျနော်တို့ကို အသုံးပြုတာဖြစ်ပေမယ့် ဒါကနိုင်ငံရေးဆိုတာထက် တောင်သူတွေရဲ့ စားဝတ်နေရေးပြေလည်စေချင်တဲ့အတွက် ပူးပေါင်းခြင်းသာဖြစ်တယ်လို့ ကျနော်တို့ဖက်က ရှင်းအောင်ပြောထားတယ်။ ကျနော်တို့ကို အမြဲတမ်းလိုလို ဖမ်းဆီးအရေးယူနေတဲ့အတွက် ရိုးရာအစဉ်အလာအရ အသုံးပြုတဲ့ ပုံစံတော်တော်များများကို လက်လွှတ်ဆုံးရှုံးခဲ့ရတယ်။ ကျနော်တို့ရဲ့ ရိုးရာအစဉ်အလာအရ အသုံးပြုတဲ့နည်းလမ်းတွေကိုဘယ်

လိုပြင်ဆင်လို့ရမလဲသို့မဟုတ် ဘယ်လိုပြန်ကျင့်သုံးလို့ရမလဲဆိုတာကို အခြေရှာဖို့ ပညာရှင်တော်တော်များများနဲ့လည်း တွေ့ဆုံဆွေးနွေးမှုတွေ ပြုလုပ်နေပါတယ်။”

ရေရှည်တည်တံ့ခိုင်မြဲသည့် ကျေးလက်ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး နှင့်နိုင်ငံရေးအရ တွက်ခြေကိုက်မှု

တရားမဝင် ရည်ရွယ်ချက်များအတွက် အသုံးပြုသည့် အပင်များစိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်ခြင်းသည် ကျေးလက်ဒေသများရှိ အတွေ့အကြုံဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး အခွင့်အလမ်းများ၊ နိုင်ငံရေးနှင့် စီးပွားရေးအရကန့်သတ်ထိန်းချုပ်မှုနှင့်အစိုးရယန္တရားလည်ပတ်မှုတို့နှင့်ထဲထဲဝင်ဝင်ဆက်နွှယ်ပတ်သက်လျက်ရှိသည်။ **တားမြစ်သီးနှံစိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်မှုအတွက် ရေရှည်တည်တံ့ခိုင်မြဲသည့် အစားထိုးလုပ်ငန်းများ** ရှားပါးသဖြင့် စိန်ခေါ်မှုများ ရှိနေဆဲပင်ဖြစ်သည်။

ကမ္ဘာတစ်လွှားရှိ နယ်မြေဒေသအများအပြား၌ ရေရှည်တည်တံ့ခိုင်မြဲသည့် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး အခွင့်အလမ်းများကင်းမဲ့နေခြင်းနှင့် တရားမဝင်အသုံးပြုနိုင်သည့် အပင်များတည်ရှိနေခြင်းတို့အကြား ထဲထဲဝင်ဝင်ဆက်နွှယ်ပတ်သက်မှုကို မူးယစ်ဆေးဝါးထိန်းချုပ်ရေး (UNODC) နှင့် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး (UNDP) နယ်ပယ်များ၌ လုပ်ကိုင် ဆောင်ရွက်လျက်ရှိသည့် ကုလသမဂ္ဂအဖွဲ့အစည်းများက အသိအမှတ်ပြုထားပြီးဖြစ်သည်။ တားမြစ်သီးနှံစိုက်ပျိုး ထုတ်လုပ်မှုအတွက်ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးကိုအခြေပြု၍ချဉ်းကပ်ဆောင်ရွက်လျက်ရှိသည့် ပြောင်းလဲဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး (AD) ဆိုင်ရာ မူဝါဒများနှင့် အလေ့အထများသည် ကမ္ဘာတစ်လွှား၌ တရိပ်ရိပ်မြင့်တက်လာနေသည့်တားမြစ်သီးနှံစိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်မှုကို ကာကွယ်တားဆီးရာ၌ လုံလောက်မှုမရှိကြောင်းသက်သေပြလျက်ရှိသည်။ သို့သော်လည်း အချို့နိုင်ငံများက ၎င်းတို့၏ AD စီမံကိန်းအကျိုးရလဒ်များကို မစားရဝေမှန်းပြော၍ သာယာနေကြဆဲဖြစ်သည်။

၂၀၁၆ ခုနှစ် ကမ္ဘာ့မူးယစ်ဆေးဝါး အစီရင်ခံစာ၌ ရေရှည်တည်တံ့ခိုင်မြဲသည့် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးနှင့် ကမ္ဘာ့မူးယစ် ဆေးဝါးကပ်ဆိုက်မှုအကြား ဆက်စပ်မှုကို သီးသန့်ရှင်းလင်းတင်ပြထားသည့် အခန်းတစ်ခုပါရှိသည်။ အဆိုပါအခန်းအတွင်း ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးနှင့် အောက်တွင်ဖော်ပြထားသည့် တရားမဝင် နည်းလမ်းများအတွက် အသုံးပြုမည့် ဆေးခြောက်၊ ကိုကာနှင့် ဘိန်းစိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်မှုအကြားဆက်စပ်မှုကို ရှင်းလင်းတင်ပြထားသည်။

“စီးပွားရေးဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုနဲ့ မူးယစ်ဆေးဝါးအကြားက ဆက်နွှယ်ပတ်သက်မှုလောက် သိသာထင်ရှားတဲ့ အချိတ်အဆက်မျိုးကို မူးယစ်သီးနှံပင်တွေ တရားမဝင်စိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်တဲ့ အခင်းအကျင်းကလွဲပြီး တစ်ခြားဘယ်နေရာမှာမှ မတွေ့နိုင်ပါဘူး။ ဆင်းရဲမွဲတေမှုနဲ့ ရေရှည်တည်တံ့ခိုင်မြဲတဲ့ အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းလုပ်ငန်းတွေကင်းမဲ့နေတဲ့ လူမှုစီးပွားရေးဆိုင်ရာ မောင်းနှင်အားတွေက တားမြစ်သီးနှံ စိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်ဖို့အတွက် ကျေးလက်နေတောင်သူတွေကို တွန်းအားပေးနေပြီး ကျေးလက်တစ်လွှား ဧရာမတားမြစ်သီးနှံစိုက်ခင်းတွေကို အကြီးအကျယ်စိုက်ပျိုးနိုင်အောင် ခွင့်ပြုပေးထားတဲ့ အုပ်ချုပ်ရေးဆိုင်ရာ ကိစ္စရပ်တွေနဲ့အတူ ချိန်အားနည်းနေတဲ့ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးရဲ့ သရုပ်သင်္ကေတဖြစ်နေပါတယ်။”^{၁၆}

Pien Metaal (ညာစွန်း) နှင့် အတူပါလာသည့် မော်ရိုကိုကိုယ်စားလှယ်နှစ်ဦး (အလယ်) မိတ်ဆက်နေစဉ် / Dhira Narayana ၏ မှတ်တမ်းဓာတ်ပုံ

ညီလာခံအတွင်း တက်ရောက်ပါဝင်ခဲ့ကြသူများက အထက်တွင်ဖော်ပြခဲ့ပြီးဖြစ်သည့် ယန္တရားများကို ထပ်လောင်းအတည်ပြုပေးသည့် သာဓကပေါင်းများစွာကို ဆွေးနွေးတင်ပြခဲ့ကြသည်။ ဆွေးနွေးအဖြေရှာမှုကို တည့်မတ်လမ်းညွှန်ပေးသည့် မေးခွန်းအချို့၌ ပြောင်းလဲဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးအပေါ် နားလည်သဘောပေါက်မှုနှင့် မိမိတို့၏ သက်ဆိုင်ရာဒေသများကို ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်လာစေမည့် ရွေးချယ်စရာ နည်းလမ်းများနှင့် ပတ်သက်သည့် တက်ရောက်ပါဝင်သူများ၏ အမြင်သဘောထားများကို တီးခေါက်သည့် မေးခွန်းများပါဝင်ခဲ့သည်။

ဆယ်စုနှစ်ပေါင်းများစွာ ဆင်းရဲမွဲတေမှုဖြင့် လုံးချာလည်လိုက်နေခဲ့သည့် **မော်ရိုကို** မြောက်ပိုင်း ရိပ် (Rif) ဒေသ၌ ကိပ် (Kif-ဒေသအခေါ် ဆေးခြောက်ပွင့်) စိုက်ပျိုးခြင်းဖြင့် စီးပွားရေးအကျပ်အတည်းကို ကျော်လွှားနိုင်သည့် နည်းလမ်းတစ်ခုကို ရှာဖွေတွေ့ရှိခဲ့ကြသည်။ ဒေသတွင်း ဆေးခြောက်ပင်သုံးစွဲသည့်ပုံစံမှာ ပြောင်းကြီးကြီးဖြင့် အပွင့်များကို အငွေ့ပုံစံဖြင့် ရှူရှိုက်ခြင်းဖြစ်သော်လည်း ကျန်အစိတ်အပိုင်းအများစုကို ဆေးခြောက်ဆီသို့မဟုတ် ဟတ်ရီစ် (ဆေးခြောက်) အဖြစ် ပြင်ဆင်လေ့ရှိသည်။ ၂၀၁၆ ခုနှစ် ကမ္ဘာ့မှူးယပ်ဆေးဝါးအစီရင်ခံစာအရ မော်ရိုကိုသည် ဟတ်ရီစ်ထုတ်လုပ်မှုအများဆုံးနိုင်ငံတစ်ခုဖြစ်ပြီး ၎င်းပြီးလျှင် အာဖရိကန်စွတန်၊ လက်ဘနွန်၊ အိန္ဒိယနှင့် ပါကစ္စတန်နိုင်ငံများက ထုတ်လုပ်မှုအများဆုံးဖြစ်သည်။ ဟတ်ရီစ်ဈေးကွက်သည် အဓိကအားဖြင့် ဥရောပတစ်ဝှမ်းကို စိုးမိုးထားသည်။

ဆေးခြောက်စိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်မှု မြှင့်တက်လာခြင်းကို လျော့ချရန် ဥရောပသမဂ္ဂနှင့် အမေရိကန်နိုင်ငံတို့၏ နိုင်ငံရေးအရ ဖိအားပေးစေခိုင်းမှုများကြောင့် မော်ရိုကိုအစိုးရသည် လူကြိုက်နည်းလှသည့် သီးနှံဖျက်ဆီးရေးအစီအစဉ်များကို ဖော်ဆောင်ခဲ့ရသည်။ သို့သော်လည်း ယခုနှစ်များအတွင်း မော်ရိုကိုအစိုးရသည် အပျော်သဘောသုံးစွဲမှုအတွက်မဟုတ်သည့် ဆေးဝါးဆိုင်ရာ သို့မဟုတ် စီးပွားဖြစ်ထုတ်လုပ်ရေး ရည်ရွယ်ချက်များအတွက် ဆေးခြောက်တရားဝင်စည်းကြပ်ခွင့်ပြုမှုကို ဆွေးနွေးရန် ပိုမိုစိတ်အားထက်သန်လာခဲ့သည်။ ညီလာခံသို့ တက်ရောက်လာခဲ့ကြသူများက ရွေးချယ်စရာနည်းလမ်းများကို အဆိုပြုတင်ပြခဲ့ကြသည်။

"ကျနော်တို့နိုင်ငံခေါင်းဆောင်တွေနဲ့ တွေ့ဆုံပြီးတော့ ကျနော်တို့ဟာ အေးအေးချမ်းချမ်းနေလိုတဲ့ တစ်ပိုင်တစ်နိုင် အသေးစားတောင်သူတွေပါဆိုတာကို ရှင်းအောင်ပြောပြီး အပြောင်းအလဲပြုလုပ်နိုင်မယ့် ရွေးချယ်စရာနည်းလမ်းတွေကို အဆိုပြုခဲ့ကြတာပါ။ ပထမအချက်အနေနဲ့ ကျနော်တို့ဘက်က ဆေးခြောက်အများဆုံးစိုက်ပျိုးနေတဲ့ 'ကီဗီစ်-နိုင်ငံ' အတွက် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုကို အရင်ဆုံးဖန်တီးပေးဖို့အဆိုပြုတာပါ။ အဲဒီမှာရေတို၊ ရေလတ်နဲ့ရေရှည်ပြေလည်သွားစေမယ့် ဖြေရှင်းရေး နည်းလမ်းတွေကို ဖော်ထုတ်ပေးအပ်တယ်။ ကနေဒါအချိန်မှာ သူတို့ဖက်က ကျနော်တို့ကိုရာဇဝတ်သားတွေလို သဘောထားနေကြတဲ့အတွက် ဒီလိုစကားပိုင်းတွေမှာ ဥရောပသမဂ္ဂအသိုက်အဝန်းကို ပါစေချင်တယ်။ ကျနော်တို့ဖက်က အစားထိုးသီးနှံအသုံးပြုမှုပုံစံတွေ၊ စိုက်ပျိုးရေးနဲ့ သဘာဝခရီးသွားလုပ်ငန်းဆိုင်ရာ သတင်းအချက်အလက်တွေ၊ ပညာပေးတာတွေနဲ့ လေ့ကျင့်သင်ကြားပေးမှုတွေကို လိုအပ်နေပါတယ်။ အပြောင်းအလဲက အမျိုးသမီးတွေဆီကနေတစ်ဆင့်လာမှာဖြစ်တဲ့အတွက် အမျိုးသမီးတွေကို လေ့ကျင့်သင်ကြားပေးဖို့ အင်မတန်အရေးကြီးပါတယ်။ ကျနော်တို့အနေနဲ့ ပဋိပက္ခဖြစ်မှာကို မလိုလားပါဘူး။ အဓိကကတော့ လူငယ်လူရွယ်တွေအကြား အလုပ်လက်မဲ့နှုန်းအရမ်းမြင့်နေတဲ့အတွက် အဲဒီလူတွေဟာ အလားအလာရှိတဲ့ ဖောက်သည်တွေဖြစ်လာသလို ISIS နဲ့ အခြားပဋိပက္ခဇာတ်ကောင်တွေက ရှာဖွေငှားရမ်းချင်တဲ့ လူငယ်တွေဖြစ်လာကြပါတယ်။"

"သတ်မှတ်ထုတ်လုပ်မှု ပုံစံတစ်ချို့ကို တရားဝင်စည်းကြပ်ခွင့်ပြုပေးဖို့ သဘောတူကြတဲ့ နိုင်ငံရေးသမားတွေရှိပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ အဓိကကန့်ကွက်နေကြသူတွေက ကုမ္ပဏီကြီးတွေ ဖြစ်နေတယ်။ ကျနော်တို့အနေနဲ့ ဒီလိုမျိုးမဖြစ်စေချင်ပါဘူး။ ရိုးရာအိမ်ပုံစံလေးနဲ့ကော်ဖီဆိုင်လေးတွေမှာ အပန်းဖြေတဲ့အနေနဲ့ သုံးစွဲလို့ရအောင်လုပ်ဖို့ ကျနော်တို့ဖက်က စိတ်ကူးခဲ့ကြပါတယ်။ ဒီလိုလုပ်ခြင်းအားဖြင့် ကျနော်တို့ဖက်က နိုင်ငံခြားကို တင်ပို့ရောင်းချစရာမလိုတော့သလို စိုက်ပျိုးသူတွေနဲ့ ကျနော်တို့အပေါ် ခေါင်းပုံဖြတ်

အမြတ်ထုတ်နေကြတဲ့ အရောင်းအဝယ်သမားတွေနဲ့ မူးယစ်ဆေးလုံး မှောင်ခိုကုန်ကူးသူတွေလည်း ကိစ္စတုံးသွားကြမှာ ဖြစ်ပါတယ်။ ရိုးရာကော်ဖီဆိုင်လေးတွေ ဖွင့်လှစ်သလိုမျိုး အပန်းဖြေသုံးစွဲမှု တွေကို ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် အကောင်အထည်ဖော်သွားဖို့ ကျနော် တို့သံဓိဋ္ဌာန်ချထားပါတယ်။”

"ကျနော်တို့ရဲ့ ဖွံ့ဖြိုးရေးအသင်းကို မတည်ထောင်ခင် ၁၉၉၉ ခုနှစ်လောက်မှာ ကျနော်တို့ဖက်က မော်ရှိုကိုအစိုးရနဲ့ ဥရောပ သမဂ္ဂဆီကတိုက်ရိုက်သွားခဲ့တယ်။ သူတို့ဖက်ကလည်းကွင်းဆင်း လေ့လာမှုတွေလာလုပ်ခဲ့ပြီး ရှေ့ပြေးစီမံကိန်းတွေ ဖော်ဆောင် ဖြစ်ခဲ့တယ်။ ဒေသခံဦးရေစုစုပေါင်း ၃၀၀၀၀ လောက်ပါဝင်မယ့် ရှေ့ပြေးစီမံကိန်းတစ်ခုနဲ့ စတင်ဖို့အတွက် ရေတို၊ ရေလတ်နဲ့ ရေ ရှည်မဟာဗျူဟာတစ်ရပ်ကို သူတို့ဖက်က ရေးဆွဲပြင်ဆင်ခဲ့ကြ တယ်။ ပထမပိုင်းတော့ ပျားရည်ထုတ်လုပ်ပြီး သဘာဝခရီးသွား လုပ်ငန်းကို အားပေးမြှင့်တင်ဖို့ စပြီးပြင်ဆင်ခဲ့ကြတယ်။ ဒါပေမဲ့ တကယ်တမ်း အကောင်အထည်ဖော်တဲ့အခါကျတော့ ကိုယ့် သဘောနဲ့ကိုယ် အပင်ပေါင်း ၁၈၀၀၀ ကျော်ကို စိုက်ပျိုးပြီး ပျား ရည်တွေ ထုတ်လုပ်ခဲ့ပေမယ့် တည်ထောင်သူအများစုက ဂရုတစိုက် လိုက်ပြီး လိုအပ်သလိုအကူအညီပေးတာတွေ ဆက်မလုပ်ခဲ့ကြ ဘူး။ ပထမဦးဆုံး သီးထွက်မရခင်အထိ အချိန်တစ်ခုပေးရတဲ့ အတွက် ကျနော်တို့ဖက်က ဆက်လုပ်သင့်တယ်။ လတ်တလော မှာတော့ (၃-၄နှစ်အကြာ) အစိုးရနဲ့ဥရောပသမဂ္ဂဖက်ကထောက်ပံ့ ကူညီသူတွေ မရှိတော့ပါဘူး။ သူတို့ဖက်က အဲဒီလို မျက်နှာလွှဲ ခံပစ်လုပ်ခဲ့ကြတဲ့အတွက် ကျနော်တို့လည်း မတတ်သာပဲ ဟတ်ရှိစ် (ဆေးခြောက်) တွေဆက်ပြီး စိုက်ပျိုးဖြစ်သွားခဲ့တယ်။ ဘာ ကြောင့်လဲဆိုတော့ အပင်စိုက်တယ်ဆိုတာက အချိန်ယူရတာ ကိုး။ ဒီလိုအခြေအနေတွေကြောင့် လူတွေကလည်း အစိုးရအဖွဲ့ အစည်းတွေအပေါ်မှာ အယုံအကြည်နည်းသွားခဲ့ပြီး ဒီလိုစီမံ ကိန်းတွေအတွက် ကိုယ့်အားကိုးကိုးမှရမယ်ဆိုတာကို သဘော ပေါက်သွားခဲ့ကြတယ်။ လောလောဆယ်မှာတော့ ကျနော်တို့ ဖက်က ဆက်ပြီးတွန်းအားပေးနေတုန်းပဲ။ ကျနော်တို့တောင်းနေ တာက ပိုက်ဆံမဟုတ်ဘဲ နည်းနာတွေနဲ့ အစီအစဉ်တွေကို ဂရုတစိုက်ဆက်ပြီး ကွင်းဆင်းပံ့ပိုးကူညီတာမျိုးကို လိုချင်တာပါ။”

ပြောင်းလဲဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးကိုကမ္ဘာလုံးအတိုင်းအတာအရ တွန်းအားပေးလျက်ရှိသည့် **ပီရူးနိုင်ငံ၏** အောင်မြင်မှု မရရှိခဲ့သည့် ပြောင်းလဲဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး စီမံကိန်းများနှင့် အစားထိုးသီးနှံ အစီ အစဉ်များက ကိုကာတောင်သူများကို ပြဿနာပေါင်းသောင်းခြောက် ထောင်ကြုံတွေ့စေခဲ့သည်။ တက်ရောက်ပါဝင်ခဲ့သည့် ကိုယ်စား လှယ်များ၏ ပြောဆိုချက်အရ နှစ်ပေါင်း ၃၀ ကျော် ဖော်ဆောင်လာ ခဲ့သည့် ပြောင်းလဲဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး အစီအစဉ်များ လုံးဝအောင်မြင် ခြင်းမရှိခဲ့ကြောင်း သိရှိခဲ့ရသည်။

နိုင်ငံတကာအလှူရှင်များ ပံ့ပိုးထောက်ပံ့ခဲ့သည့် ငွေကြေး အများစုသည် တောင်သူလယ်သမားများထံသို့ ရောက်ရှိလာခဲ့ခြင်း မရှိဘဲ မလိုလားအပ်သည့် အုပ်ချုပ်ရေးအလွှာပေါင်းစုံ၏ ဖြတ်တောက် သိမ်းဆည်းမှုကို ခံခဲ့ကြရသည်။ နည်းပညာပိုင်းဆိုင်ရာ အထောက် အပံ့များ အလုံအလောက်ပံ့ပိုးပေးခြင်းမရှိသကဲ့သို့ စီမံကိန်းကို အောင်မြင်စေနိုင်သည့် နောက်ဆက်တွဲကွင်းဆင်းပံ့ပိုးမှုများကိုပါ ဖော်ဆောင်ရန်ပျက်ကွက်ခဲ့သဖြင့် ကနဦးအဆင့်တွင်ပင် ကျရှုံးသွား ခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။

"ကိုကာတစ်ခုထဲ စိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်တာမဟုတ်ဘဲ ကျနော်တို့ကို

ဗဟိုအစိုးရက ပင်ပေါက်လေးတွေ လာပေးပြီးတော့ ကျနော်ရဲ့ အသက်ရှင်ရပ်တည်မှုပုံစံတစ်ခုလုံးကို ပြောင်းလဲပစ်စေချင်တယ်။ အောင်မြင်ခြင်းမရှိတဲ့ ဒီလိုစီမံကိန်းမျိုးတွေကြောင့် ကျနော်တို့ ဖက်က အခါခါဆုံးရှုံးနစ်နာခဲ့ရတော့ ခင်ဗျားတို့ဆီမှာ ဒီလိုစီမံ ကိန်းတွေဖော်ဆောင်ဖို့ ငွေကြေးရော အရင်းအမြစ်ရောမရှိတဲ့ အတွက်နေပါဦးလို့ အစိုးရကို ကျနော်တို့ပြောခဲ့ရတယ်။ အစိုးရ ဖက်ကတကယ်ကို ပြောင်းလဲစေချင်တယ်ဆိုရင်တော့ ပြောင်းလဲ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး အဖွဲ့အစည်းတွေဆီကလာတဲ့ ရန်ပုံငွေတွေ ကိုအစိုးရဆီကတစ်ဆင့်ခံ စီးဆင်းစေတာမျိုးမလုပ်ဘဲ ကျနော် တို့ကို တိုက်ရိုက်ထောက်ပံ့ပေးဖို့ တောင်းဆိုချင်တယ်။”

"တကယ်လို့သာသီးနှံပြောင်းလဲစိုက်ပျိုးတာကတကယ်မြေရှင်း ရေးနည်းလမ်းဖြစ်ခဲ့မယ်ဆိုရင် ဘာမှပြဿနာရှိလာစရာ အကြောင်း မရှိဘူးလေ။ လက်ရှိ (ပြောင်းလဲဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး) အစီအစဉ် တွေက နေထိုင်စားသောက်ဖို့အတွက် ကိုကာဆက်ပြီး စိုက်ပျိုး ဖြစ်အောင် တွန်းအားပေးသလိုဖြစ်နေတယ်။”

"ကျနော်တို့ ကိုကာစိုက်ပျိုးတဲ့ တောင်သူတွေအနေနဲ့ ထုတ်ကုန် တစ်ခုခုထုတ်ဖို့အတွက် လိုအပ်တဲ့အကူအညီတွေ ရှာဖွေပေးဖို့ အစိုးရကို တောင်းဆိုချင်တယ်။ မြေနီမဲ့ဒေသက လယ်သမား တွေကျတော့ သီးနှံမျိုးစုံပေါက်ရောက်ရှင်သန်နိုင်တဲ့ ဒေသမှာ နေထိုင်ကြတဲ့အတွက် ထုတ်ကုန်အမျိုးမျိုး ထုတ်လုပ်နိုင်ကြ တယ်။ ဒါပေမဲ့ တောင်တန်းဒေသ ကုန်းပြင်မြင့်တွေမှာ နေထိုင် ကြတဲ့သူတွေကျတော့ သီးနှံအမျိုးအစား အနည်းအကျဉ်းလောက်ပဲ စိုက်ပျိုးနိုင်တယ်။ အဲဒါကြောင့် ဘယ်လိုသီးနှံတွေ ပေါက်ရောက် နိုင်သလဲဆိုတာသိဖို့အတွက် မြေဆီလွှာကို လေ့လာဆန်းစစ်ဖို့ လိုတယ်။ ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့ ကိုကာစိုက်ပျိုးတဲ့ ဒေသတွေ

ပီရူးနိုင်ငံမှ တက်ရောက်လာသည့် GFPPP ကိုယ်စားလှယ်တစ်ဦး / Floris Leeuwenberg ၏ မှတ်တမ်းဓာတ်ပုံ

မှာစိတာမင်နဲ့ အာဟာရပြည့်ဝတဲ့ မြေဆီလွှာမျိုးရှိဖို့လိုအပ်တယ်။
ဒါကြောင့် ပထမဦးဆုံးအဆင့်အနေနဲ့ ဒါကိုလုပ်ဖို့လိုအပ်တယ်။”

“နိုင်ငံတစ်အတွင်း ပျံ့နှံ့နေထိုင်လျက်ရှိတဲ့ လူထုလူတန်းစား
ပေါင်းများစွာအပေါ် အကျိုးသက်ရောက်မှုရှိစေမှာ ဖြစ်တဲ့အတွက်
အစိုးရဖက်ကဂရုတစိုက်နဲ့ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့်စဉ်းစားသုံးသပ်ဖို့
လိုအပ်တယ်။ ကျနော်တို့မှာ စီမံကိန်းနာမည်တွေကိုပဲ မစားရ
ဝခမန်းလက်ခံရရှိပေမယ့် ဘာတစ်ခုမှ အကောင်အထည်ပေါ်
မလာခဲ့ဖူးဘူး။ ဒါကြောင့် အချိန်ကြာလာတာနဲ့အမျှ စိုက်ပျိုးသူ
တောင်သူလူထုက အစိုးရအပေါ် အယုံအကြည်မရှိတော့ဘူး။
ယုံကြည်မှုတွေက အောင်မြင်မှုမရှိခဲ့တဲ့ စီမံကိန်းတွေနဲ့အတူပါ
သွားခဲ့ပြီလေ။”

“VRAEM (ပီရူးနိုင်ငံ အလယ်ပိုင်းတောင်ကြားလွင်ပြင်ဒေသဖြစ်
တဲ့ Valle del Rio Apurimac, Ene y Mantaro) တောင်ကြား
လွင်ပြင်ဒေသမှာ ပြောင်းလဲဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး စီမံကိန်းတွေက
အမည်အားဖြင့် နဖူးစည်းစာတမ်းအားဖြင့်သာ ရောက်လာပြီး
တော့ဘယ်တော့မှ အကောင်အထည်ပေါ်မလာခဲ့ကြဘူး။ ကျနော်
တို့ဆီကို ဘယ်တုန်းကမှ ရောက်မလာခဲ့ကြဘူး။ ဥပမာအားဖြင့်
ကျနော်တို့အနေနဲ့ကော်ဖီပင် ၂၀၀လောက်နဲ့သစ်ပင်ပေါက် ၂၀၀
လောက်ပဲ ရောက်လာခဲ့ဖူးတယ်။ ကိုယ့်ရဲ့ ဘဝတစ်ခုလုံးကို
ဒါတွေနဲ့ သွားလဲလိုက်ဖို့ ဘယ်လိုမှမဖြစ်နိုင်ဘူးလေ။ ဒါတွေ
အပြင်တစ်ခြားအထောက်အပံ့တွေနည်းပညာအကူအညီတွေနဲ့
အချိန်တွေလည်း လိုအပ်သေးတယ်။ အဲဒါတွေကြောင့် ကျနော်
တို့ဖက်ကလက်မခံခဲ့တာပါ။ VRAEMတောင်ကြားလွင်ပြင်ဒေသ
အတွက်အစိုးရဖက်က စီမံကိန်းအသစ်တစ်ခု ရေးဆွဲပြင်ဆင်နေ
ပေမယ့် အခုချိန်ထိတော့ ဆွေးနွေးညှိနှိုင်းနေဆဲ အဆင့်မှာပဲရှိ
သေးတယ်။ ဒီထက်ပိုပြီး ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် ဆွေးနွေးအဖြေရှာ
နိုင်မှသာ ဆိုးကျိုးသက်ရောက်မှုတွေကို ရှောင်လွှဲနိုင်မှာဖြစ်ပါ
တယ်။”

မြန်မာနိုင်ငံမှ တက်ရောက်လာခဲ့သည့် ကိုယ်စားလှယ်များ
အတွက် လက်ရှိဘိန်းစိုက်ပျိုး ထုတ်လုပ်လျက်ရှိသူများ၌ ဖွံ့ဖြိုး
တိုးတက်ရေး အခွင့်အလမ်းများကင်းမဲ့နေခြင်းသည် မြေယာလက်
လှမ်းမီအသုံးပြုနိုင်စွမ်းနှင့် ဒေသခံ လူထုလူတန်းစားများကို အကျိုး
ပြုခြင်းမရှိသည့်နိုင်ငံခြားရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုများ (အဓိကအားဖြင့်တရုတ်)
ကိုအား ပေးအားမြှောက်ပြုသည့် အစိုးရ၏ ဖွံ့ဖြိုးရေးအစီအစဉ်များမှ
အကျိုးခံစားခွင့်မရှိခြင်းကဲ့သို့သော ပိုမိုကြီးမားသည့် အရေးကိစ္စရပ်
များနှင့် ဆက်နွှယ်ပတ်သက်လျက်ရှိသည်။

“ကျနော်တို့နိုင်ငံရဲ့ အခြေအနေက ကွဲပြားမှုရှိပါတယ်။ အစီအစဉ်
တွေကိုအစိုးရဖက်ကနေပဲထိန်းချုပ်စီမံလာခဲ့တာပါ။ သူတို့ကတော့
လူထုအကျိုးအတွက်လို့ ပြောနေကြပေမယ့် တကယ်တမ်းကျ
တော့တရုတ်နိုင်ငံအတွက်ပဲဖြစ်နေတယ်။ ဒေသခံလူထုအတွက်
ပိုက်ဆံတစ်ပြားမှ မရှိပါဘူး။ ကျနော်တို့ရဲ့ မြေတွေကို တရုတ်
တွေကို လုပ်ပိုင်ခွင့်ပေးလိုက်တယ်။ ကျနော်တို့မှာ စိုက်ပျိုးစား
သောက်ဖို့ မြေတောင်မရှိတော့ပါဘူး။ ကျနော်တို့အနေနဲ့ တစ်
ယောက်ချင်းစီရဲ့ သဘောထားတွေကို အပြန်အလှန်လေးစား
အသိအမှတ်ပြုဖို့ လိုအပ်ပါတယ်။”

“၂၀၀၅ ခုနှစ်အတွင်း ဖော်ဆောင်ခဲ့တဲ့ တရုတ်နိုင်ငံရဲ့နည်း
လမ်းက (တရုတ်တွေရဲ့) ရာဘာစိုက်ခင်းတွေမှာ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံတဲ့

မြန်မာနိုင်ငံမှ တက်ရောက်လာသည့် ကိုယ်စားလှယ်တစ်ဦး / Floris
Leeuwenberg ၏ မှတ်တမ်းဓာတ်ပုံ

ဘိန်းအစားထိုးသီးနှံ စီမံကိန်းတွေဖြစ်ပါတယ်။ လူတွေကလည်း
ရာဘာစိုက်ပျိုးဖို့သင့်လျော်တဲ့နယ်မြေဒေသတွေကိုပြောင်းရွှေ့
စိုက်ပျိုးကြရတယ်။ အကျိုးအမြတ်ခွဲဝေမှုအတွက် ပါးစပ်နဲ့ပဲ
သဘောတူထားပြီးဘာစာချုပ်စာတမ်းမှ မရှိပါဘူး။”

“ကျနော်တို့မှာ ပြောင်းလဲဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး အစီအစဉ်တစ်ခု
နှစ်ခုလောက်ပဲ လက်ခံရရှိခဲ့ဖူးတယ်။ ပြောင်းလဲဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်
ရေးအတွက်ဆိုပြီးတော့ အစိုးရက သီးနှံမျိုးစေ့တွေထုတ်ပေးခဲ့
တယ်။ ဒါပေမဲ့ ပြဿနာက သူတို့ပေးတဲ့ မျိုးစေ့တွေက ဒေသရဲ့
ရေခံမြေခံနဲ့ မကိုက်ပါဘူး။ သူတို့ဖက်က မျိုးစေ့ပေးရုံပဲ ပေးခဲ့ပြီး
တော့အဲဒီမျိုးစေ့တွေ ဖြစ်ထွန်းလာအောင် တောင်သူတွေကို
ဆက်ပြီးအကူအညီပေးတာမျိုးတွေ မရှိခဲ့ဘူး။ ရလာတဲ့ ထွက်
ကုန်တွေကို ဈေးကွက်အရောက် တင်ပို့ရောင်းချရတာက ငွေ
ကြေးအကုန်အကျ ပိုများနေတယ်။ သူတို့ဖက်က မရှိတဲ့ဈေး
ကွက်အတွက် ရောင်းလို့မရတဲ့သီးနှံတွေ လာပေးသလိုဖြစ်သွား
ခဲ့တဲ့အတွက် ဘာအကျိုးကျေးဇူးမှ မရခဲ့ဘူး။”

“ပြောင်းလဲဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးကို အခွန်ရှည်တည်မြဲစေချင်တယ်
ဆိုရင်တော့ ရေရှည်တည်တံ့ခိုင်မြဲတဲ့ သီးနှံတွေကို ထောက်ပံ့
ပေးဖို့ လိုအပ်တာပေါ့။ ပြီးတော့ ဖြန့်ဖြူးပေးတဲ့ မျိုးစေ့တွေက
လည်းအရည်အသွေးကောင်းဖို့ လိုအပ်တယ်။ ကျနော်တို့အနေ
နဲ့အစိုးရကို အောက်ခြေမြေပြင်အထိ ကွင်းဆင်းလေ့လာပြီး
တော့ကျနော်တို့လိုအပ်နေတဲ့ နည်းပညာအကူအညီတွေပေး
အပ်ဖို့ တောင်းဆိုချင်ပါတယ်။ ဒါတင်မက အခွန်ရှည်တည်တံ့တဲ့
ဈေးကွက်တွေလည်း ရှိဖို့လိုသလို အဲဒီလိုဈေးကွက်တွေမှာ
ကိုယ့်ရဲ့ ထွက်ကုန်တွေကိုရောင်းတန်းတင်နိုင်မယ့်နည်းနာတွေ
လည်းလိုအပ်ပါတယ်။ ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့ကျေးလက်ဒေသ
အခြေခံအဆောက်အအုံ လိုအပ်ချက်တွေက အခြေအနေတော်

တော်လည်း ဆိုးနေတုန်းပို့ ကိုယ့်ကုန်စည်တွေကို ဈေးကွက် အရောက်သယ်ယူပို့ဆောင်ဖို့ အချိန်အများကြီး ပေးရတဲ့အတွက် ကြောင့်ဖြစ်ပါတယ်။”

“ဒါကြောင့် အစိုးရအနေနဲ့ ကျေးလက်ဒေသ အခြေခံအဆောက် အအုံ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးအတွက် အရင်ဆုံးရင်းနှီးမြှုပ်နှံသင့်ပါတယ်။ အခုအချိန်ထိ ကျနော်တို့ဖက်က အခွန်တွေအများကြီးပေး နေရပါတယ်။ ကျနော်တို့အရပ်မှာ ရေအရမ်းရှားတဲ့အတွက် အတော့်ကိုဒုက္ခရောက်နေကြပါတယ်။ ကျနော်တို့အနေနဲ့ ရေကို လက်လှမ်းမီ သုံးစွဲနိုင်ဖို့ လိုအပ်နေပါတယ်။ ဘိန်းကျတော့ ရေ ဒီလောက်မလိုတဲ့အတွက် သူတို့အနေနဲ့ ဒီလိုတားမြစ်သီးနှံကို ဆက်ပြီး စိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်ဖြစ်နေကြတာပါ။ ကျနော်တို့ဒေသရဲ့ ဥပဒေအကောင်အထည်ဖော်တဲ့ပုံစံကလည်း တစ်ယောက်တစ် မျိုး (အကျင့်ပျက်ခြစားမှုကြောင့်) ဖြစ်နေကြပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ အခုအစိုးရသစ် တက်လာပြီဖြစ်တဲ့အတွက် ကျောသားရင်သား မခွဲဘဲတစ်ပြေးညီကျင့်သုံးလာတော့မယ်လို့ ကျနော်တို့ မျှော် လင့်ပါတယ်။”

“အင်္ဂလိပ်တွေဝင်လာတာတည်းက မြေတွေအကုန်လုံးကို အစိုးရ ပိုင်တယ်လို့ ကြေညာခဲ့ကြတယ်။ ဒါပေမယ့် တကယ့်ကုမ္ပဏီ ကြီးတွေဝင်လာတဲ့အခါမှာ အစိုးရဖက်က လုပ်ပိုင်ခွင့်ပြုလိုက်တဲ့ အတွက် မြေတွေကိုလိုက်သိမ်းကြတော့တာပဲ။ ပိုက်ဆံသာရှိ မယ်ဆိုရင် မြေကြီးကို ကြိုက်သလောက်ဝယ်လို့ရသလိုဖြစ်နေ တယ်။”

GFPPP သို့တက်ရောက်လာကြသည့် ကိုယ်စားလှယ် အများစုသည် ပြောင်းလဲဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး (AD) စီမံကိန်း များလုံး နီးပါးကင်းမဲ့လျက်ရှိသည့် နိုင်ငံများ သို့မဟုတ် နယ်မြေဒေသများမှ လာရောက်ခဲ့ကြသူများဖြစ်သည်။ တကယ်တမ်းပြောရမည်ဆိုပါက တက်ရောက်လာကြသည့် နိုင်ငံပေါင်းများစွာထဲမှ နိုင်ငံလေးခု၏ ကိုယ်စားလှယ်များကသာလျှင် AD စီမံကိန်းများ အကောင်အထည် ဖော်ဆောင်မှုကိုမြင်တွေ့ခဲ့ဖူးသဖြင့် ညီလာခံတက်ရောက်လာသည့် နိုင်ငံအားလုံးနှင့် နှိုင်းယှဉ်ကြည့်ပါက မဆိုစလောက်သာရှိနေခြင်း ဖြစ်သည်။ ဥပမာ **ပါရာဂွေးနှင့် မက္ကဆီကို** နှစ်နိုင်ငံစလုံးသည် ၎င်းတို့ တည်ရှိသည့် တိုက်ဒေသတစ်လွှား ဆေးခြောက်အဓိကထုတ်လုပ် လျက်ရှိသည့် နိုင်ငံများဖြစ်နေသော်လည်း ၎င်းတို့ မည်သည့် AD အစီအစဉ်မျှ မရှိခဲ့ဖူးသလို အခြားဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးအကူအညီဟူ၍ လည်း လောက်လောက်လားလားမရှိခဲ့ပေ။ GFPPP တွင်တက် ရောက်ပါဝင်ခဲ့ကြသည့် ကိုယ်စားလှယ်များကလည်း ၎င်းတို့၏သက် ဆိုင်ရာနိုင်ငံအလိုက် ကြုံတွေ့နေရသည့် အခြေအနေများကို အောက်ပါအတိုင်း ပြောဆိုခဲ့ကြသည်။

“မက္ကဆီကိုမှာ အစိုးရပြောနေတဲ့ ပြောင်းလဲဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး အစီအစဉ်မျိုး တစ်ခုမှမရှိပါဘူး။ အစိုးရဖော်ဆောင်နေတဲ့ရိုးရိုးလယ် ယာဉယျာဉ်ခြံမြေ ထောက်ပံ့ရေးအစီအစဉ်မှာတောင် အခေါက် တစ်ရာ အကူအညီတောင်းရင် ၁ ခေါက် နှစ်ခေါက်လောက်ရဖို့ တောင်မလွယ်ပါဘူး။ နောက်ပြဿနာတစ်ခုက ကိုယ်အကူ အညီသွားတောင်းတဲ့ အစိုးရအရာရှိတွေက ပြဿနာရဲ့အတိမ် အနက်သို့မဟုတ် သီးနှံတွေရဲ့အခြေအနေတွေကို နားလည် သဘောပေါက်မှုမရှိတာပါ။”

နောက်**မက္ကဆီကို** ကိုယ်စားလှယ်တစ်ဦးကလည်း အောက် ပါအတိုင်း ပြောဆိုခဲ့သည်။

ပါရာဂွေးကိုယ်စားလှယ် / Floris Leeuwenberg ၏ မှတ်တမ်းဓာတ်ပုံ

“အစိုးရဖက်က ဆင်းရဲမွဲတေမှု ထိန်းချုပ်ရေးနဲ့ ပပျောက်ရေး အတွက် အလိမ်အညာစကားတွေကို လျှောက်ဖြန့်နေတာပါ။ အစိုးရဖော်ဆောင်တဲ့ အစီအစဉ်တွေနဲ့ မြေယာပြုပြင်ပြောင်းလဲ ရေးလုပ်ငန်းတွေ အမှန်တကယ်ရှိခဲ့ဖူးပေမယ့် အဲဒီစီမံကိန်းတွေ ကအပယ်ခံလူထုလူတန်းစားတွေကိုအကျိုးပြုမယ့်အစား စီးပွား ရေးလုပ်ငန်းကြီးတွေကိုပဲ အကျိုးအမြတ်ရသွားစေခဲ့ပါတယ်။ အဓိကစိတ်ကူးကတော့ အမေရိကန်မှာ အလုပ်သွားလုပ်နေကြ တဲ့မက္ကဆီကန်တွေအတွက် မက္ကဆီကိုထဲမှာ စိုက်ပျိုးထုတ်လုပ် လို့ရတဲ့ ကုန်စည်တွေ (ဥပမာ ခေါင်ရန်းပန်း (Hibiscus Flower) လို့ခေါ်တဲ့ တိုင်းရင်းဆေးပင်မျိုး) ကိုတင်ပို့ရောင်းချသွားဖို့ ရည် ရွယ်ခဲ့ခြင်းဖြစ်ပါတယ်။ ဒီစီမံကိန်းကို ဆင်းရဲတဲ့တောင်သူတွေရဲ့ စီးပွားရေးအခြေအနေ တိုးတက်ကောင်းမွန်လာအောင် မြှင့်တင် ပေးဖို့နဲ့ ကျေးလက်နေမက္ကဆီကန်တွေရဲ့ ရွှေ့ပြောင်းအခြေချ နေထိုင်မှုတွေကို တားဆီးကာကွယ်ပေးဖို့ ရည်ရွယ်ခဲ့တာပါ။”

ပါရာဂွေးနိုင်ငံ၏အခြေအနေသည်လည်းထပ်တူနီးပါးမနီး ရိုးစွဲဖြစ်ခဲ့သည်။

“ပါရာဂွေးဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေအတွင်း လယ်ယာဉယျာဉ်ခြံ မြေပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးကို ထည့်သွင်းပြဌာန်းထားပေမယ့် ကျနော် တို့မြင်တာကတော့ ပြည်တွင်းပြည်ပ အဖွဲ့အစည်းပေါင်းသောင်း ခြောက်ထောင်ကို ကျေးလက်မြေတွေ အကြီးအကျယ်ရောင်းချ ပေးခဲ့ပြီးတော့ ကျေးလက်နေ လူထုလူတန်းစားတွေကို အံ့လိုက် ကျင်းလိုက်ပြောင်းရွှေ့နေရာချခဲ့တဲ့ လုပ်ဆောင်ချက်မျိုး ဖြစ်နေ တယ်။ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးလုပ်ငန်းနဲ့ ပတ်သက်တဲ့ လက်ရှိ သဘောတရားတစ်ခုလုံးကို မပြောင်းလဲဘဲနဲ့တော့ တကယ့် အပြောင်းအလဲဖြစ်ပေါ်လာမှာ မဟုတ်သလို အခွန်ရှည်တည်တဲ့ ခိုင်မြဲတဲ့ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးဆိုတာလည်း ဖြစ်မလာနိုင်ပါဘူး။”

ကရောဘီယံဒေသ၌ ကျေးလက်ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးကို ဦးတည်ချက်ပြောင်းလဲပစ်ရန် သို့မဟုတ် လွှမ်းမိုးထိန်းချုပ်ရန်အတွက် ကြိုးပမ်းလုပ်ဆောင်ချက်အချို့ရှိခဲ့သော်လည်း ပုဂ္ဂလိကရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုနှင့် ငွေပင်ငွေရင်းအလုံအလောက် စိုက်ထုတ်ခဲ့ခြင်းမရှိပေ။

ဂျမေကာ၌ ကျေးလက်ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး အစီအစဉ် လုံးဝမရှိခဲ့ပေ။ အဆိုပါအခြေအနေကို ဂျမေကာကိုယ်စားလှယ်တစ်ဦးက ရှင်းလင်းပြတ်သားစွာဖြင့် ဤသို့ပြောဆိုခဲ့သည်။ "ဂျမေကာဟာ အိုဟောင်းနေပြီဖြစ်တဲ့စိုက်ပျိုးရေးအခြေပြုစီးပွားရေးကနေဖောက်ထွက်လာခဲ့တယ်။ ဂျမေကာအနေနဲ့ အကြီးစားဧရာမ စိုက်ပျိုးရေးလုပ်ငန်းတွေအတွက် အဆင်သင့်မဖြစ်သေးဘူး။"

"ရွေးချယ်စရာ အပြောင်းအလဲတွေက စီးပွားရေးအရရာ လုပ်ငန်းပိုင်ဆိုင်ရာအရရာ လူမှုရေးအရရာ လက်တွေ့ယုံကြည်အားထားနိုင်ဖို့ လိုအပ်ပါတယ်။ ဂျမေကာရဲ့ ရာသီဥတုက ဂန်ဂျာ (ဆေးခြောက်) စိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်ဖို့ အကောင်းဆုံးအနေအထားပါပဲ။ ဂျမေကာရဲ့ ဂန်ဂျာက ဂျမေကာလို အရောင်အသွေးစုံပြီး ထူးကဲတဲ့နိုင်ငံအတွက် တောင်သူတွေ ကိုယ်ခြေထောက်ပေါ်ကိုယ်ရပ်နိုင်အောင် အာမခံပေးတဲ့ စိုက်ပျိုးရေးစီမံကိန်း တစ်ခု လိုဖြစ်နေတယ်။ ဂန်ဂျာက ကျေးလက်ဒေသ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးအတွက် အခြေတစ်ခုပါပဲ။"

"ပြဿနာကတော့ ပီရူးနိုင်ငံမှာလိုပဲ ဈေးကွက်တွေကို လက်လှမ်းမီ အသုံးချနိုင်ဖို့ ခက်ခဲတာပါပဲ။ တစ်ပိုင်တစ်နိုင်တောင်သူငယ်လေးတွေအတွက်တော့ ဆေးခြောက်စိုက်ပျိုး ထုတ်လုပ်ရတာက ပိုပြီးတွက်ခြေကိုက်နေတယ်။ ဒါပေမဲ့ ကုမ္ပဏီကြီးတွေ ပင်လာပြီးတော့ သီးနှံတွေနဲ့ငှက်ပျောစိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်ရေးကို လက်ဝါးကြီးအုပ်အပိုင်စီးသွားခဲ့တယ်။ တောင်သူငယ်လေးတွေအတွက် ဈေးကွက်ပျောက်သွားတယ်။ ဈေးကွက်ကို လက်လှမ်းမီနိုင်ဖို့က သေရေးရှင်ရေးလိုပဲ အရေးပါနေတယ်။ ဒါ့အပြင် နည်းပညာအကူအညီတွေကို ရယူသုံးစွဲနိုင်မှုကလည်း အင်မတန်အရေးပါနေပေမယ့် လူတွေရဲ့ ပညာအရည်အချင်း နိမ့်ကျနေတော့ အခက်အခဲဖြစ်နေတယ်။ ဆေးခြောက်အတွက်တော့ သူတို့ဖြန့်ဖြူးရောင်းချလို့ရနေတဲ့ မှောင်ခိုဈေးကွက်ရှိနေပေမယ့် တစ်ခြားတရားပင် သီးနှံဈေးကွက်တွေကျတော့ ကုမ္ပဏီတွေက လက်ဝါးကြီးအုပ်သိမ်းပိုက်ထားတဲ့အတွက် သူတို့မှာဈေးကွက်ကို မရှာနိုင်တော့ဘူး။ ကျနော်တို့အနေနဲ့ ဘာနည်းပညာဗဟုသုတမှ ရှိစရာမလိုဘဲ အဲဒီလိုဈေးကွက်တွေကို အမြဲတမ်းအတားအဆီးမရှိတင်ပို့ရောင်းချနိုင်ဖို့ လိုအပ်နေပါတယ်။"

ထို့အတူပင် ကျန်ကရောဘီယံဒေသများ၌လည်း အောင်မြင်သည့်ပြောင်းလဲဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးအစီအစဉ်များကင်းမဲ့လျက်ရှိကြောင်း အလွယ်တကူမြင်သာလျက်ရှိသည်။

"စိန့်ပင်းဆင့်မှာရှိတဲ့ စိုက်ပျိုးမြေတွေက များသောအားဖြင့် ကုန်းပြင်မြင့်တွေပေါ်မှာရှိနေကြတာပါ။ ၂၀၁၁ ခုနှစ်ကစပြီး အစိုးရက ပြောင်းလဲဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးနဲ့ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ရေးကို အလေးပေးဖော်ဆောင်မယ့် သံဝိဇ္ဇာနစ်ရပ်နဲ့အတူ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးအစီအစဉ်တစ်ရပ်ကို စပြီးအကောင်အထည်ဖော်ခဲ့တယ်။ အကြောင်းအမျိုးမျိုးကြောင့် သံဝိဇ္ဇာနစ်ရပ်ရပ်လုံးကို အောင်မြင်အောင် မစွမ်းဆောင်နိုင်ခဲ့ဘူး။ ပထမအချက်အနေနဲ့ စီးပွားရေးလုပ်ငန်းပေါင်းစုံနဲ့ နိုင်ငံရေးဇာတ်ကောင်ပေါင်း သောင်းခြောက်ထောင်ကြောင့် ဆရာများသားသေဖြစ်ခဲ့ပြီး ဆွေးနွေးညှိနှိုင်းတဲ့နေရာမှာလည်း တစ်ယောက်

တစ်ပေါက်နဲ့သဘောထားအမျိုးမျိုးကွဲလာခဲ့တယ်။ အထူးသဖြင့် တော့အစိုးရနဲ့ အရပ်ဖက်လူမှုအဖွဲ့အစည်းတွေအကြား မညီတာကအဆိုးဆုံးပဲ။ နောက်ဆုံးအချက်ကတော့ ဒီပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးလုပ်ငန်းတွေကို အဓိပ္ပာယ်ရှိရှိ အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်နိုင်ဖို့လိုအပ်တဲ့ရန်ပုံငွေအထောက်အပံ့တွေ တော်တော်ကိုမလောက်မငြိမ်ခဲ့တာပါ။"

မူးယစ်ဆေးဝါးများနှင့် ပဋိပက္ခ

တရားမဝင်ရည်ရွယ်ချက်များအတွက် အသုံးပြုသည့် သီးနှံများကို စိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်လျက်ရှိသည့် ကျေးလက်ဒေသအများအပြားသည်ပြည်တွင်းစစ်၊ မြေယာလုပ်ပိုင်ခွင့်နှင့်နယ်မြေအငြင်းပွားမှုများ၊ တိုင်းရင်းသား/ဌာနေ တိုင်းရင်းသားအခွင့်အရေးနှင့် အခြားသမိုင်းအစဉ်အဆက် ခွဲခြားမှုများကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာသည့် ပဋိပက္ခဒဏ်သင့် နယ်မြေဒေသများဖြစ်နေလေ့ရှိသည်။ ဤနယ်မြေဒေသများအတွင်း ဖော်ဆောင်သည့် မူဝါဒရေးရာ အရေးယူဆောင်ရွက်ချက်များသည် ခုတ်ရာတစ်ခြားရှာတစ်ခြား အကျိုးသက်ရောက်မှုများပေါ်ထွန်းလာခြင်းမရှိစေရန်နှင့် ပဋိပက္ခများကို ပိုမိုဆိုးရွားပြင်းထန်လာစေခြင်းမရှိစေရန် ဂရုတစိုက်အလေးထား စဉ်းစားရန်လိုအပ်သည်။

မြန်မာနိုင်ငံသည်^၁ ဗြိတိသျှကိုလိုနီအစိုးရထံမှ လွတ်လပ်ရေးရခဲ့သည့် ၁၉၄၈ ခုနှစ်ကတည်းက ပြည်တွင်းစစ်မီး တောက်လောင်လာခဲ့သည့် နိုင်ငံတစ်ခုဖြစ်သည်။ တိုင်းရင်းသားလက်နက်ကိုင်အဖွဲ့အစည်းများနှင့် အစိုးရကြား အစဉ်တစိုက် ကြိုးပမ်းလာခဲ့သည့်ငြိမ်းချမ်းရေးစကားပိုင်းများ၌ ဘိန်းစိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်မှုနှင့်ပတ်သက်သည့် ဆွေးနွေးချက်များ ပါဝင်လျက်ရှိသော်လည်း အဆိုပါစကားပိုင်းများ၌ ဘိန်းစိုက်ပျိုးမှုအတွင်း ပါဝင်လျက်ရှိသည့် လက်နက်ကိုင်အဖွဲ့အစည်းအားလုံး ပါဝင်လာခြင်းမရှိခဲ့ပေ။ ဘိန်းကို ပြစ်မှုကြောင်းအရ အရေးယူပြစ်ဒဏ်ပေးသည့် မူဝါဒများက ပဋိပက္ခနှင့် ဘိန်းပင်အကြား ချိတ်ဆက်နေသည့် ဆက်နွယ်ပတ်သက်မှုကို ပိုမိုအားကောင်း လာစေခဲ့သည်။

"မူးယစ်ဆေးဝါးနဲ့ ပဋိပက္ခတွေဟာ သူတို့ရဲ့ ဆိုးကျိုးသက်ရောက်မှု ဒဏ်ကိုခံနေကြရတဲ့လူထုလူတန်းစားတွေအပေါ် နေ့တိုင်းဖိစီးနှိပ်စက်နေပါတယ်။ ပဋိပက္ခရဲ့ ဇစ်မြစ်ကိုရှာကြည့်ဖို့စဉ်းစားထားတယ်ဆိုရင်တော့ နိုင်ငံရေးဆန်တဲ့တုန်းတူမညီမျှမှုကိုအရင်ဆုံး ကိုင်တွယ်ဖြေရှင်းဖို့ လိုအပ်ပါလိမ့်မယ်။ တစ်ချို့မျိုးနွယ်စုတွေကတစ်ခြားမျိုးနွယ်စုတွေထက် ပိုပြီးနိုင်ငံရေးလုပ်ပိုင်ခွင့်ရှိနေတယ်။ ဒါကြောင့် ကျနော်တို့အနေနဲ့ ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ခွင့်လိုမျိုး ပိုပြီးတန်းတူညီမျှမှုရှိတဲ့ အခွင့်အရေးမျိုးရလာမယ်ဆိုရင်တော့ ပဋိပက္ခဖြစ်တာတွေ လျော့ကျသွားမယ်လို့ ယူဆပါတယ်။"

"မြန်မာနိုင်ငံမှာ မူးယစ်ဆေးဝါးတွေနဲ့ ပဋိပက္ခက တိုက်ရိုက်ဆက်စပ်နေပါတယ်။ လက်တင်အမေရိက နိုင်ငံတွေနဲ့ ကျနော်တို့ရဲ့ ကွာခြားချက်တစ်ခုကတော့ ကျနော်တို့ဆီမှာဖြစ်တဲ့ ပဋိပက္ခတွေဟာ စီးပွားရေးအကျိုးအမြတ်ကြောင့်ဖြစ်တာထက် နိုင်ငံရေးရပ်တည်ချက် ကွဲပြားတာကြောင့် ဖြစ်နေတာပါ။ ကျနော်တို့ဆီမှာတိုင်းရင်းသားမျိုးနွယ်စုတွေ အများကြီးရှိနေပြီး အများစုက နိုင်ငံရေးလုပ်ပိုင်ခွင့်ရရှိဖို့အတွက် တိုက်ခိုက်နေကြခြင်းဖြစ်ပါတယ်။ အများအားဖြင့်တိုက်ပွဲဖြစ်ပွားတဲ့နယ်မြေတွေကတောင်

ဟမ်းစကတ်အလုပ်အဖွဲ့တစ်ခုအတွင်း ပါဝင်ဆွေးနွေးနေကြသည့် မက္ကဆီကိုနှင့် မြန်မာနိုင်ငံကိုယ်စားလှယ်နှစ်ဦး / Floris Leuwenberg ၏ မှတ်တမ်းဓာတ်ပုံ

တန်းဒေသတွေမှာဖြစ်ပါတယ်။ စစ်တိုက်ဖို့အတွက် စစ်တပ်ရှိဖို့ လိုပြီး စစ်တပ်ရှိဖို့အတွက် ငွေရှိဖို့လိုလာတယ်။ တောင်တန်း ဒေသမှာ ပိုက်ဆံရှာဖို့စဉ်းစားမယ်ဆိုရင်တော့ ဘိန်းကိုအရင်ရှာ ဖို့လိုလာပါလိမ့်မယ်။ ဘိန်းဆိုတာ အရမ်းတန်ဖိုးကြီးတဲ့ စီးပွား ဖြစ်သီးနှံပါ။”

အလားတူ ကိန်းဂဏန်းအချက်အလက်မျိုးကို ကြည့်မည် ဆိုပါကမက္ကဆီကိုသည်မူးယစ်ဆေးဝါးဈေးကွက်များနှင့်ယင်းတို့ကို ထိန်းချုပ်နိုင်ရန်ကြိုးပမ်းသည့် အစိုးရ၏ အရေးယူဆောင်ရွက်ချက် များနှင့် ဆက်စပ်သည့် အကြမ်းဖက်မှုဒဏ်ကို အဆိုးရွားဆုံးတွေကြုံ ခံစားနေရသည့်နိုင်ငံတစ်ခုဖြစ်သည်။ဈေးကွက်ကိုလွှမ်းမိုးထိန်းချုပ် နိုင်စေရန် မူးယစ်ဝိုက်များ၏ ကြိုးပမ်းအားထုတ်မှုနှင့် ယင်းဈေး ကွက်များကိုပစ်မှတ်ထားတိုက်ခိုက်သည့်စစ်တပ်နှင့်ရဲ့တပ်ဖွဲ့များ၏ လုပ်ဆောင်ချက်တို့ကြောင့် သေဆုံးဒဏ်ရာရသူပေါင်း ထောင်နှင့် ချီ၍ ရှိလာခဲ့သည်။

“ပဋိပက္ခပုံစံမျိုးစုံကို ဖြစ်ပွားနေတာပါ။ တစ်ခုကတော့ ကျနော် တို့လိုစိုက်ပျိုးသူတွေနဲ့ အာဏာပိုင်တွေအကြားဖြစ်နေတဲ့ ပြဿနာ ဖြစ်ပြီးသူတို့အနေနဲ့ဆေးခြောက်အနည်းအကျဉ်းလောက်လက် ဝယ်တွေရှိခဲ့ရင်တောင် ကျနော်တို့ကို ကူညီပေးထားတဲ့ တစ်ခြား စိုက်ပျိုးရေး အထောက်အပံ့တွေ အကုန်လုံးကို ရုပ်သိမ်းသွား လေ့ရှိတယ်။ ဒါပေမဲ့ အရင်ဆုံး မူးယစ်ဆေးဝါးဈေးကွက်တွေကို ထိန်းချုပ်ဖို့ကြိုးစားတဲ့ မူးယစ်ဝိုက်တွေရဲ့ တိုက်ပွဲတွေအကြား မှာကျနေတို့လို စိုက်ပျိုးတဲ့တောင်သူတွေကို ငွေကြေးမဟုတ် တဲ့အများအားဖြင့်တော့ ကားတွေ သေနတ်တောနဲ့ ပေးချေတာ အရမ်းဆိုးတယ်။ ဒီလိုစစ်ပွဲမျိုးတွေကြောင့် မက္ကဆီကိုမှာ သတ် ဖြတ်တာတွေ သေဆုံးတာတွေ အရမ်းများနေပြီ။”

အဆင့်မြင့်အလွှာပိုင်း၏ အကျင့်ပျက်ခြစားမှုမြင့်မားခြင်း နှင့်မူးယစ်ဝိုက်ဖွဲ့လှုပ်ရှားမှုအတွင်း ပြည်နယ်ရဲတပ်ဖွဲ့သည်လည်း တနည်းတဖုံ ပါဝင်ပတ်သက်လျက်ရှိကြောင်း သံသယရှိသဖြင့် မက္ကဆီကန်များသည်၎င်းတို့၏ အုပ်ချုပ်ရေးအာဏာပိုင်များအပေါ်

လုံးဝအယုံအကြည်ကင်းမဲ့လျက်ရှိသည်။ မူးယစ်ဝိုက်များအကြား ဖြစ်ပွားလေ့ရှိသည့် တိုက်ပွဲများ၌ အသုံးပြုသည့် လက်နက်ခဲယမ်း အများစုသည် အမေရိကန်ထုတ်များဖြစ်နေပြီး အမေရိကန်အစိုးရ ၏တာဝန်ခံမှုကို ကြပ်မတ်ထိန်းကျောင်းသည့်ဌာန၏ သုတေသန ပြုချက်အရ ၂၀၀၉ ခုနှစ်နှင့် ၂၀၁၄ ခုနှစ်အကြား မက္ကဆီကို အာဏာပိုင်များ သိမ်းဆည်းရမိခဲ့သည့် လက်နက်ခဲယမ်းများ၏ ၇၀ ရာခိုင်နှုန်းခန့်သည် အမေရိကန်မှဖြစ်ကြောင်း တွေ့ရှိခဲ့သည်။^{၁၁}

“ဝယ်လက်တွေက ဒီဖက်ကထုတ်ကုန်တွေကို လက်နက်တွေ ခိုး လာတဲ့ကားတွေနဲ့ လဲလှယ်ကြတယ်။ ဈေးကိုလည်း သူတို့ဖက် ကပဲဆုံးဖြတ်တာဖြစ်ပြီး သိပ်အများကြီးမဟုတ်ပေမယ့် ကျနော် တို့အသက်ရှင်ရပ်တည်မှုအတွက်ဖူလုံစေတဲ့ရွေးချယ်စရာတစ်ခု ပါပဲ။ ဒါပေမဲ့ မက္ကဆီကန်တပ်ဖွဲ့တွေဖက်က တောင်သူတွေကို ပစ်မှတ်ထားသတ်ဖြတ်နေသလို မူးယစ်ဝိုက်တွေအကြား အကြမ်း ဖက်တွေကလည်း ပိုဆိုးလာနေတယ်။ သူတို့ရဲ့မကောင်းမှုကို ဖုံး ကွယ်ဖို့အတွက် ဥပမာကြံစိုက်ခင်းတွေထဲမှာ တစ်ခြားတောင်သူ တွေကို အစုလိုက်အပြုံလိုက် သတ်ဖြတ်မှုတွေ လုပ်ခဲ့ကြတယ်။”

ပဋိပက္ခနှင့် မူးယစ်ဆေးဝါးအကြား ထဲထဲပင်ပင်ဆက်နွှယ် လျက်ရှိကြောင်း သာဓကပြနိုင်သည့် နောက်ထပ်နိုင်ငံတစ်ခုမှာ ကိုလံဘီယာဖြစ်သည်။ ရာစုနှစ်ထက်ဝက်မက ဖြစ်ပွားလာခဲ့သည့် ပြည်တွင်းပဋိပက္ခသည် တရားမဝင် ရည်ရွယ်ချက်များအတွက် အသုံး ပြုသည့်တားမြစ်သီးနှံစိုက်ပျိုးသည့်တောင်သူများကိုလက်နက်ကိုင် တပ်ဖွဲ့အစိုးရ၏လျစ်လျူရှုမှု၊၎င်းတို့၏မိသားစုများအတွက်အသက် မွေးဝမ်းကျောင်းလုပ်ငန်းဆိုင်ရာ အထောက်အပံ့များ ရရှိနိုင်သည့် တရားဝင် အခွင့်အလမ်းများအားလုံးကို ဖြတ်တောက်ခံရခြင်းတို့ အကြားပိတ်မိသည့်အခြေအနေသို့ဆိုက်ရောက်သွားစေခဲ့သည်။

“တောင်သူတွေရဲ့ ဘဝဟာ ကျနော်တို့ကိုဆက်ကြေးကောက် တဲ့စစ်တပ်နဲ့ပျောက်ကြားတပ်ဖွဲ့တွေအပြင်နိုင်ငံခြားအစိုးရတွေ ပျောက်ကြားတပ်ဖွဲ့ဝင်တွေနဲ့ ဆက်သွယ်အလုပ်လုပ်နေတယ်လို့ စွပ်စွဲပြီး ကျနော်တို့ကို ရာဇဝတ်သားတွေလို သဘောထားတဲ့

ပြည်သူ့စစ်တပ်ဖွဲ့တွေ ပတ်ပတ်လည်ဝိုင်းထားသလိုဖြစ်နေတယ်။ အဲဒီအဖွဲ့အစည်းတွေအားလုံးကိုတောင်သူတွေချည်းပဲ ထောက်ပံ့ပေးနေရတာပါ။ ကျနော်တို့အနေနဲ့ ဒီစစ်ပွဲထဲ ပါဝင်နေရတဲ့ အကြောင်းရင်းက ထမင်းစားဖို့အပ်တဲ့အတွက်ကြောင့်သက်သက်ပါပဲ။ အဲဒီစစ်ပွဲတွေရဲ့ဒဏ်ကို ခါးစည်းခံနေရတာက ကျနော်တို့တောင်သူတွေပါ။”

ကိုလံဘီယာ၌ ဖြစ်ပွားနေသည့်ပဋိပက္ခကို မောင်းနှင်လျက်ရှိသည့် ဖြစ်ရပ်သည် မြေယာလက်လှမ်းမီ အသုံးချနိုင်မှု၊ ခွဲဝေချထားမှုနှင့် အသုံးပြုမှုဆိုင်ရာ ကိစ္စရပ်များနှင့် ထဲထဲပင်ပင်ဆက်စပ်ပတ်သက်လျက်ရှိသည်။ ကိုကာတောင်သူအများစုသည် ၎င်းတို့နေထိုင်လုပ်ကိုင်စားသောက်လျက်ရှိသည့် မြေယာများနှင့် ပတ်သက်၍ တရားဝင်အမည်ပေါက် ပိုင်ဆိုင်ခြင်းမရှိသဖြင့် တရားဝင်မြေယာပြန်လည်အပ်နှံပေးစရာမလိုဘဲ ၎င်းတို့၏ မြေယာများကို စွန့်ခွာသွားစေရန် အလွယ်တကူမောင်းထုတ်နိုင်သကဲ့သို့ဖြစ်နေသည်။ အမည်ပေါက်ပိုင်ဆိုင်မှုမရှိသဖြင့် ထိခိုက်နစ်နာခဲ့ရသည့် တောင်သူများအတွက် အခြားဖွံ့ဖြိုးရေးအစီအစဉ်များကို တရားဝင်လက်လှမ်းမီအသုံးပြုနိုင်ရန် အလွန်ခဲယဉ်းလျက်ရှိသည်။

“ပဋိပက္ခက အမြဲတမ်းလိုလို မြေယာကြောင့် ဖြစ်ပွားတာများပါတယ်။ ကျမတို့ကို တောင်သူတွေအနေနဲ့ အသိအမှတ်ပြုခြင်းလည်းမရှိပါဘူး။ မူးယစ်ဆေးဝါးတန်ပြန်ချေမှုန်းတဲ့ စစ်ဆင်ရေးကကိုကာတောင်သူတွေရဲ့ တစ်ခုတည်းသော အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းလုပ်ငန်းကို ပပျောက်သွားစေဖို့ ရည်ရွယ်ထားတာပါ။”

“ကိုလံဘီယာအတွေ့အကြုံကနေ သင်ခန်းစာအများကြီးယူလို့ရပါတယ်။ စစ်ထဲမှာ နှစ်ပေါင်းများစွာ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံလာခဲ့ပြီးဖြစ်တဲ့ အတွက်ငြိမ်းချမ်းရေးအတွက် ပြန်ပြီးရင်းနှီးမြှုပ်နှံဖို့ လိုအပ်နေပါတယ်။ ကျမတို့အနေနဲ့ ပဋိပက္ခဒဏ်အများဆုံးခံခဲ့ရတဲ့နယ်မြေဒေသတွေရဲ့ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုအတွက် ထိရောက်ပြီး ရေရှည်

တည်တံ့ခိုင်မြဲတဲ့ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုတွေလုပ်ဖို့ လိုအပ်နေပါတယ်။”

ကိုလံဘီယာနိုင်ငံ၏ ငြိမ်းချမ်းရေးသဘောတူစာချုပ်၌ အပြုသဘောဆောင်သည့်တိုးတက်မှုပေါင်းများစွာပြုလုပ်နိုင်ခဲ့ပြီးကိုကာနှင့်အခြားတားမြစ်သီးနှံဆိုင်ရာ ကိစ္စရပ်များသည်လည်း စတင်ဆွေးနွေးသည့် အနေအထားသို့ ရောက်ရှိလာခဲ့ပြီဖြစ်သည်။

နိဂုံးချုပ်သုံးသပ်ချက်များ

ဟမ်းစကက်ညီလာခံသည် ကမ္ဘာတစ်လွှားရှိ တရားမဝင်ရည်ရွယ်ချက်များအတွက် ပြင်ဆင်အသုံးပြုလျက်ရှိသည့် တားမြစ်သီးနှံပင်စိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်မှုအတွင်း ပါဝင်ပတ်သက်နေသည့်တောင်သူများ၏ အတွေ့အကြုံများနှင့် အမြင်သဘောထားများကို နီးနောဖလှယ်၍အသုံးချနိုင်စေရန်အတွက်ထူးကဲသည့်အခွင့်အလမ်းတစ်ရပ်ကို ဖန်တီးပေးခဲ့သည်။ ဆေးခြောက်၊ ကိုကာနှင့် ဘိန်းပင် စိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်သူများသည်လက်ရှိသီးနှံထိန်းချုပ်ရေးမူဝါဒများ၏၎င်းတို့အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းလုပ်ငန်းများအပေါ် သက်ရောက်လျက်ရှိသည့်ထိခိုက်မှုများနှင့်ပတ်သက်သည့်မိမိတို့၏အမြင်သဘောထားများကို လွတ်လွတ်လပ်လပ် ထုတ်ဖော်ပြောဆိုနိုင်ခဲ့ကြပြီး ကမ္ဘာတစ်လွှားရှိ အလားတူဖြစ်ရပ်များကိုလည်း ကြားသိခွင့်ရရှိခဲ့ကြသည်။

ဟမ်းစကက်ညီလာခံ၏ အဓိကသုံးသပ်ချက်များကို စုစည်းတင်ဆက်ထားသည့် **မီဒီယိုမှတ်တမ်းတိုလေး**ကို UNGASS အကြံပြုဆင်ရေး အလုပ်အဖွဲ့၏ နှစ်ရက်တာအစည်းအဝေးကျင်းပနေစဉ်အတွင်း ဗီယက်နာ၌ ၂၀၁၆ ခုနှစ် မတ်လတွင်ကျင်းပသည့် CND^{၁၉} ၏ ၅၉ ကြိမ်မြောက်ညီလာခံ၌စတင်ထုတ်လွှင့်ခဲ့သည်။ CSTF အဖွဲ့ဝင်များကလည်း ထိခိုက်ခံစားရလျက်ရှိသည့် လူထုလူတန်းစားများနှင့် တိုက်ဒေသကြီးအလိုက် ကိုယ်စားလှယ်များ နှင့် ဆွေးနွေး

တိုင်ပင်ရာမှ ရရှိလာခဲ့သည့် နိဂုံးချုပ်သုံးသပ်ချက်များကို ရှင်းလင်း တင်ပြခဲ့ကြသည်။

ဟမ်းစကတ်ညီလာခံ၌ ရွေးချယ်ခဲ့ကြသည့် ကိုယ်စားလှယ် သုံးဦးသည်လည်း ၂၀၁၆ ခုနှစ်ဧပြီလအတွင်းကျင်းပသည့် UNGASS ညီလာခံ၏ မတူကွဲပြားသည့် အစည်းအဝေးပေါင်းများစွာ၌ တက် ရောက်ပါဝင်ခဲ့ကြသည်။ အကန့်အသတ်ဖြင့်သာ ရရှိသည့် အခွင့် အရေးများကြောင့် ကိုယ်စားလှယ်တိုင်း တရားဝင်ရှင်းလင်းတင်ပြ ခွင့် မရရှိခဲ့ကြပေ။ သို့သော်လည်း ကိုကာစိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်သူများ အတွက် ဝိရူးကိုယ်စားလှယ်ဖြစ်သူ Amapola Duran Salas သည် ပြောင်းလဲဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးဆိုင်ရာ ခေါင်းစဉ်အလိုက် စားပွဲပိုင်းဆွေး နွေးမှုအတွင်းအရပ်ဖက်လူမှု အဖွဲ့အစည်းကိုယ်စားလှယ်အဖြစ် တက် ရောက်စကားပြောရန် ရွေးချယ်ခံခဲ့ရသည်။

ပြောင်းလဲဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးဆိုင်ရာ ယင်းစားပွဲပိုင်းဆွေး နွေးပွဲ၌ပင်မြန်မာနိုင်ငံ ဘိန်းစိုက်တောင်သူများညီလာခံ (OFF) ကိုယ် စားလှယ်အဖြစ် ဒေါ်နန်းပန်းအိမ်မိုးမှ ပါဝင်ဆွေးနွေးခဲ့သည်။ ၎င်း အနေဖြင့် ဟမ်းစကတ်ညီလာခံ၏ တရားဝင်ကိုယ်စားလှယ်တစ်ဦး မဟုတ်ခဲ့သော်လည်း OFF နှင့် ဆက်နွယ်ပတ်သက်သူတစ်ဦးအနေ ဖြင့်သော်လည်းကောင်း ၎င်းအားရွေးချယ်ထားသည့် စားပွဲပိုင်း ဆွေးနွေးမှုဖြစ်နေခြင်းကြောင့်သော်လည်းကောင်း ဘိန်းစိုက်တောင် သူများ၏ အမြင်သဘောထားများကို ၎င်းတို့ကိုယ်စား ဆွေးနွေးတင် ပြရန် အပိုဆောင်းအခွင့်အရေးရ ရှိခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။^{၂၀}

ဦးစိုင်းလုံသည် ဘိန်းစိုက်တောင်သူများ၏ ကိုယ်စားလှယ် အနေဖြင့်အရပ်ဖက်လူမှုအဖွဲ့အစည်းများ၏ဆက်စပ်အစည်းအဝေး ၌ပါဝင်ဆွေးနွေးခဲ့သည်။ Abdellatif Adebibe အားစကားပြောရန် တရားဝင်အချိန်သတ်မှတ် ပေးထားခြင်းမရှိသော်လည်း အခမ်းအနား ပေါင်းစုံ၌ အလျဉ်းသင့်သလို ပါဝင်ဆွေးနွေးခဲ့သည်။

UNGASS ၂၀၁၆ ၌ ဤကိုယ်စားလှယ်များ လူကိုယ်တိုင် တက်ရောက်ပါဝင်၍ တားမြစ်သီးနှံပင် စိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်သူများ၏ အတွေ့အကြုံများနှင့် အမြင်သဘောထားများကို ဆွေးနွေးဖလှယ် နိုင်သည့် အခွင့်အရေးမျိုးရရှိခဲ့ ကြသဖြင့် မူးယစ်ဆေးဝါးရေးရာ မူဝါဒများနှင့် ပတ်သက်သည့် နိုင်ငံတကာ၏ ယခင်စကားပိုင်းပုံစံ များမှ သိသိသာသာပြောင်းလဲသွားခဲ့သည်။ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ မူးယစ်ဆေးဝါး ထိန်းချုပ်ရေးစနစ်၏ သက်ရောက်ထိခိုက်မှုဒဏ်ကို အများဆုံးခံနေရသည့် လူထုလူတန်းစားများဖြစ်သည့် တောင်သူများ အနေဖြင့် ၎င်းတို့၏ အသံများကို ကြားသိအောင် ထုတ်ဖော်ပြော ဆိုနိုင်သည့် အခွင့်အရေးမျိုးရရှိရန်နှင့် ပိုမိုတရားမျှတ၍ လူသားဆန် သည့် နိုင်ငံတကာမူးယစ်ဆေးဝါးရေးရာ မူဝါဒမျိုးဖြစ်စေရန် တောင်း ဆိုမှုအတွင်း ၎င်းတို့၏အသံများကို ထည့်သွင်းပေါင်းစပ်ပေးရန် မဖြစ် မနေလိုအပ်ပါသည်။

စာတွဲများ

ဘာစီလိုနာ၊ ဗလင်စီယာနှင့် ဟမ်းစကက်ကြေညာစာတမ်းများ

အဆုံးသတ်မှတ်စုများ

1. The Heemskerk Declaration, available at https://www.tni.org/files/article-downloads/the_heemskerk_declaration_-_final.pdf
2. 2009 Global Forum of Producers of Crops Declared to be Illicit, available at <https://www.tni.org/es/node/22310>
3. “Beyond 2008” Forum of the Vienna NGO Committee on Drugs, read more at http://www.vngoc.org/details.php?id_cat=8&id_cnt=56
4. Article 19, 1998 Political Actions Plan (A/RES/S-20/2).
5. The Barcelona Declaration, available at <https://www.tni.org/en/article/declaration-first-globalforum-of-producers-of-crops-declared-to-be-illicit>
6. 2009 Global Forum of Producers of Crops Declared to be Illicit, available at <https://www.tni.org/en/publication/2009-global-forum-of-producersof-crops-declared-to-be-illicit>
7. Valencia Declaration on Alternative Development, available at https://www.tni.org/files/article-downloads/valencia_declaration.pdf
8. TNI Drug Policy Briefing 39, Mirella van Dun, Hugo Cabieses and Pien Metaal, March 2013, available at https://www.tni.org/files/download/brief39_0.pdf
9. For more information about ICAD 2, read more at http://www.icad2.com/about_ICAD2.html
10. Chairs’ Summary of the International Seminar Workshop on the Implementation of the United Nations Guiding Principles on Alternative Development, read more at https://www.unodc.org/documents/ungass2016/Contributions/IGO/ICAD2/Chairs_Summary.pdf
11. Habeas Coca, Bolivia’s Community Coca Control, Lessons for Drug Policy Series, Open Society Foundations, July 2015.
12. For more background information on Colombian drug policy, please visit www.druglawreform.info/en/country-information/latin-america/colombia
13. See “Killing the economic lifeblood of the Eastern Cape’s weed-producing people”, appeared in Sunday Times on 27 March 2016.
14. See “Cannabis in Indonesia, Patterns in consumption, production and policies” by Dania Putri and Tom Blickman, Drug Policy Briefing 44,

Transnational Institute, January 2016. www.tni.org/en/publication/cannabis-in-indonesia

15. Briefing Kit, WHO/UNICRI Cocaine Project, 3 March 1995. For more background see: [Coca, Cocaine and the International Conventions](#), TNI Drug Policy Briefing, No. 5, April 2003, available at <https://www.tni.org/files/publication-downloads/brief5.pdf>
16. The World Drug Report (WDR) 2016, page 82, available at https://www.unodc.org/doc/wdr2016/WORLD_DRUG_REPORT_2016_web.pdf
17. For more background information on Drugs and Conflict in Myanmar, please look at <https://www.tni.org/en/page/drugs-and-conflict-inburma>
18. See “Firearms Trafficking: U.S. Efforts to Combat Firearms Trafficking to Mexico Have Improved, but Some Collaboration Challenges Remain”, by the U.S. Government Accountability Office, available at <http://www.gao.gov/products/GAO-16-223>

နိုင်ငံရေးကြေညာစာတမ်း

စပိန်နိုင်ငံ၊ ဘာစီလိုနာမြို့၌ ၂၀၁၉ ခုနှစ်ဇန်နဝါရီ ၂၉ မှ ၃၁ အထိကျင်းပခဲ့သည့် ပထမအကြိမ်မြောက်မူးယစ်ဆေးဝါးထုတ်လုပ်သည့် နိုင်ငံများညီလာခံသို့ နိုင်ငံအလိုက် ကိုယ်စားပြုတက်ရောက်လာသည့် ကိုယ်စားလှယ်များအပြင် UNGASS ၁၉၉၈-၂၀၀၈ ပြန်လည်သုံးသပ်ရေးလုပ်ငန်းစဉ်အတွင်း အောက်ပါကြေညာချက်များနှင့် ပါဝင်အားဖြည့်လိုသည့် အာဖရိက၊ အာရှနှင့် လက်တင်အမေရိကတိုက်များရှိ တရားမဝင်ကြောင်း ကြေညာထားသည့်အပင်သုံးမျိုးဖြစ်သော ကိုကာ၊ ဆေးခြောက်နှင့် ဘိန်းစိုက်ပျိုးလျက်ရှိသည့် နိုင်ငံများမှ ဌာနေတိုင်းရင်းသားများ ထည့်သွင်းစဉ်းစားသင့်သည့် အကြောင်းအရာများ -

ကမ္ဘာလုံးဆိုင်ရာ လူ့အခွင့်အရေးကြေညာစာတမ်းစာပိုဒ် ၁၇.၁ တွင် “လူတိုင်းသည် ပစ္စည်းဥစ္စာများကို တစ်ဦးချင်း အလိုက်ဖြစ်စေ၊ အခြားသူများနှင့်ပူးတွဲ၍ဖြစ်စေ ပိုင်ဆိုင်နိုင်သည့် အခွင့်အရေးရှိသည်” ဟု ဖော်ပြထားပြီး နိုင်ငံတကာ နိုင်ငံရေးနှင့် နိုင်ငံသားအခွင့်အရေးဆိုင်ရာ သဘောတူညီချက် စာပိုဒ် ၁.၂ တွင် “လူတိုင်းသည် အပြန်အလှန်အကျိုးပြုမှု နှင့်နိုင်ငံတကာဥပဒေပါ အခြေခံသဘောတရားအပေါ် အခြေခံ၍ နိုင်ငံတကာစီးပွားရေးလုပ်ငန်းစဉ်များမှ ထွက်ပေါ်လာ သည့်မည်သည့်တာဝန်ဝတ္တရားများကိုမျှတတရားသေလိုက်နာရန်မလိုဘဲ မိမိတို့၏ပေါ်ကြွယ်လာသည့်သဘာဝနှင့် သယံဇာတ အရင်းအမြစ်များကို လွတ်လွတ်လပ်လပ် နေရာချထားပိုင်ခွင့်ရှိသည်”ဟု ဖော်ပြထားသည်။ လွတ်လပ်သောနိုင်ငံများရှိ ဌာနေတိုင်းရင်းသားများ၊ မျိုးနွယ်စုများနှင့် ပတ်သက်၍ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ အလုပ်သမားအဖွဲ့အစည်း (ILO) ၏ ကျင့်ထုံး ၁၆၉ တွင် ယင်းတို့ကို ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ရန်အတွက် အစိုးရတိုင်း လုပ်ငန်းစီမံချက်များ ရေးဆွဲဖော်ထုတ်ရမည်ဟု တောင်းဆိုခဲ့ပြီး အရေးယူ ဆောင်ရွက်ချက်များအတွင်း “၎င်းတို့၏ လူမှုရေးနှင့် ယဉ်ကျေးမှုလက္ခဏာ၊ ထုံးတမ်းစဉ်းစား၊ ရိုးရာအစဉ်အလာများနှင့် အသင်းအဖွဲ့များကို တန်ဖိုးထားလေးစား၍၎င်းတို့၏ လူမှုရေး၊ စီးပွားရေးနှင့် ယဉ်ကျေးမှုဆိုင်ရာ ရပိုင်ခွင့်အခွင့်အရေးများကိုအပြည့်အဝအသိအမှတ်ပြုအားပေးမြှင့်တင်မှု”ပြုရမည်။ ယင်းကျင့်ထုံးပါစာပိုဒ် ၇.၁ တွင်လည်း “သက်ဆိုင်ရာလူထုများအနေဖြင့်ဖွံ့ဖြိုးရေးလုပ်ငန်းစဉ်နှင့်ပတ်သက်သည့်မိမိတို့၏အဓိကဦးစားပေးကဏ္ဍများကိုဆုံးဖြတ် ပိုင်ခွင့်ရှိရမည်” ဟု ဆက်လက်ဖော်ပြထားသည်။ ၂၀၁၇ ခုနှစ် စက်တင်ဘာလ ၁၃ ရက်နေ့တွင် အတည်ပြုခဲ့သည့် ဌာနေ တိုင်းရင်းသားများဆိုင်ရာ ကြေညာစာတမ်းပါ စာပိုဒ် ၁၁ ၌ “ဌာနေတိုင်းရင်းသားများအနေဖြင့် မိမိတို့၏ ယဉ်ကျေးမှု အစဉ်အလာများနှင့် ထုံးတမ်းစဉ်းစားကို လေ့ကျင့်ဖော်ဆောင်၍ တိုးတက်လာအောင် လုပ်ဆောင်ပိုင်ခွင့်ရှိသည်” ဟု ရေးသားဖော်ပြထားသည်။ စာပိုဒ် ၂၄.၁ တွင်လည်း “ဌာနေတိုင်းရင်းသားများအနေဖြင့် မိမိတို့၏ တိုင်းရင်းဆေးဝါးများနှင့် ကျန်းမာရေးအလေ့အထများကိုထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ပိုင်ခွင့်ရှိပြီးယင်း၌အရေးကြီးသည့်တိုင်းရင်းဆေးပင်များ၊ တိရိစ္ဆာန် များနှင့် သတ္တုများကို ထိန်းသိမ်းကာကွယ်ခွင့်လည်း ပါဝင်လျက်ရှိသည်” ဟု ဖော်ပြထားပြီး နောက်ဆုံးအနေဖြင့် မူးယစ် စေတတ်သောဆေးဝါးများနှင့်စိတ်ကိုပြောင်းလဲစေတတ်သောဆေးဝါးများတရားမဝင်ကုန်ကူးမှုဆိုင်ရာ၁၉၈၈ ကုလသမဂ္ဂ ကျင့်ထုံးပါ စာပိုဒ် ၁၄.၂ တွင်လည်း “ရေးဆွဲအတည်ပြုလိုက်သည့် အရေးယူဆောင်ရွက်ချက်များသည် အခြေခံလူ့အခွင့် အရေးကို လေးစားလိုက်နာ၍ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ရေးအပါအဝင် သမိုင်းအထောက်အထားများ အပေါ်အမှီရှိသည့်ရိုးရာအစဉ်အလာအရတရားဝင်အသုံးပြုမှုများကိုပါထည့်သွင်းစဉ်းစားပေးရမည်”ဟုပြဋ္ဌာန်းထားသည်။

ကြေညာချက်

ရိုးရာအစဉ်အလာ၊ ဆေးဝါးဆိုင်ရာနှင့် ယဉ်ကျေးမှုဆိုင်ရာ အသုံးပြုမှုများကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားခြင်း

အစိုးရများနှင့် နိုင်ငံတကာအသိုက်အဝန်းတို့အနေဖြင့် အပင်များ၊ လူသားများ၊ ရပ်ရွာလူထုများနှင့် ယဉ်ကျေးမှုတို့အကြား ပတ်သက်ဆက်နွှယ်လျက်ရှိသည့် သမိုင်းကြောင်းနောက်ခံကို အသိအမှတ်ပြုရန် လိုအပ်သည်။ အစိုးရများအနေဖြင့် "တရားမဝင်ကြောင်း" ကြေညာထားသည့် အဆိုပါအပင်များသည် လူ့ဘောင်လောက၏ သဘာဝနှင့် ယဉ်ကျေးမှုဆိုင်ရာ အမွေအနှစ်ဖြစ်ကြောင်း အသိအမှတ်ပြုသင့်သည်။ အဆိုပါအပင်များကို စိုက်ပျိုးလျက်ရှိသည့် နိုင်ငံတော်တော်များများ၌ ရိုးရာအစဉ်အလာနှင့် ယဉ်ကျေးမှုအရ သုံးစွဲမှုများရှိနေသဖြင့် မတူညီသည့် အပင်အမျိုးအစား၊ နိုင်ငံများနှင့် ဒေသအလိုက် ကွဲပြားမှုများကိုလည်း ထည့်သွင်းစဉ်းစားရန် လိုအပ်သည်။ ထုတ်လုပ်စိုက်ပျိုးလျက်ရှိသည့် နယ်မြေဒေသများ၌ အဆိုပါအပင်များကို တာဝန်ယူမှုရှိရှိအသုံးပြုမှုသည် အစဉ်အလာဗဟုသုတနှင့် ဆက်စပ်လျက်ရှိပြီး အချို့အခြေအနေများ၌ အခြေခံကျန်းမာရေးနှင့် အစားအစာလိုအပ်ချက်များကို ဖြည့်ဆည်းပေးသည့်အပြင် မရှိမဖြစ်လိုအပ်သည့် ဆေးဝါးအမျိုးအစားတွင်လည်း ပါဝင်လျက်ရှိသည်။

အထက်တွင် ဖော်ပြထားသည့် အသုံးပြုမှုများကို ဖြည့်ဆည်းဆောင်ရွက်ရန်အတွက် ရပ်ရွာလူထု၏ စိုက်ပျိုးပိုင်ခွင့်အခွင့်အရေးကို အသိအမှတ်ပြုလေးစားရန် ကျွန်ုပ်တို့မှ တောင်းဆိုပါသည်။ ယင်းအပင်များကို စိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်မှုကြောင့် မည်သူတစ်ဦးတစ်ယောက်ကိုမျှ ရာဇဝတ်ကြောင်းအရ အရေးယူခြင်းသော်လည်းကောင်း၊ ပြစ်ဒဏ်ချမှတ်ခြင်းသော်လည်းကောင်း မပြုလုပ်သင့်ပေ။ အခြေအနေအားလုံး၌စီးပွားဖြစ် ထုတ်လုပ်ရေးအတွက်သော်လည်းကောင်း၊ ကုန်စည်ကူးသန်းရောင်းဝယ်ရေးအတွက်သော်လည်းကောင်း ပင်ကိုယ်သဘာဝအဆင့် သို့မဟုတ် ဆင့်တက်ပြုပြင်ထားသည့်ပုံစံမျိုးမှ ရရှိသည့်အခြားအကျိုးကျေးဇူးများကိုလည်း အသိအမှတ်ပြုသင့်သည်။

တရားမဝင်ကြောင်း ကြေညာထားသည့် အပင်များကို စိုက်ပျိုးလျက်ရှိသည့် မူလတိုင်းရင်းသားများနှင့် အခြားထုတ်လုပ်သူများသည် ယင်းအပင်များအသုံးပြုမှုနှင့် စုပေါင်းပိုင်ဆိုင်မှုအတွက် ဦးစားပေးအခွင့်အရေးရှိသည်။ ထုတ်လုပ်သူများနှင့် စားသုံးသူများအနေဖြင့် ယင်းအပင်များနှင့် ၎င်းတို့၏အသုံးပြုပုံဆိုင်ရာ အသိပညာဗဟုသုတများကိုမျှဝေသုံးစွဲခွင့်ပြုရန်မေတ္တာရပ်ခံလိုပါသည်။

ကျွန်ုပ်တို့ထုတ်လုပ်သူများအနေဖြင့် ယင်းအပင်များ၏ အသုံးပြုမှုနှင့် ပတ်သက်၍ လူထုအမြင်ပွင့်လာအောင် ဖြစ်နိုင်ခြေရှိသည့် နည်းလမ်းပေါင်းစုံသုံး၍ ပညာပေးပြီး လူထုမူဝါဒများ ရေးဆွဲချမှတ်ရာတွင် သက်ရောက်လွှမ်းမိုးနိုင်အောင် ကြိုးစားသင့်သည်။

တိုက်ဖျက်ရေးနှင့် ပဋိပက္ခကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားခြင်း

နိုင်ငံတော်တော်များများ၌ စစ်တပ် သို့မဟုတ် ရဲတပ်ဖွဲ့များနှင့် ပြည်သူ့စစ်တပ်ဖွဲ့များမှ နိုင်ငံခြားအစိုးရများနှင့် ကုမ္ပဏီများ၏ အကူအညီဖြင့် အင်အားသုံးတိုက်ဖျက်ရေးလုပ်ငန်းများကို လူဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ လေကြောင်းမှ ဆေးဖြန်းသတ်ခြင်းဖြင့်သော်လည်းကောင်း အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်လျက်ရှိသည်။ ဤနည်းအားဖြင့် စိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်သည့် ဒေသများ၌ သောင်းကျန်းသူဆန့်ကျင်ရေး မူဝါဒများပါဝင်သည့် စစ်တပ်တိုးချဲ့နေရာချထားမှု တိုးပွားလာပြီး ဒေသခံလူထုအပေါ် ဆိုးရွားသည့် လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်မှုများကို ပေါ်ပေါက်လာစေလျက်ရှိသည်။

ကျွန်ုပ်တို့အနေဖြင့် ရိုးရာအစဉ်အလာအရအသုံးပြုမှု သို့မဟုတ် အခြားရည်ရွယ်ချက်များအတွက် တစ်နိုင်ငံတစ်ပိုင် စိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်သည့် အသေးစားတောင်သူများကို ရာဇဝတ်ကြောင်းအရ အရေးယူခြင်းနှင့် လေကြောင်းမှ ဆေးငွေ့ဖြန်းချေမှုန်းတိုက်ဖျက်မှုများကို ကန့်ကွက်ပါသည်။ အစားထိုးသီးနှံစီမံကိန်းများသည် ကျေးလက်ဖွံ့ဖြိုးရေး ရလဒ်များအပေါ် အခြေခံ၍ ရပ်ရွာလူထုနှင့် ဆွေးနွေးတိုင်ပင်ပြီးမှသာ အကောင်အထည်ဖော်ရမည်။

အစားထိုးကျေးလက်ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးအပေါ် ထည့်သွင်းစဉ်းစားခြင်း

တရားမဝင်ကြောင်း ထုတ်ပြန်ကြေညာထားသည့် သီးနှံများကို ဒေသဆိုင်ရာ၊ ပြည်နယ်/တိုင်းဆိုင်ရာနှင့် အမျိုးသားရေးဆိုင်ရာ ပြဿနာရပ်များ၏ အကြောင်းရင်းခံအဖြစ် ထည့်သွင်းစဉ်းစားခြင်းမပြုဘဲ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးဆိုင်ရာ ကိစ္စရပ်များ၏လက္ခဏာ၊ အမျိုးသားအစိုးရများနှင့် နိုင်ငံတကာစနစ်များ၏ အကျပ်အတည်းတစ်ခုအဖြစ် ကိုယ်စားပြုလျက်ရှိသည်။

အစားထိုးဖွံ့ဖြိုးရေးစံနှုန်းများနှင့် ပတ်သက်သည့် အတွေ့အကြုံများသည် ယေဘုယျအားဖြင့်လက်တွေ့၌ ခြွင်းချက်ဆိုရလောက်သည့် အားနည်းချက်များများစွာစားစား မရှိသော်လည်း လားရာဦးတည်ချက်နှင့်ပတ်သက်၍အနည်းငယ်အားနည်းနေဆဲဖြစ်သည်။

အစားထိုးဖွံ့ဖြိုးရေးစံနှုန်းများကိုတရားမဝင်ကြောင်းထုတ်ပြန်ထားသည့်သီးနှံများကိုတိုက်ဖျက်ခြင်း၏ရှေ့ပြေးအဖြစ် သို့မဟုတ် စိုက်ပျိုးသူများ၏ လူ့အခွင့်အရေးများ ချိုးဖောက်ခံရသည့် ရလဒ်မျိုးကို ထွက်ပေါ်လာစေသည့် အကြောင်းအရာများအပေါ် အခြေခံ၍ စည်းကြပ်ဖော်ဆောင်မှု မပြုသင့်ပေ။

အစားထိုးဖွံ့ဖြိုးရေးကိုစီးပွားရေးအကြောင်းအရာများအပေါ် သက်သက်သာအာရုံစိုက်ဖော်ဆောင်ခြင်းထက်ခွဲခြားဖယ်ထုတ်၍မရသည့် လူသားထုဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးကို ဦးစားပေးသင့်သည်။ ယင်း၌ ကျန်းမာရေး၊ ပညာရေး၊ သယ်ယူပို့ဆောင်ရေးနှင့် ဆက်သွယ်ရေး၊ မြေယာနှင့် အမည်ပေါက်ပိုင်ဆိုင်ခွင့်တို့ကို ရယူခံစားပိုင်ခွင့်ကဲ့သို့သောနိုင်ငံသားအခွင့်အရေးများသာမက စားနပ်ရိက္ခာဖူလုံရေးနှင့် ကုန်ထုတ်လုပ်ရေးကဏ္ဍအဆင်ပြေချောမွေ့အောင် ဆောင်ရွက်ပေးခြင်းတို့ကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားရန် လိုအပ်မည်ဖြစ်သည်။

လူမှုရေးအဖွဲ့အစည်းနှင့် အစိုးရအကြား ဆက်ဆံရေးကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားခြင်း

တရားမဝင်ကြောင်း ထုတ်ပြန်ထားသည့် အပင်များကို စိုက်ပျိုးသည့်အသင်းအဖွဲ့များ/အဖွဲ့အစည်းများသည် အချို့ဒေသများတွင် ခိုင်မာအားကောင်းမှုရှိသော်လည်း အခြားဒေသများတွင် ယခုမှအစပျိုးလျက်ရှိပြီးအစိုးရမှ ပပျောက်အောင် သို့မဟုတ် တားမြစ်ကန့်သတ်လျက်ရှိသည်။

နိုင်ငံတော်တော်များများ၌ အစိုးရအာဏာပိုင်များမှ လက်မှတ်ရေးထိုးထားသည့် သဘောတူညီချက်များကို လေးစားလိုက်နာမှုမရှိသဖြင့် ၎င်းတို့နှင့် အပြန်အလှန်ဆက်ဆံရာတွင် အင်မတန်အကဲဆတ်ပြီး ပေါက်ကွဲလွယ်သည်။

ကမ္ဘာ့အင်အားကြီးနိုင်ငံများ၏ ပထဝီနိုင်ငံရေးအပေါ် လွှမ်းမိုးခြယ်လှယ်မှုကြောင့် ထုတ်လုပ်သူများနှင့် ယင်းတို့၏ အစိုးရများအကြား ဆိုးရွားသည့်ဆက်ဆံရေးများ ပေါ်ပေါက်လာသည်။

စိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်သည့် အဖွဲ့အစည်းများကို အသိအမှတ်ပြုသင့်သကဲ့သို့ ယင်းတို့၏ အစိုးရများ၊ အလှူရှင်များနှင့်ကုလသမဂ္ဂအဖွဲ့အစည်းများအကြား ပြုလုပ်လေ့ရှိသည့် ဆွေးနွေးပွဲများနှင့် အဆင့်တိုင်းရှိ ဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ်မှုလုပ်ငန်းစဉ်များအတွင်း ယင်းတို့ကိုပါဝင်စေသင့်သည်။

နိုင်ငံတကာအဖွဲ့အစည်းများနှင့် အစိုးရများအနေဖြင့် နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံချင်းစီရှိ အခြေအနေများ၏ ကွဲပြားခြားနားမှုများကို အသိအမှတ်ပြု လေးစားလိုက်နာ၍ မူဝါဒများကို ရေးဆွဲအဆိုပြုရာ၌ ယင်းကွဲပြားခြားနားမှုများကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားရန် လိုအပ်သည်။

Valencia ကြေညာစာတမ်း ၂၀၁၂

နိုဝင်ဘာ ၁၅ မှ ၁၆ ရက်အတွင်း လီမာ၌ ကျင်းပမည့် ICAD II (နိုင်ငံတကာအစားထိုးဖွံ့ဖြိုးရေးဆိုင်ရာညီလာခံ) တွင် အတည်ပြုမည့်အစားထိုးဖွံ့ဖြိုးရေးဆိုင်ရာ လမ်းညွှန်မူဝါဒများအပေါ် ဆွေးနွေးသုံးသပ်၍ ဖြစ်နိုင်ခြေရှိသည့် အလားအလာများကို ဖော်ထုတ်အဖြေရှာရန် ODCI (တရားမဝင်ကြောင်း ကြေညာထားသည့် သီးနှံများစောင့်ကြည့်လေ့လာရေးအဖွဲ့) မှစပိန်နိုင်ငံ ဗလင်စီယာ၌ နိုဝင်ဘာလ ၉ ရက်မှ ၁၀ ရက်အတွင်း ပြုလုပ်ခဲ့သည့် အစည်းအဝေး၌ အောက်ပါကြေညာချက်ကို ထုတ်ပြန်ရန် သဘောတူခဲ့ကြသည်။

အစားထိုးဖွံ့ဖြိုးရေးဆိုင်ရာ ဝန်ကြီးအဆင့်ကြေညာချက်မူကြမ်းကို လေ့လာဆန်းစစ်ရာ၌ ကျွန်ုပ်တို့အနေဖြင့် နိုင်ငံတကာမူးယစ်ဆေးဝါးဆိုင်ရာကျင့်ထုံးများနှင့် မူးယစ်ဆေးဝါးထိန်းချုပ်ရေး အဖွဲ့အစည်းများမှ တရားမဝင်သီးနှံစိုက်ပျိုးမှုနှင့် ဆက်စပ်လျက်ရှိသူများအတွက် ဆင်းရဲမွဲတေမှုတိုက်ဖျက်ရေး၊ ထောင်စုနှစ်ဖွံ့ဖြိုးရေး ရည်မှန်းချက်ပန်းတိုင်များနှင့် ကမ္ဘာလုံးဆိုင်ရာ လူ့အခွင့်အရေးကြေညာစာတမ်းများကို ဖော်ဆောင်ရန်အတွက် အရေးပါသည့် သဘောတူညီချက်များရရှိခဲ့ကြောင်း လေ့လာတွေ့ရှိရသည်။

၂၀၁၁ ခုနှစ်အတွင်း ထိုင်းနိုင်ငံ၌ ကျင်းပခဲ့သည့် ICAD အလုပ်ရုံဆွေးနွေးပွဲအတွင်း ကျွမ်းကျင်ပညာရှင်များနှင့် နယ်မြေဒေသပေါင်းစုံမှအရာရှိများမှ ကုလသမဂ္ဂစီးပွားရေးနှင့် လူမှုရေးဆိုင်ရာကောင်စီ၏ စာတမ်းအမှတ် E/cn.7/2012/8 အတွင်း ခိုင်မာ၍ ကြောင်းကျိုးဆီလျော်သည့်ပုံစံဖြင့် ပိုမိုတိုးတက်ကောင်းမွန်လာအောင် ဆွေးနွေးတင်ပြခဲ့ကြသော်လည်း ဝန်ကြီးအဆင့်ကြေညာချက်မူကြမ်း၌ ယေဘုယျဆန်လွန်းသည့်အချက်များ၊ ထပ်ခါတလဲလဲပြန်သုံးထားသည့် အချက်များ၊ ရှေ့နောက်မညီညွတ်မှုများနှင့် အန်ဒီယန်ဘက်လိုက်မှုများပါဝင်လျက်ရှိကြောင်း မှတ်သားရပါသည်။

လီမာကြေညာစာတမ်းမူကြမ်းကို ပြန်လည်သုံးသပ်ခဲ့ပြီးနောက် ကျွန်ုပ်တို့အနေဖြင့် -

- အစားထိုးဖွံ့ဖြိုးရေးသည် ပိုမိုကျယ်ပြန့်သည့် လူမှုရေး၊ စီးပွားရေးနှင့် ယဉ်ကျေးမှုအလေ့အလာများကို ဥပေက္ခာပြု၍ အစားထိုးသီးနှံစိုက်ပျိုးရေးမူဘောင်အတွင်း ရေးဆွဲပြင်ဆင်ထားခြင်းဖြစ်ကြောင်း၊
- အစိုးရများ၏ အခန်းကဏ္ဍကို အဓိပ္ပာယ်သတ်မှတ်ရာတွင်လည်း ထိန်းချုပ်ရေးနှင့် တားဆီးနှိမ်နင်းရေး ကဏ္ဍကိုသာ လုံးလုံးလျားလျား မီးမောင်းထိုးပြထားသည်။ သို့သော် ကျွန်ုပ်တို့အနေဖြင့် တရားမဝင်သီးနှံများကြောင့် ထိခိုက်ခံစားရလျက်ရှိသည့် ရပ်ရွာလူထုများ၏ အခြေခံအခွင့်အရေးများကို အကာအကွယ်ပေး၍ လူသားဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးကို ခြွင်းချက်မရှိအားပေးမြှင့်တင်ပေးရမည့် အစိုးရ၏ အခန်းကဏ္ဍကို မီးမောင်းထိုးပြသင့်သည်ဟု လက်ခံယုံကြည်ပါသည်။
- မူကြမ်းအတွင်း အစားထိုးဖွံ့ဖြိုးရေးအစီအစဉ်များကို စနစ်တကျအဆင့်လိုက် သင့်လျော်စွာရေးဆွဲဖော်ဆောင်မှု၏ အခြေခံကျသည့် အရေးပါမှုကို အသိအမှတ်ပြုထားပေးသဖြင့် ကျေးဇူးဥပကာရတင်ရှိပြီး ထိုကဲ့သို့သော အသိအမှတ်ပြုမှုခြင်းသည် သီးနှံလျှော့ချရေးကို ဖွံ့ဖြိုးရေးဖော်ဆောင်ပြီးမှသာ နောက်ဆက်တွဲအနေဖြင့် ဖော်ဆောင်မည်ဟု နားလည်သဘောပေါက်ထားပါသည်။
- တားဆီးနှိမ်နင်းရေးအဖွဲ့များနှင့်လုံခြုံရေးတပ်ဖွဲ့များ၏အရေးယူဆောင်ရွက်မှုသည်လုံလောက်မှုတမူမရှိဘဲခတ်ရာတစ်ခြားရရာတစ်ခြားရလဒ်များ ထွက်ပေါ်လာစေကြောင်း အသိအမှတ်ပြု၍ သီးနှံလျှော့ချရေးမူဝါဒများနှင့် ပတ်သက်သည့် မူဘောင်များရေးဆွဲဖော်ထုတ်ခြင်းနှင့်ပဋိပက္ခများကို တားဆီးကာကွယ်၍ သင့်လျော်သလို ဖြေရှင်းဆောင်ရွက်ရန် အရေးကြီးကြောင်း အသိအမှတ်ပြုရန် လိုအပ်သည်ဟု ကျွန်ုပ်တို့ယူဆသည်။
- တရားမဝင်ကြောင်း ကြေညာထားသည့် အပင်များကို ရိုးရာအစဉ်အလာအရ ဆက်လက်အသုံးပြုခွင့်ကို ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် အသိအမှတ်ပြုပေးရန် ကျွန်ုပ်တို့တောင်းဆိုပါသည်။
- အသေးစားတောင်သူများ၏ မြေယာလက်လှမ်းမှီ ရယူအသုံးပြုခွင့်ကို အပြည့်အဝအာမခံချက်ပေးရန် ကျွန်ုပ်တို့တောင်းဆိုပါသည်။
- အစားထိုးဖွံ့ဖြိုးရေးနှင့် ပတ်သက်၍ နှစ် (၃၀) အတွင်း ကြုံတွေ့ခဲ့ရသည့် သင်ခန်းစာများနှင့် အတွေ့အကြုံများကို အရင်းအနှီးပြုလုပ်ရန် အကြံပြုထောက်ခံလိုပါသည်။ နိုင်ငံတကာအဖွဲ့အစည်းများအနေဖြင့် တိုက်ဖျက်ရေးနှင့် ပတ်သက်သည့် ဖွံ့ဖြိုးရေးအစီအစဉ်များအတွင်း ပူးပေါင်းပါဝင်မှုကို လျှော့ချကန့်သတ်မှုမပြုရန် ကျွန်ုပ်တို့တောင်းဆိုပါသည်။
- အစိုးရ၏ တရားဝင်မှု၊ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်နှင့် ကျေးလက်စီးပွားရေး ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုအတွက် ကူညီထောက်ပံ့လျက်ရှိသည့် နိုင်ငံတကာအစိုးရများနှင့် အဖွဲ့အစည်းများ၏ ကြိုးပမ်းအားထုတ်မှုများသည် တိုက်ဖျက်ရေးအစီအစဉ်များနှင့် အစားထိုးဖွံ့ဖြိုးရေးအစီအစဉ်များကို တစ်ပြိုင်နက်တည်းဖော်ဆောင်ခြင်းဖြင့် ချိုးဖောက်ခံရလျက်ရှိသည်။
- ကြေညာချက်မူကြမ်းသည် ကမ္ဘာ့ကုန်သွယ်ရေးအဖွဲ့အစည်းနှင့် ကုန်သွယ်ရေးလွတ်လပ်ခွင့်ဆိုင်ရာ သဘောတူညီချက်များ၏ မူဘောင်အတွင်း စီးပွားဖြစ်စိုက်ပျိုးရေးအတွက် သီးခြားဖြစ်သည့် စံနှုန်းတစ်ရပ်ကို ရေးဆွဲဖော်ထုတ်ရန် ရည်ရွယ်ခြင်းဖြစ်သည်။ အသေးစားတောင်သူလယ်သမားများ၏ စီးပွားရေးရေရှည်တည်တံ့ခိုင်မြဲမှုကို သေချာစေသည့်ကုန်ထုတ်လုပ်ရေးကဏ္ဍ လက်လှမ်းမီရယူ အသုံးပြုမှုကိုဖယ်ထုတ်ထားသည်။
- ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုအတွက် လိုက်လျောညီထွေလုပ်ဆောင်ခြင်းနှင့် လျှော့ချရေးဆိုင်ရာ ကိစ္စရပ်များကို ဖော်ပြထားခြင်းမရှိကြောင်း မှတ်သားရသည့်အပြင် နယ်မြေမိုင်နက် သတ်မှတ်ရေးလုပ်ငန်းစဉ်များ၏ အရေးပါမှုကို သေချာအသိအမှတ်ပြုထားခြင်းမရှိကြောင်း တွေ့ရသည်။ အစားထိုးဖွံ့ဖြိုးရေးမူဝါဒများ အနေဖြင့် တရားမဝင်သီးနှံစိုက်ပျိုးလျက်ရှိသည့် တောင်သူများကို အပြစ်တင်ခြင်းထက် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်နှင့် လူမှုရေးဆိုင်ရာအရေးကိစ္စများအတွက် အစိုးရနှင့် ပုဂ္ဂလိကကဏ္ဍမှ တာဝန်ခံမှုရှိရမည် ဖြစ်ကြောင်း မီးမောင်းထိုးပြသင့်သည်။

* ၂၀၁၁ ခုနှစ် ထိုင်းနိုင်ငံ ICAD သို့ တက်ရောက်လာသည့် လက်တင်အမေရိက၊ အာဖရိက၊ အာရှနှင့် ဥရောပမှ ကိုယ်စားလှယ်များထံမှ

GLOBAL FORUM OF PRODUCERS OF PROHIBITED PLANTS FORO MUNDIAL DE PRODUCTORES DE PLANTAS PROHIBIDAS

ဟမ်းစကက်၊ ၂၀၁၆ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလ ၂၁ ရက်နေ့

တားမြစ်သီးနှံပင် စိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်သည့် တောင်သူလယ်သမားများ၏ ကမ္ဘာလုံးဆိုင်ရာညီလာခံ နောက်ဆုံးအတည်ပြု သဘောထားကြေညာစာတမ်း

ယနေ့ နယ်သာလန်နိုင်ငံ၌ နိုင်ငံပေါင်း (၁၄)နိုင်ငံမှ*လက်လုပ်လက်စားဆေးခြောက်၊ ကိုကာနှင့် ဘိန်းစိုက်တောင်သူများ အတူ တကွစည်းဝေး၍ ၂၀၁၆ ခုနှစ် ဧပြီလ ၁၉ ရက်နေ့မှ ၂၁ ရက်နေ့အထိ စီစဉ်ကျင်းပမည့် ကုလသမဂ္ဂအထွေထွေညီလာခံ အထူးအစီအစဉ် (UNGASS) သို့ဖြည့်စွက်အကြံပြုမည့် အချက်များကို ဆွေးနွေးသုံးသပ်ခဲ့ကြသည်။ UNGASS သည် ကမ္ဘာလုံးအတိုင်းအတာအရ ကိုကာ၊ ဘိန်းနှင့် ဆေးခြောက်ထုတ်လုပ်မှုကို တားမြစ်ပိတ်ပင်မှုအပါအဝင် ကမ္ဘာ့မူးယစ်ဆေးဝါး ထိန်းချုပ်ရေးမူဝါဒများကို ရှုထောင့်ပေါင်းစုံမှ ဆွေးနွေး အဖြေရှာသည့် တွေ့ဆုံစည်းဝေးမှုတစ်ခုဖြစ်သောကြောင့် ကမ္ဘာလုံးဆိုင်ရာ တောင်သူလယ်သမားများညီလာခံမှ မိမိတို့၏ ထင်မြင်ယူဆချက် များကိုကြားနာ၍ ထည့်သွင်းစဉ်းစားပေးရန် တောင်းဆိုခြင်းဖြစ်သည်။

ထည့်သွင်းစဉ်းစားပေးစေလိုသည့် အချက်များမှာ -

- ၁။ မျက်မှောက် ကမ္ဘာ့မူးယစ်ဆေးဝါးရေးရာ မူဝါဒစကားပိုင်းများအတွင်း တားမြစ်သီးနှံပင် စိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်လျက်ရှိသည့် လက်လုပ် လက်စားတောင်သူလယ်သမားများနှင့် ထိခိုက်ခံစားရလျက်ရှိသည့် လူထုလူတန်းစား ကိုယ်စားလှယ်များကို လောက်လောက် လားလား ထည့်သွင်းပါဝင်စေမှုမရှိခြင်း၊
- ၂။ မူးယစ်ဆေးဝါး ထိန်းချုပ်ရေးပဋိညာဉ်သဘောတူညီချက်များထက် ပိုမို၍ ဦးစားပေးခြင်းခံထားရသည့် ပြောင်းလဲဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး အစီအစဉ်များနှင့် လူ့အခွင့်အရေးပဋိညာဉ်များအပါအဝင် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ မူးယစ်ဆေးဝါးထိန်းချုပ်ရေး မူဝါဒများကို စည်းကြပ် ဖော်ဆောင်ရာ၌ ရှေ့နောက်ညီညွတ်မှုမရှိပဲ ဝရောမိများကိုသာ ဖြစ်ပေါ်စေလျက်ရှိသည်။ ကုလသမဂ္ဂအဖွဲ့အစည်းများနှင့် ကုလသမဂ္ဂ အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများအနေဖြင့် “လူ့အခွင့်အရေးနှင့် အခြေခံလွတ်လပ်ခွင့်များကို ကမ္ဘာလုံးအတိုင်းအတာအရ လေးစားလိုက်နာ၍ စောင့်ထိန်းကြရန်အတွက်” တာဝန်ရှိကြောင်းကို ကုလသမဂ္ဂကျင့်ထုံးအောက်တွင် တရားဝင်စည်းကြပ် သဘောတူထားသူများ ဖြစ်သည်။
- ၃။ ပြီးခဲ့သည့် ဘိန်းစိုက်တောင်သူများညီလာခံမှ ကုလသမဂ္ဂ၏ ပြည့်မှီခဲ့ခြင်းမရှိသည့် ၂၀၀၉ မူးယစ်ဆေးဝါး ကင်းစင်သည့်ကမ္ဘာ တည်ဆောက်ရေး ရည်မှန်းချက်ကို ပြန်လည်သုံးသပ် အကဲဖြတ်ရာ၌ ဖြည့်စွက်အကြံပြုခဲ့သည်။ ယင်းအစည်းအဝေး၌ အတည်ပြု သဘောတူခဲ့ကြသည့် ကုလသမဂ္ဂ၏ နိုင်ငံရေးကြေညာစာတမ်းတွင် ဘိန်းပင်၊ ကိုကာခြုံပင်နှင့် ဆေးခြောက်တရားမဝင် စိုက်ပျိုး ထုတ်လုပ်မှုကို “ပပျောက်သွားစေရန် သို့မဟုတ် ထိထိရောက်ရောက် လျော့ချအရေးယူဆောင်ရွက်သွားရန်” ၂၀၁၉ ခုနှစ်ကို ပန်းတိုင်သစ်အနေဖြင့် ဦးတည် ဆုံးဖြတ်ခဲ့ကြသည်။
- ၄။ အဆိုပါသီးနှံများကို စိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်လျက်ရှိသည့် လူထုလူတန်းစားများ ရင်ဆိုင်ကြုံတွေ့ရလျက်ရှိသည့် ပြဿနာရပ်များကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားကာ တောင်သူများညီလာခံ၌ အောက်ပါအရေးကိစ္စများကို ထည့်သွင်း ဆွေးနွေးခဲ့ကြပါသည်။

- က။ သီးနှံထိန်းချုပ်ရေးမူဝါဒများနှင့် အင်အားသုံးတိုက်ဖျက်ခြင်း
- ခ။ တားမြစ်သီးနှံပင်များကို ရိုးရာအစဉ်အလာ၊ ဆေးဝါးနှင့် မျက်မှောက်ခေတ်သုံးစွဲမှုပုံစံများ
- ဂ။ ရေရှည်တည်တံ့ခိုင်မြဲသည့် ကျေးလက်ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး
- ဃ။ မူးယစ်ဆေးဝါးနှင့် ပဋိပက္ခ

GLOBAL FORUM OF PRODUCERS OF PROHIBITED PLANTS FORO MUNDIAL DE PRODUCTORES DE PLANTAS PROHIBIDAS

နိဂုံးချုပ်သုံးသပ်ချက်များ

- ၁။ လက်လုပ်လက်စားတောင်သူငယ်များ စိုက်ပျိုးလျက်ရှိသည့် သီးနှံပင်များကို လူအားဖြင့်ဖြစ်စေ၊ ဓာတုဆေးဝါးများအသုံးပြု၍ဖြစ်စေ ဇီဝဓာတ်အရဖြစ်စေ သို့မဟုတ် အခြားမည်သည့်ပုံစံဖြင့်ဖြစ်စေ အတင်းအကျပ် အင်အားသုံးတိုက်ဖျက်ခြင်းသည် လူ့အခွင့်အရေး စံနှုန်းများနှင့် ဝိရောဓိဖြစ်လျက်ရှိပြီး ပဋိပက္ခပုံစံပေါင်း သောင်းခြောက်ထောင် ပေါ်ပေါက်လာစေခြင်း၊ နိုင်ငံ၏ စိုက်ပျိုးရေးဆိုင်ရာ နယ်စည်းများကို တိုးချဲ့ဖြတ်ကျော်ခြင်း၊ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် ဆုတ်ယုတ်ပျက်စီးစေခြင်း၊ စားနပ်ရိက္ခာဖူလုံမှုမရှိခြင်းနှင့် ကျေးလက်အသက်ရှင်ရပ်တည်ရေးနည်းလမ်းများကို ပျက်စီးပျောက်ကွယ်သွားစေလျက်ရှိသည်။ တစ်ဖက်တွင်လည်း ကျန်းမာရေးနှင့် ပြည်တွင်းလုံခြုံရေးဆိုင်ရာ ပြဿနာရပ်များအပါအဝင် လူမှုရေးဆိုင်ရာပြဿနာရပ်များကို ပိုမိုဆိုးရွားလာစေပြီး ဆင်းရဲနွမ်းပါးမှုကို မြှင့်တင်လာစေကာ ထိခိုက်ခံစားရသည့် လူထုလူတန်းစားများကို ရွှေ့ပြောင်းနေထိုင်ရစေရန် တွန်းအားပေးလျက်ရှိသည်။ ထို့အပြင် အစိုးရအဖွဲ့အစည်းများ၏ တရားဝင်ဖြစ်မှုကို အားနည်းသွားစေပြီး ဒီမိုကရေစီ ထုံးနည်းစံကျမဟုတ်သည့် ပုံစံမျိုးဖြင့် နယ်ခံ လူထုလူတန်းစားများကို စစ်ပုံသွင်းအုပ်ချုပ်ကာ ထိခိုက်နစ်နာသူများကိုလည်း အသက်ရှင်ရပ်တည်ရေးနည်းလမ်းများအနေဖြင့် အခြားသမရိုးကျမဟုတ်သည့် သို့မဟုတ် တရားမဝင်စီးပွားရေးလုပ်ငန်းမျိုးကို ရွေးချယ်ဖော်ဆောင်ရန် အတင်းအကျပ်ဖိအားပေး လျက်ရှိပြီး အချို့အခြေအနေမျိုး၌ လူများအား မထူးဇာတ်ခင်းသည့် ချောင်ပိတ်အနေအထားသို့ရောက်အောင်ပင် တွန်းပို့လျက် ရှိသည်။ နောက်ဆုံးအနေဖြင့်ဆိုရသော် အတင်းအကျပ်အင်အားသုံး တိုက်ဖျက်ခြင်းသည် ရေရှည်တည်တံ့ခိုင်မြဲသည့် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက် ရေးမှ သွေဖယ်သွားစေပြီး ခုတ်ရာတစ်ခြားရှုရာတစ်ခြားရလဒ်မျိုးကိုသာ ထွက်ပေါ်လာစေသည်။
- ၂။ နိုင်ငံတကာပဋိညာဉ်သဘောတူညီချက်များအတွင်း သီးနှံပင်သုံးမျိုးကို ထည့်သွင်းထားခြင်းသည် ရိုးရာအစဉ်အလာနှင့် မျက်မှောက် ခေတ်အသုံးပြုမှုပုံစံအမျိုးမျိုး** ကိုအသိအမှတ်ပြုရန်နှင့် ယင်းတို့ကို တရားဝင်ရယူသုံးစွဲပိုင်ခွင့်မရှိအောင် ဟန့်တားပိတ်ပင်လျက် ရှိသည်။ လူတိုင်းသည် ဆေးဝါးပုံစံမျိုးဖြင့် အသုံးပြုနိုင်ခြင်းမရှိသကဲ့သို့ ဈေးကွက်ကိုလည်း ဆေးဝါးထုတ်လုပ်ရေးလုပ်ငန်းမှ ထိန်း ချုပ်ထားလျက်ရှိသည်။ အချို့နိုင်ငံများ၌ ရိုးရာအစဉ်အလာနှင့် ဆေးဝါးပုံစံမျိုးဖြင့် အသုံးပြုမှုကို အသိအမှတ်ပြု၍ ဥပဒေအရ စည်းကြပ်ခွင့်ပြုထားသည်။ ဤတားမြစ်သီးနှံပင်များကို အာဟာရဆိုင်ရာနှင့် စက်မှုထုတ်ကုန်အသွင် လည်ပတ်ဖော်ဆောင်မှုပုံစံများ တွင်ကျယ်အားကောင်းမှုမရှိသေးသော်လည်း ယင်းကဲ့သို့သော အသုံးပြုမှုပုံစံများအားဖြင့် အကျိုးဖြစ်ထွန်းလျက်ရှိကြောင်း လူထု လူတန်းစားနှင့် အဖွဲ့အစည်းအလိုက် သင်းပင်းလုပ်ဆောင်မှုများဖြင့် သက်သေပြလျက်ရှိသည့် သာဓက အမြောက်အများရှိနေသည်။ နိုင်ငံပေါင်းများစွာမှ အဆိုပါဈေးကွက်များကို တရားဝင်စည်းကြပ်ခွင့်ပြုရန် ကြိုးပမ်းပြင်ဆင်နေကြသော်လည်း ယင်းအပင်များကို အပန်းပြေစေရန် အပျော်သဘောသုံးစွဲမှုကို လုံးဝကန့်သတ်ပိတ်ပင်ထားဆဲဖြစ်သည်။ စိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်သူများ၊ သုံးစွဲသူများနှင့် ယင်းတို့၏ အဖွဲ့အစည်းများ၊ ရပ်ရွာလူထုများနှင့် ခေါင်းဆောင်များသည် ဝေဖန်ရှုံ့ချမှု၊ ပြစ်မှုကြောင်းအရ အရေးယူမှုနှင့် ဖမ်းဆီး ထောင်ချမှုများကို ဆက်လက်ခါးစည်းခံနေရဦးမည်ဖြစ်သည်။
- ၃။ ကျေးလက်ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး မဟာဗျူဟာများသည် အသေးစားတစ်နိုင်ငံတစ်ပိုင် စိုက်ပျိုးရေးလုပ်ငန်းမျိုးကို အားပေးမြှင့်တင်ပေး သင့်သည်။ ဘိန်းစိုက်တောင်သူများညီလာခံသို့ တက်ရောက်လာခဲ့ကြသည့် တောင်သူအများစုသည် ပြောင်းလဲဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး သို့မဟုတ် အခြားသောအထောက်အပံ့ပုံစံများမှ အကျိုးကျေးဇူးခံစား ခဲ့ရဖူးသူများ မဟုတ်ကြပေ။ ပြောင်းလဲဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး အစီအစဉ်များကို တွေ့ကြုံခဲ့ဖူးကြသူများကလည်း အဆိုပါအစီအစဉ်များသည် ထိခိုက်ခံစားရလျက်ရှိသည့် လူထုလူတန်းစားများ၏ အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းလုပ်ငန်းများ တိုးတက်ကောင်းမွန်လာအောင် ဆောင်ရွက်ပေးနိုင်ခဲ့ခြင်းမရှိကြောင်း ထပ်လောင်းအတည်ပြု ပြောဆိုခဲ့ကြသည်။ အဓိကအားဖြင့် အဆိုပါအရေးယူဆောင်ရွက်ချက်များကို ရေးဆွဲပုံဖော်ခြင်း၊ အစီအစဉ်ချမှတ်ခြင်းနှင့် စီမံ အုပ်ချုပ်ရာ၌ ရပ်ရွာလူထုပူးပေါင်းပါဝင်မှုကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားမှုမရှိခြင်း၊ စီမံကိန်းကာလတိုတောင်းခြင်း၊ နည်းပညာပိုင်းဆိုင်ရာ အထောက်အကူပြုမှု မလုံလောက်ခြင်း၊ အကျင့်ပျက်ခြစားမှုကို လုံ့ဆော်ပေးခြင်းနှင့် အကျိုးခံစားရမည့်သူများထံသို့ ရန်ပုံငွေအကူ အညီများ မရောက်ရှိခြင်း၊ အမျိုးသမီး/အမျိုးသားရေးရာ တန်းတူညီမျှရေးရေထောင့်ကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားရန် ပျက်ကွက်ခဲ့ခြင်း၊ စားနပ်ရိက္ခာဆိုင်ရာ အချုပ်အခြာကို အားပေးမြှင့်တင်ပေးမှုမရှိဘဲ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်အပေါ် ဆိုးကျိုးသက်ရောက်စေခဲ့သည့် ဘိန်း အစားထိုးသီးနှံများအသုံးပြု၍ သီးနှံတစ်မျိုးတည်း စိုက်ပျိုးမှုအပေါ် အသားပေးလွန်းခြင်း၊ ကုမ္ပဏီကြီးများ မြေယာလုယူနိုင်အောင် အားပေးအားမြှောက်ပြုခြင်းနှင့် မြေယာ၊ ဈေးကွက်များနှင့် နည်းပညာများကို ကာလရှည်လက်လှမ်းမီ အသုံးချနိုင်မှုမရှိခြင်းကဲ့သို့ သောပြဿနာရပ်များကြောင့် ကျရှုံးခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ တိုက်ဖျက်ရေး၏ ရှေ့ပြေးအဖြစ် ဖွံ့ဖြိုးရေး အကူအညီပေးအပ်ခြင်းသည် တောင်သူလယ်သမားများ၏ ဝင်ငွေရင်းမြစ်ကို ပြတ်တောက်သွားစေပြီး တရားမဝင်သီးနှံစိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်မှုသို့ ပြန်လည်ဦးလှည့် ရန်တွန်းအားပေးလျက်ရှိသည်။ လက်ရှိပြောင်းလဲ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး အစီအစဉ်များ၌ တရားဝင်ရည်ရွယ်ချက်အတွက် စိုက်ပျိုး ထုတ်လုပ်ရန် မျှော်မှန်းထားမှုမရှိပေ။

GLOBAL FORUM OF PRODUCERS OF PROHIBITED PLANTS FORO MUNDIAL DE PRODUCTORES DE PLANTAS PROHIBIDAS

၄။ ကိုကာ၊ ဆေးခြောက်ပင်နှင့် ဘိန်းပင်တို့ကို တားမြစ်ပိတ်ပင်ခြင်းဖြင့် ယင်းတို့ကို စိုက်ပျိုးသည့် တောင်သူများကို ပြစ်မှုကြောင်းအရ အရေးယူပြီး ၎င်းတို့၏ လူ့အခွင့်အရေးနှင့် ယဉ်ကျေးမှုဆိုင်ရာ အခွင့်အရေးများကို ချိုးဖောက်၍ ခွဲခြားဆက်ဆံကာ ဥပဒေအရ စီရင်ဆုံးဖြတ်လျက်ရှိသဖြင့် ပဋိပက္ခများ ပိုမိုပေါ်ပေါက်လာစေသည်။ လက်ရှိပဋိပက္ခ၏ အတိမ်အနက်အတိုင်းအတာသည် မူးယစ်ဆေးဝါးထိန်းချုပ်ရေး မူဝါဒများနှင့် မူးယစ်ဆေးဝါး ဈေးကွက်နှစ်ခုစလုံးအပေါ် အရင်းခံလျက်ရှိသည်။ ပဋိပက္ခများနှင့် အကြမ်းဖက်မှုသည်အစိုးရအာဏာပိုင်များ၏ တိုက်ဖျက်ရေးလုပ်ဆောင်ချက်များ သို့မဟုတ် အခြားသောအရေးယူ ဆောင်ရွက်ချက်များမှတစ်ဆင့် ကြားဝင်ဆောင်ရွက်မှုများ၊ ပြည်တွင်းစစ်နှင့် လက်နက်ကိုင်တပ်ဖွဲ့များ တည်ရှိနေမှု၊ တိုင်းရင်းသားလူမျိုးပေါင်းစုံ ကွဲပြားစုံလင်မှုနှင့် နယ်မြေဒေသနှင့် နယ်နိမိတ်အငြင်းပွားမှုများ၊ မြေယာရယူသုံးစွဲပိုင်ခွင့်နှင့် ထိန်းချုပ်စီမံပိုင်ခွင့်၊ ရေအရင်းအမြစ်နှင့် အခြားသော သယံဇာတအရင်းအမြစ်များ/အများပိုင် အရင်းအမြစ်များ ရယူသုံးစွဲပိုင်ခွင့်၊ အကျင့်ပျက်ခြစားမှု၊ ရွှေ့ပြောင်းနေရာချထားမှုနှင့် ရွှေ့ပြောင်းသွားလာမှု၊ တရားရေးစနစ်အပေါ် မနိုင်ဝန်ပီမှု၊ လက်နက်နှင့် အခြေခံဆေးဝါးကုန်ကြမ်းများ တရားမဝင်ရောင်းဝယ်ဖောက်ကားမှုနှင့် တရားမဝင်သစ်ခိုးထုတ်မှု၊ အလုပ်လက်ခံပြဿနာနှင့် အခြားကိစ္စရပ်များကြောင့် ပေါ်ပေါက်လာခြင်းဖြစ်သည်။

အကြံပြုထောက်ခံချက်များ

- ၁။ ကျွန်ုပ်တို့အနေဖြင့် မူးယစ်ဆေးဝါးစစ်ပွဲနှင့် တားမြစ်ပိတ်ပင်မှုကို ကန့်ကွက်ပါသည်။
- ၂။ ကျွန်ုပ်တို့အနေဖြင့် ၁၉၆၁ ကုလသမဂ္ဂပင်မကျင့်ထုံးနှင့် ၁၉၈၈ ကျင့်ထုံးပါ ပုဒ်မများနှင့် ကိုကာ၊ ဆေးခြောက်နှင့် ဘိန်းပင်တို့ကို ကန့်သတ်စာရင်းမှ ပယ်ဖျက်ပေးရန် တောင်းဆိုပါသည်။ မည်သည့်အပင်ကိုမျှ ကုလသမဂ္ဂကျင့်ထုံးများ သို့မဟုတ် ပြည်တွင်းဥပဒေ ပြဋ္ဌာန်းချက်များအောက်၌ မူးယစ်ဆေးဝါးအဖြစ် ထိန်းချုပ်ကန့်သတ်ရန်မသင့်ပေ။ ဤအပင်များကို ရိုးရာအစဉ်အလာနှင့် မျက်မှောက်ခေတ်သုံးစွဲမှု ပုံစံများအတွက် စိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်ခွင့်ပြုရန် ကျွန်ုပ်တို့မှ တောင်းဆိုပါသည်။
- ၃။ ကျွန်ုပ်တို့၏ သဘောဆန္ဒနှင့် ဆန့်ကျင်ကွဲလွဲသည့် တိုက်ဖျက်ရေးပုံစံအားလုံးကို ပယ်ဖျက်ပေးရန် တောင်းဆိုပါသည်။
- ၄။ မူးယစ်ဆေးဝါးမူဝါဒများကို ရေးဆွဲပုံဖော်ရာမှသည် အကောင်အထည်ဖော်ခြင်း၊ စောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်းနှင့် ဆန်းစစ်အကဲဖြတ်သည့် တိုးတက်မှုလုပ်ငန်းစဉ်အဆင့်တိုင်း၌ ထိခိုက်ခံစားရလျက်ရှိသည့် ရပ်ရွာလူထုများအားလုံးကို ထည့်သွင်းပါဝင်စေဖို့ ကျွန်ုပ်တို့အနေဖြင့်တောင်းဆိုပါသည်။
- ၅။ စိုက်ပျိုးမှုပမာဏကို လျော့ချရန် အခြေအနေပေး၍ ဖြစ်နိုင်ခြေရှိပါက ဖြည်းဖြည်းမှန်မှန်ဖြင့် ထိခိုက်ခံစားရလျက်ရှိသည့် ရပ်ရွာလူထုများနှင့် ဆွေးနွေးတိုင်ပင်ကာ အပြန်အလှန်လေးစားမှုနှင့် စိတ်ချယုံကြည်မှုအပေါ် အခြေခံသည့် သဘောတူညီချက်မျိုးရအောင် ယူရန် လိုအပ်ပါသည်။
- ၆။ တိုက်ဖျက်ရေး၏ ရှေ့ပြေးအဖြစ် ဖွံ့ဖြိုးရေးအကူအညီပေးအပ်သည့် အခြေအနေသည် လက်သင့်ခံနိုင်ဖွယ် မရှိပါ။ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးဆိုင်ရာ အရေးယူဆောင်ရွက်ချက်များကို သင့်လျော်စွာစစ်စစ်ပြင်ဆင်ခြင်းသည် အောင်မြင်ရန်အတွက် အခြေခံအကျဆုံးသော ချက်ဖြစ်သည်။
- ၇။ စိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်လျက်ရှိသည့် ရပ်ရွာလူထုများအတွက် အဓိကကျသည့် အရေးယူဆောင်ရွက်ချက်သည် ဘက်စုံရေရှည်ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးဖြစ်သင့်သည်။ ယင်းဖွံ့ဖြိုးရေးသည် တစ်နိုင်ငံတစ်ပိုင်လက်လုပ်လက်စား တောင်သူများနှင့် ကျေးလက်လုပ်သားများ၏ အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းလုပ်ငန်းများကို အကာအကွယ်ပေး အားပေးမြှင့်တင်ပေး၍ အများပြည်သူပိုင် အရင်းအမြစ်နှင့် မြေယာများအပေါ် ထိန်းချုပ်စီမံပိုင်ခွင့်နှင့် ရယူသုံးစွဲပိုင်ခွင့်ကို အာမခံပေးသင့်သည်။
- ၈။ အစိုးရနှင့် ယင်း၏ဝန်ကြီးဌာနများအနေဖြင့် ကိုကာ၊ ဆေးခြောက်နှင့် ဘိန်းပင်စိုက်ပျိုးရာ၌ ပတ်သက်ပါဝင်လျက်ရှိသည့် ရပ်ရွာလူထုများ၏ လိုအပ်ချက်များကို ဖြည့်ဆည်းဆောင်ရွက်ရာ၌ တာဝန်ယူမှုရှိသင့်သည်ဟု ယူဆပါသည်။
- ၉။ ကျွန်ုပ်တို့အနေဖြင့် ကိုကာ၊ ဆေးခြောက်နှင့် ဘိန်းပင်စိုက်ပျိုးလျက်ရှိသည့် တောင်သူများနှင့် ၎င်းတို့၏မိသားစုဝင်များကို ခွဲခြားဆက်ဆံသည့် သို့မဟုတ် ပြစ်မှုဆိုင်ရာဥပဒေဖြင့် စီရင်အရေးယူမှုမပြုရန် တောင်းဆိုပါသည်။
- ၁၀။ ကိုကာ၊ ဆေးခြောက်နှင့် ဘိန်းပင်နှင့် ယင်းတို့ကို အသုံးပြုမှုများအား ပြစ်မှုကြောင်းအရ အရေးမယူသင့်ပါ။
- ၁၁။ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး မဟာဗျူဟာများ၏ အစိတ်အပိုင်းတစ်ရပ်အနေဖြင့် ကိုကာ၊ ဆေးခြောက်နှင့် ဘိန်းပင်တို့၏ တရားဝင် ဈေးကွက်များကို ချဲ့ထွင်ပေးသင့်သည်။
- ၁၂။ ကျွန်ုပ်တို့အနေဖြင့် ကိုလံဘီယာနှင့် မြန်မာနိုင်ငံတွင် ဖြစ်ပေါ်လျက်ရှိသော ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်ကို ထောက်ခံအားပေးသကဲ့သို့ ယခုထက်ပို၍ အားလုံးပါဝင်မှုရှိအောင် ဆောင်ရွက်ပေးရန်လည်း တိုက်တွန်းလိုပါသည်။
- * အလ်ဘေးနီးယား၊ ဘိုလီဗီးယား၊ ကိုလံဘီယာ၊ ဂွာတီမာလာ၊ ဂျမေကာ၊ မော်ရိုကို၊ မက္ကစီကို၊ မြန်မာ၊ ပါရာ ဂွေး၊ ပီရူး၊ စိန့်ပင်းဆင့်နှင့် ဂရင်းနေဒါနှင့် တောင်အာဖရိက
- ** ရိုးရာအစဉ်အလာအရအသုံးပြုမှုကို အခမ်းအနားဆိုင်ရာ၊ ဘာသာရေး၊ တိုင်းရင်းဆေးဝါးသုံးစွဲသည့်အနေဖြင့်နားလည်လက်ခံထားကြသည်။ မျက်မှောက်ခေတ်အသုံးပြုမှုပုံစံကို အပန်းပြေစေရန်၊ အပယိကဖျားနာမှုများကို ကုစားရန်နှင့် မိမိကိုယ်ကို ကုစားမှုအနေဖြင့် ရည်ညွှန်းခြင်းဖြစ်သည်။

၂၀၁၆ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလအတွင်း ကမ္ဘာလုံးဆိုင်ရာ တားမြစ်သီးနှံပင်စိုက်ပျိုးသူများ ညီလာခံ (GFPPP) အတွက် ကမ္ဘာ့အရပ်ရပ်မှတားမြစ်သီးနှံစိုက်ပျိုးသည့်တောင်သူပေါင်း (၆၀) ကျော်နှင့်တောင်သူကိုယ်စားလှယ်များသည်နယ်သာလန်နိုင်ငံ၌ Transnational Institute (TNI) ၏အစီအစဉ်ဖြင့် စုဝေးခဲ့ကြပြီး တရားမဝင်သီးနှံပင်စိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်မှု ထိန်းချုပ်ရေးမူဝါဒများနှင့် ပတ်သက်သည့် မိမိတို့၏ သဘောထားများနှင့် အတွေ့အကြုံများကို နှီးနှောဖလှယ်ခဲ့ကြသည်။

ယေဘုယျအားဖြင့် ကမ္ဘာလုံးဆိုင်ရာ မူးယစ်ဆေးဝါးရေးရာ မူဝါဒစကားပိုင်းအတွင်း ကိုကာရွက်၊ ဘိန်းပင်နှင့် ဆေးခြောက်ပင် စိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်မှုအတွင်း ပါဝင်လျက်ရှိသည့် ထိခိုက်ခံလူထုလူတန်းစားများ၏ အသံများ ပျောက်ဆုံးလျက်ရှိသဖြင့် ၂၀၁၆ ခုနှစ်တွင် ကျင်းပခဲ့သည့် ကုလသမဂ္ဂ အထွေထွေညီလာခံ၏ ကမ္ဘာ့မူးယစ် ဆေးဝါးပြဿနာဆိုင်ရာ အထူးအစီအစဉ် (UNGASS) မှ ချန်လှပ်ခံရနိုင်သည့် အရေစွန့်ရမှုအန္တရာယ်ရှိလာခဲ့သည်။

ပါဝင်ကူညီသူများ

- ရေးသားပြုစုသူ - Pien Mataal
- စာတည်း - Katie Sandwell
- ဘာသာပြန်သူ - သျှဒန်မုန်ဒန်ဇော်

ပုံနှိပ်မှတ်တမ်းဆိုင်ရာ မှတ်စုအကျဉ်း

အစီရင်ခံစာအတွင်းပါရှိသည့် အကြောင်းအရာများကို အကျိုးအမြတ်အတွက်မဟုတ်သည့် ကိုးကားအသုံးပြုမှု သို့မဟုတ် ပြန်လည်ထုတ်ဝေမှုများကို မူလသတင်းရင်းမြစ်ဖြစ်သည့် <http://www.tni.org/copyright> ကို သင့်လျော်သလို ကိုးကားဖော်ပြခြင်းဖြင့် အသုံးပြုနိုင်ပါသည်။

TRANSNATIONAL INSTITUTE (TNI)

De Wittenstraat 25, 1052 AK Amsterdam, The Netherlands
Tel: +31-20-6626608, Fax: +31-20-6757176
E-mail: drugs@tni.org
www.tni.org/drugs
 @DrugLawRefor
 Drugsanddemocracy

Global Forum of Producers of Prohibited Plants (GFPPP)

Transnational Institute (TNI) သည် ရေရှည်တည်တံ့ခိုင်မြဲမှုရှိပြီး တရားမျှတ၍ ဒီမိုကရေစီထုံးနည်းစံကျဖြစ်သည့် မြေကမ္ဘာကို တည်ဆောက်ရန်အတွက် သံမိဋ္ဌာန်ချထားသည့် နိုင်ငံတကာသုတေသနနှင့် မူဝါဒပြောင်းလဲရေးစည်းရုံးလှုံ့ဆော်မှုလုပ်ငန်းများ ဆောင်ရွက်နေသည့် အဖွဲ့အစည်းတစ်ရပ်ဖြစ်သည်။ နှစ်ပေါင်းလေးဆယ် ကျော်ကာလတစ်လျှောက် TNI သည် လူထုလှုပ်ရှားမှုများအကြား သီးခြားဆက်ကြောင်းတစ်ခုအဖြစ် ရပ်တည်၍ ပညာရှင်များနှင့် မူဝါဒချမှတ်သူများကို ချိတ်ဆက်ဆောင်ရွက်လျက်ရှိသည်။ www.tni.org